

RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE

Toiminnallinen raamatunopetusmateriaali Matka halki Raamatun – opetuskokonaisuuteen Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle

Heidi Lassila ja Sanna Virta
Opinnäytetyö, syksy 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Lassila, Heidi & Virta, Sanna. Raamatun halki käy nuorisotyön tie - Toiminnallinen raamatunopetusmateriaali Matka halki Raamatun – opetuskokonaisuuteen Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle. Kauniainen, syksy 2014, 122 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytteen tavoitteena oli kehittää toiminnallista raamatunopetusmateriaalia Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle. Työn muina tavoitteina oli tukea nuoria hahmottamaan Raamatun kokonaisuus erityisesti pelastushistoriallisesta näkökulmasta, tarjota nuorille onnistumisen kokemuksia ja oivaltamisen iloa yhdessä ja yksin tehden, sekä ehkäistä nuorten kielteisten asenteiden muodostumista Raamattua kohtaan.

Työ toteutettiin kesällä 2014 Suomen Raamattuopiston rippileirillä kahden päivän aikana. Työskentelyä ohjasivat teoriatieto kristillisestä kasvatuksesta, oppimisesta, toiminnallisuudesta sekä nuoruudesta. Opetuksissa hyödynnettiin monipuolisesti toiminnallisia työskentelytapoja, havainnollistettiin opetusaiheita ja osallistettiin nuoria. Kaikella toiminnalla tähdättiin syvään oppimiseen ja siihen, että nuoret ymmärtäisivät Jumalan pelastussuunnitelman merkityksen henkilökohtaisella tasolla. Samalla tarkoituksena oli tehdä oppimisesta mielekäästä ja vaivatonta.

Opetusten teemoiksi valittiin aiheet, joiden avulla Raamatun kokonaisuus hahmottuu mahdollisimman selkeästi. Näin ollen opetusten teemoiksi valikoituivat seuraavat yhdeksän teemaa: luominen, lankeemus, lupaus, liitto, laki, luopumus, lunastus, lähetys ja loppu. Olimme toteutukseemme tyytyväisiä ja saimme hyvää palautetta niin nuorilta kuin Suomen Raamattuopiston työntekijöiltäkin. Toteutukseen oltiin tyytyväisiä ja niin nuoret kuin Suomen Raamattuopiston työntekijät antoivat hyvää palautetta. Arvioiden mukaan toiminta tuki oppimista.

Opetuksia voi hyödyntää yhtenä laajana kokonaisuutena tai ne voi poimia toisistaan itsenäisiksi osiksi. Materiaalin pohjalta voi toteuttaa yhtä hyvin nuortenleirin, päivän mittaisen tapahtuman tai nuorteniltojen opetuksia.

Asiasanat: Raamattu, pelastushistoria, toiminnallisuus, oppiminen, opettaminen, havainnollistaminen, osallistaminen, nuoruus, kristillinen kasvatus

ABSTRACT

Lassila, Heidi and Virta, Sanna. Through The Bible Goes The Journey Of The Youth - Activating Bible teaching material for Youth Work of The Finnish Bible Institute. 122 p., 1 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to improve the Bible teaching material for the youth work of The Finnish Bible Institute. It was made to be a part of a larger Bible course called Journey Through the Bible. The basis for the material was to create an activating material that would support the learning process by using action, involving and illustrative techniques. One of the meanings of this thesis was to help the young to perceive the history of redemption in the Bible. These goals were achieved by providing meaningful learning experiences both individually and together as a group. All the action was supposed to prevent the formation of negative attitudes towards the Bible.

This material was put into practice in a confirmation camp of the Finnish Bible Institute during June 2014. This thesis was based on theories about learning, Christian education, activities, youth and the Bible. The teachings exploited diverse range of active working methods, illustrating teachings and involving the young. All the actions were focused on that the youth would understand the deep meaning of redemption in their personal life while making the learning actions as pleasant and effortless as possible.

The themes of the teaching were chosen by following the main topics of the history of redemption. The following nine topics were chosen: creation, fall, promise, covenant, law, apostasy, redemption, mission, the end. The workers of The Finnish Bible Institute were satisfied with the realization. Also the feedback given by the youth was positive.

Teachings can be utilized as a whole set as well as separate teachings. The material can be used in youth camps, one day events or youth evenings.

Keywords: The Holy Bible, history of redemption, activating learning, teaching, illustration, involving, youth, Christian education

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT.....	7
2.1 Kristillinen kasvatus.....	7
2.2 Oppiminen.....	8
2.2.1 Muisti oppimisessa.....	10
2.2.2 Motivaatio oppimisessa.....	11
2.3 Toiminnallisuus.....	12
2.3.1 Osallistaminen.....	14
2.3.2 Havainnollistaminen	15
2.3.3 Ryhmän merkitys toiminnallisessa oppimisessä.....	17
2.4 Nuoruus	18
2.4.1 Nuoruusiän ajattelun kehitys.....	19
2.4.2 Nuoren hengellisyys.....	20
2.5 Raamattu	21
2.5.1 Raamatun tulkintaperinteitä	22
2.5.2 Pelastushistoriallinen raamatuntulkinta	24
3 TYÖN TAVOITTEET	26
4 MATKA HALKI RAAMATUN JA TYÖELÄMÄTAHO	28
4.1 Prosessin eteneminen	28
4.2 Suomen Raamattuopisto	30
5 RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE.....	33
5.1 Teoria käytännöksi	33
5.2 Materiaali yhdelle päivälle.....	39
5.1.1 Luominen	40

5.1.2 Lankeemus	41
5.1.3 Lupaus	43
5.1.4 Liitto	44
5.1.5 Laki	45
5.1.6 Luopuminen	46
5.1.7 Lunastus	49
5.1.8 Lähetys	51
5.1.9 Loppu	52
5.3 Pilottiversiosta valmiiksi materiaaliksi	53
6 POHDINTA	56
6.1 Palaute	56
6.2 Tavoitteiden saavuttaminen	59
6.4 Oma ammatillinen kasvu.....	62
LÄHTEET	64
LIITE 1: RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE –OPETUSMATERIAALI...	66

1 JOHDANTO

“Kerro minulle, niin minä unohdan. Näytä minulle, niin minä saatan muistaa. Ota minut mukaan, niin minä ymmärrän.”, kertoo kiinalainen sananlasku. Kun tähän lisäämme Joosuan kirjan luvusta yksi jakeen kahdeksan, saamme aikaiseksi tämän opinnäytetyön tarkoituksen. “Pidä tämän lainkirjan sanat aina huulillasi. Tutki lakia päivin ja öin, niin pystyt tarkoin noudattamaan kaikkea, mitä siihen on kirjoitettu. Silloin sinä menestyt ja onnistut kaikissa toimissasi.” (Joos. 1:8) Mikä voisi ollakaan tärkeämpää kuin Jumalan sanan opettaminen. Jo kiinalainen sananlasku sanoo, että sen missä olet mukana, ymmärrät parhaiten.

Raamatun halki käy nuorison tie on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on kehittää Suomen Raamattuopiston nuorisotyön Matka halki Raamatun - opetuskokonaisuutta. Työn tarve on noussut Suomen Raamattuopiston nuorisotyön työntekijöiltä. Opinnäytteemme tarkoitus on ollut tehdä opetuskokonaisuudesta toiminnallisempi ja saada vähennettyä opettajakeskeistä opetusta. Toimintaopetusten tavoitteena on saada nuoret sisäistämään Jumalan pelastussuunnitelma, joka on jo alusta asti suunniteltu ihmistä varten. Myös heitä varten.

Tartuimme opinnäyteaiheeseen yhteisestä kiinnostuksesta käsin. Raamattu ja yhdessä toimiminen ovat meille molemmille tärkeitä asioita. Suomen Raamattuopiston työntekijöiden toiveet ja opetuskokonaisuuden tavoitteet määrittivät oman työmme ja prosessimme tavoitteita ja kulkua. Suunnittelimme teoriatietoon nojaten opetuskokonaisuuden, joka on toteutettavissa sekä yhden päivän mittaisena, että viikonlopun mittaisena kokonaisuutena. Pääsimme testaamaan päivän mittaista kokonaisuutta Suomen Raamattuopiston rippileirillä. Raportin liitteenä löytyvä raamatunopetusmateriaali on tehty Suomen Raamattuopiston nuorisotyön käyttöön osaksi Matka halki Raamatun - kokonaisuutta. Tekemämme materiaali on julkisesti nähtävillä, joten sitä voi hyödyntää paikallisseurakunnissa tehtävässä nuorisotyössä. Kokonaisuus on tarkoitettu ammattilaisille, eikä sitä suositella annettavaksi sellaisenaan esimerkiksi isosille. Opetuskokonaisuuden harjoitteita on mahdollista toteuttaa yhtenä suurena kokonaisuutena tai yksittäisinä harjoituksina. Toivomme, että opinnäytteemme on hyödyksi Jumalan sanan eteenpäin viemisessä ja innostaa nuoria lukemaan Raamattua.

2 TYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kristillinen kasvatus

Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on neljä perustehtävää: kasvatus, julistus, lähetys ja palvelu. Nuorisotyön ydin ja osaaminen on erityisesti kasvatuksessa. Seurakuntien nuorisotyö usein rakentuu kolmen elementin varaan, ja ne ovat: kotien uskonnollinen kasvatus, koulujen uskonnonopetus sekä kasteopetus, josta nuori on tullut osalliseksi seurakunnan varhaiskasvatuksessa ja kouluikäisten kanssa tehtävässä työssä. Nuorisotyö tukee jo alkanutta kasvua. Monesti kuitenkin on niin, ettei nuori ole saanut kristillistä kasvua ollenkaan tai se on ollut vähäistä. Tämä täytyy huomioida kaikessa kirkon tehtävässä nuorisotyössä. Työssä keskitytään tiedollisen oppimisen rinnalla pyhän kohtaamiseen sekä elämän ja uskon pohtimiseen nuoren omista lähtökohdista ja kysymyksistä käsin. Nämä ovat lähtökohdat erityisesti rippikoulussa ja onkin tärkeää, ettei rippikoulu jää vain erilliseksi viikon kestäväksi sarakkeeksi nuoruuden keskellä. Pedagogiikkaa ja menetelmiä tarvitaan nuoren juurruttamiseksi seurakuntaan. Rippikoulun jälkeinen säännöllinen kokoontuminen seurakunnassa tarjoaa nuorelle turvallisen kasvuympäristön jossa hänelle jatkuvasti tarjotaan kokemuksia kohtaamisesta ja ehdoitta hyväksytyksi tulemisesta. Nuoren kasvussa tuetaan omaksi itseksi kasvamista, joksi Jumala hänet syntymästään loi. Tämä kasvu jatkuu läpi elämän. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012, 13–14.) Myös Halmeen (2008, 184) mukaan kirkon uskonto-kasvatus tukee kristillisen uskon pohjalta ihmisen matkaa omaksi itsekseen.

Kasvatus on toimintaa, jolla on aina tavoitteita ja jokin päämäärä. Sillä on aina jokin arvopohja, mutta tämä arvopohja voi vaihdella arvojen ja hyveinä pidettyjen asioiden mukaan. Pääpiirteittäin voidaan sanoa, että kaikki kasvatustoiminta tähtää siihen, että yksilö kehittyisi parhaaksi mahdolliseksi minäkseen. (Puolimatka 1999, 25–30.) Kasvatuksella, oli sitten kyseessä kristillinen kasvatus tai ei, on tyypillisiä ominaispiirteitä. Myös Mervi Muhosen ja Kirsi Tirrin pohdintojen mukaan kasvatus on siis toimintaa, jolla on päämäärä, se on sitoutunut johonkin arvopohjaan ja toteutuu useiden osapuolien vuorovaikutuksellisessa suhteessa. Vuorovaikutuksellisuus on nostettava avainsanaksi tässä toiminnassa. Kristillisessä kasvatuksessa käydään vuorovaikutusta kasvattajan ja kasvatettavan välillä. Sen lisäksi he molemmat ovat vuorovaikutuksessa uskonsisältöjen kanssa. (Halme 2008, 21, 24.)

Kristillisen kasvatuksen didaktiikka tai pedagogiikka eivät sinänsä poikkeakaan muusta kasvatuksesta. Kristillisessä kasvatuksessa näkyy kristillinen käsitys ihmisestä sekä kristilliset arvot. (Räsänen 2008, 287–288.) Kristillinen uskontokasvatus perustuu ajatukseen, että uskonto on Jumalan ihmisille ilmaisemaa, ei ihmisten synnyttämä ilmiö. Kristittyjen uskon kulmakiviä on usko siihen, että Jumala ilmaisi itsensä ihmisille Jeesuksessa. Jeesuksen elämä on osoitus Jumalan toiminnasta. (Halme 2008, 20–21, 184.) Uskonnolla ja uskolla on näin aivan erityinen merkitys kristittyjen elämässä, ja usko on merkittävä osa kristityn identiteettiä. Yksi kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksista onkin kristillisen perinteen eli kristityn identiteetin välittäminen sukupolvelta toiselle (Halme 2008, 21.)

Kristillisessä kasvatuksessa oppija käy vuoropuhelua kristillisen uskon ja oman todellisuutensa kanssa. Jotta oppija voisi muodostaa oman identiteettinsä kristittynä, hänen on pystyttävä näkemään yhtymäkohdat hänen oman elämänsä ja kristillisen elämän välillä. Oppijan on tutkittava kristinuskon perussisältöä ja sen syntytahtumia ja kysyttävä itseltään, haluaako sitoutua niihin. (Halme 2008, 24.)

2.2 Oppiminen

Oppiminen voidaan määritellä lyhyesti tiedon tallentumisena muistiin. Anneli Vilkkö-Riihelä vertaa uuden tiedon jäsentymistä tiiliseinän muuraukseen. Uusi tieto sulautuu aiemmin opitun jatkoksi tiili tiileltä. Toisinaan uuden tiedon kohdatessa aiemman tiedon, kuten muurarin tullessa oviaukon kohdalle, koko tietorakennelmaa on muutettava. Muurari ei voi enää jatkaa suoran seinän latomista, vaan hänen on muokattava aiempaa käsitystään seinästä ja tehtävä siihen aukko. (Vilkkö-Riihelä 1999, 312, 313.) Ihminen oppii rakentamalla ja muokkaamalla tietoa. Hän ottaa vastaan ja yhdistelee sitä jo olemassa olevaan tietoon (Laitinen 2002, 24). Niin myös nuoren oppimiseen vaikuttavia keskeisiä asioita ovat yhteisöllisyys, luovuus, itse tekeminen, elämykset ja sanallinen opettaminen (Hakola & Koivunen 2013, 110).

Oppimista on tutkittu historian saatossa paljon. Siitä on ollut ja on yhä useanlaisia näkemyksiä. Nykyisten tietojen perusteella tutkijoiden ja pedagogien eniten kannattama oppimiskäsitys on konstruktivistinen oppimiskäsitys. (Tynjälä 1999, 19–20.) Se on yksi näkökulma kognitiivisista oppimiskäsityksistä. Kognitiivisessa oppimisessa korostuu

ajatus oppijan aktiivisesta roolista oppimisprosessissa, oli oppija sitten yksilö, ryhmä tai yhteisö. (Vilkkö-Riihelä 1999, 334.) Opettaja ei enää vain siirrä tietoa oppijan päähän, vaan ohjaa oppijaa tiedon lähteille ja rohkaisee omaan ajatteluun. Tällöin opettajan rooli muodostuu hänen asiantuntijuutensa mukaan, ei auktoriteetin mukaan. (Tynjälä 1999, 19; Lonka 1991, 18.) Uuden oppimisessa otetaan myös huomioon aiemmat tiedot ja rakennetaan uusi tieto aiemmin opitun varaan. Konstruktivismin vaikutukset näkyvät siinä, mitä pedagogiikasta ja sen tavoitteista ajatellaan nykyisin. Päivi Tynjälän mukaan nykyisin oppija nähdään aktiivisena toimijana. Luova toiminta, joka aktivoi ajattelua, saa osallistumaan yhteisölliseen toimintaan ja edistää tiedonrakentelua, on olennainen osa oppimista. (Tynjälä 1999, 19–20.)

Oppijan roolin korostuessa on ilmennyt tarve huomioida entistä enemmän yksilöllisiä oppimistyyplejä. Kuusinen määrittelee oppimistyylin käsitteenä yksilön kyvyksi oppia tietyllä tavalla, joka johtuu tämän luonteenomaisista ja suhteellisen pysyvistä piirteistä (Kuusinen & Korhonen 1991, 56). Aistien pohjalta ihmiset voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään: auditivisesti oppiviin, visuaalisiin oppijoihin ja kinesteettisiin oppijoihin riippuen siitä, onko oppimisen vahvin aistikanava kuulo-, näkö- vai tuntoaisti. Oppimisen kannalta on hyvä, jos oppijalla on useampi kuin yksi vahva aistikanava. Aistien aktivointi hyödyttää oppimista, sillä se on yksi keino havainnollistaa ja tehdä jokin asia konkreettiseksi uuden oppijalle. Aistihavaintojen avulla uusi tieto kiinnittyy oppijan arkitodellisuuteen. (Pruki 2010, 109.)

Oppimisessa pidetään tärkeänä ennemminkin laadullista kuin määrällistä oppimista. Oppiminen ilmenee ruotsalaisen Ference Martonin mukaan käsitystemme muutoksena. Nämä muutokset koskevat meitä ympäröivää todellisuutta, sen ilmiöitä ja tapahtumia. Tällainen oppiminen edellyttää tiedon mielessä pysymistä. Marton erottaakin toisistaan kaksi tiedon prosessoinnin tasoa: pintaprosessoinnin tason sekä syväprosessoinnin tason. Syväprosessoinnissa ihminen kiinnittää enemmän huomiota asioiden merkityksiin ja etsii aktiivisesti laajempia yhteyksiä, joihin voisi uuden tiedon liittää. Pintaprosessoiva oppija opettelee kuin ulkoa. Hän yrittää tallettaa tietoja muistiin, jolloin oppijan rooli on passiivisempi. (Kuusinen & Korhonen 1991, 60–61.)

Yleisimpiä oppimistyylien jaottelutapoja on aisteihin perustuva jaottelu sekä jako analyyttisesti ja globaalisti oppiviin. Globaalit oppijat hahmottavat uusia tietoja kokonaisuuksien kautta. He luovat hierarkioita ja asiayhteyksiä, kun taas analyyttiset oppijat keskittyvät yksityiskohtiin ja asioiden loogisiin syy-seuraus-suhteisiin. (Jyväskylän yliopiston kielikeskus, i.a.) Uutta tietoa voidaan lähestyä siis kahdesta näkökulmasta, joissa kummassakin on hyvät puolensa. Opittavasta asiasta voidaan aluksi pyrkiä muodostamaan yleiskuva ja käsitys siitä, miten se liittyy aiempaan tietoomme. Tämän jälkeen perehdytään tarkemmin yksityiskohtiin. Toinen lähestymistapa on käytännössä päinvastainen: Ensin tutkitaan yksityiskohtia, ja sitten liitetään tieto laajempaan kokonaisuuteen. (Pruuki 2010, 110.)

2.2.1 Muisti oppimisessa

Muistaminen on mielessä tapahtuva toimintojen ketju. Vaikka muistamista voidaan arkisesti pitää vain tietojen tallentamisena muistiin, on se todellisuudessa paljon muutakin. Muistiin painamisen tapahtumaketjuun liittyy olennaisesti useita peräkkäisiä tapahtumia. Muistaminen on oppimiseen liittyvä prosessi, jossa voidaan klassisesti ajatella olevan kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe on tietojen vastaanottaminen, jolloin ensiarvoisen tärkeään asemaan nousevat tarkkaavaisuuteen ja havainnointiin liittyvät toiminnot. Toista vaihetta voidaan kutsua tallentamiseksi, jolloin pyritään tietojen mielessä säilyttämiseen. Kolmas muistamisen vaihe on mieleen palautus. Tämä vaihe vaatii opitun tietoista käsittelemistä, ja se on olennainen osa uuden tiedon jäsentämistä aiemmin opittuun. (Vilkko-Riihelä 1999, 356–357; Lonka 1991, 12.)

Ihmisen keholla ja mielellä on useita tapoja muistaa. Muistin kolme tärkeintä työvälinettä ovat sensorinen muisti, työmuisti ja säilömuisti. Oppimisprosessissa tietoa käsitellään rinnakkain useamman työvälineen voimin samanaikaisesti. Ominaisuuksiltaan nämä työvälineet ovat silti hyvin erilaiset. Sensorinen muisti reagoi aistien kautta saattaviin ärsykeisiin, ja säilyttää tietoja korkeintaan muutaman sekunnin ajan. Työmuistissa tiedot säilyvät sensorista muistia pidempään, mutta siitä huolimatta työmuistin tuttavallisempi nimi on lyhytkestoinen muisti. Sen rajallinen kapasiteetti säilyttää tietoja hetken, ennen kuin ne siirtyvät pidempikestoiseen talteen säilömuistiin. Työmuistin ansiosta ihminen pystyy myös palauttamaan aiempia tietoja mieleensä nopeastikin. Säilömuis-

ti tallettaa tiedon pitkäkestoisesti, erityisesti säilömuistiin tallentuu asioiden merkitykset. Se myös rakentaa ja muokkaa tietoja. (Vilkko-Riihelä 1999, 358–369.)

2.2.2 Motivaatio oppimisessa

Motiivi vastaa kysymykseen, miksi ihminen toimii niin kuin toimii. Motiivi ohjaa ihmisen toimintaa, on siihen vaikuttava tekijä ja ennen kaikkea on toiminnan psyykinen syy. Motiivien ansiosta ihminen tavoittelee ylipäättään mitään. Ne voivat viritä hyvinkin äkkinäisesti ja laantua nopeasti, tai ne voivat olla suhteellisen pysyviä ihmisen toimintaa ohjaavia periaatteita. Motivaatio on kokonaisvaltaisempi sisäinen tila, joka muodostuu useiden motiivien yhteisvaikutuksesta. Siihen, mikä meitä kutakin motivoi eli ajaa elämässä eteenpäin, vaikuttavat esimerkiksi tunteet, elämäkokemukset ja persoonallisuus. (Vilkko-Riihelä 1999, 446–447.)

Motivaatio voi olla ulkoista tai sisäistä. Näiden ero on siinä, mikä koetaan toiminnan palkkioksi. Ulkoisesti motivoitunut tavoittelee sananmukaisesti jotakin itsensä ulkopuolelta tulevaa palkintoa, esimerkiksi työntekijää voi motivoida ulkoisesti raha. Toisaalta ulkoinen motivaatio voi olla myös rangaistuksen pelkoa. Sisäisesti motivoitunut ihminen tekee asioita itsensä tähden ja omaehtoisesti. Häntä ei tarvitse motivoida ulkoisesti, vaan hän kokee toimintansa tärkeäksi ja arvokkaaksi toiminnan itsensä vuoksi. (Vilkko-Riihelä 1999, 450.)

Tehokkaaseen ja mielekkääseen oppimiseen on kaksi avaintekijää. Ne ovat opiskeltavan aiheen merkityksellisyys omassa elämässä sekä oppimistilanteen ilmapiiri. Ihmistä motivoi oppia uusia asioita silloin, kun niillä on selviä liittymäkohtia hänen omaan elämäänsä. Samoin nuoret oppivat parhaiten silloin, kun opiskeltavalla asialla on nuorelle merkitystä ja se liittyy hänen elämäänsä. Silloin nuorelle syntyy sisäinen motivaatio oppimiseen, ja oppiminen tuntuu nuoresta mielekkäältä. On tärkeää, että opetus vastaa niihin kysymyksiin, joita nuoren mielessä liikkuu. Lisäksi oppimismotivaatioon vaikuttaa oppimistilanteeseen muodostuva ilmapiiri. Negatiiviset tuntemukset, kuten ahdistuneisuus ja pelko vähentävät motivaatiota ja siten vaikeuttavat oppimista. Sen sijaan avoin ja lämmin vuorovaikutus lisäävät motivaatiota. Oppimistilanteesta tulee tehdä mahdollisimman turvallinen. (Pruuki 2010, 57; Vilkko-Riihelä 1999, 450.)

2.3 Toiminnallisuus

Antti Räsänen (2008) kuvaa artikkelissaan Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä, että toiminnallisuus on yksi osa oppimista, ja se onkin yksi vanhimmista oppimismuodoista. Ryhmän tai yksilön työskennellessä aktiivisesti muutoksia tapahtuu tiedoissa, tunteissa, taidoissa ja toiminnassa (Pruuki 2010, 56; Aalto 2000, 150). Toiminnallisessa oppimisessa oppiminen tapahtuu kokeilemalla, tekemällä ja osallistumalla. Toiminta ei ole tavoite vaan oppiminen tapahtuu sen avulla. Mahdollisimman hyvät oppimistulokset voidaan saavuttaa luomalla opetuksen toiminnalle runsaasti yhteyksiä tavoitteisiin, joita kohti oppimistilanteessa pyritään. (Räsänen 2008, 298–299.)

Toiminnallinen opettaminen voi olla mitä vain, jossa toiminta ja opetettava asia liittyvät toisiinsa. Se on myös sosiaalinen tapahtuma, jossa kasvatettavat automaattisesti ratkaisevat ongelmia yhdessä ja auttavat toinen toisiaan. Toiminnallisuudelle tärkeä ominaisuus on konkreettisuus. Koska toiminnallisessa tekemisessä eletään sitä mitä sillä hetkellä tehdään, tapahtuu oppiminen paremmin ja toiminnallinen ja älyllinen taso ovat samanaikaisesti läsnä. (Räsänen 2008, 298–299.) Hyvää oppimista on kuvattu merkitykselliseksi ja mielekkääksi toiminnaksi, joka sisältää ja aktivoi ajattelua (Pruuki & Tirri 2004, 47). Salakarin (2009, 20) mukaan oppimisen kannalta optimaalinen tilanne on käytännön ongelman ratkaiseminen.

Kun hyödynnetään useita teorioita samanaikaisesti, voidaan niiden muodostamaan kokonaisuuteen viitata termillä kokemuksellinen oppiminen. Kokemuksellisessa oppimisessä yksi hyödynnettävä työskentelytapa on toiminnallisuus. Kokemuksellisen oppimisen lähtökohtana on kokonaisvaltainen ajattelu ihmisestä. Etenkin oppimisesta sekä inhimillisestä kasvusta ja kehityksestä puhuttaessa on huomioitava ihmisen psyko-fyysis-sosiaalinen luonne. Oppimistilannetta ei ole mielekästä erottaa irralliseksi, muusta maailmasta riippumattomaksi tapahtumaksi. Kokemuksellisuus luo oppimisesta prosessin, jota määrittää päämäärähakuinen toiminta. Tässä prosessissa tietäminen ja toiminta kulkevat rinnakkain, eivät toisistaan erotettuina elementteinä. Samalla on kuitenkin muistettava, että kokemuksellisuus tuo oppimiseen lisäarvoa oppimisen välineenä, ei itsetarjouksena. (Penttinen 2010, 2672–68.)

Penttinen viittaa artikkelissaan John Deweyn tutkimuksiin/teorioihin kokemuksellisesta oppimisesta. Deweyn mukaan kokemus muodostuu kolmesta keskeisestä ulottuvuudesta: elämäkokemuksesta, kokemasta ja toiminnallisesta kokemuksesta. Elämäkokemuksemme ohjaavat sitä, miten rakennamme uutta tietoa aiempien kokemustemme perustalle. Uusi tieto voi toisaalta vaikuttaa elämäkokemuksiimme myös niin, että jäsenämme elämämme tapahtumia mielessämme uudelleen sen pohdinnan jälkeen, jonka uuden oppiminen on tuottanut. Kokema tarkoittaa kokemuksen tuottamaa välitöntä reaktiota, jota emme pysty pukemaan sanoiksi tai muuten kuvailemaan. Tällaista välitöntä reaktiota edustavat esimerkiksi tiedostamattomat tunteet, joita koemme oppimistilanteissa. (Penttinen 2010, 268–269.) Tästä voimme päätellä, että kokema on sarja yksilöllisiä havaintoja, joita opettaja ei voi kontrolloida täydellisesti, mutta joita taitava opettaja pystyy ennakoimaan. Kolmas kokemuksen ulottuvuus koostuu aktiivisesta toiminnasta. Toiminnallinen kokemus syntyy ongelmanratkaisuun tähtäävästä aivotoiminnasta sekä uutta tietoa testaavasta toiminnasta. Toiminnan tuloksena oppija muodostaa tiedosta tulkinnan, ja syvimmillään oppiminen saavuttaa pohdiskelevaa havaintojen arviointia. (Penttinen 2010, 269.)

Toiminnallisuuden kautta oppija saa itse kokea ja tuntea, ja se voi muuttaa ihmisen käyttäytymistä. Muutokset ovat yleensä pitkäkestoisempia, kun ihmisen asenteet ja ajattelutavat muuttuvat. (Aalto 2000, 149–150.) Oppimisen ja opettamisen perusta on oppijassa itsessään. Pitkään luokanopettajina työskennelleet Timo Jantunen ja Rauno Haapaniemi ovat sitä mieltä, että niin sanotulla hiljaisuuden pedagogiikalla on passivoiva vaikutus, ja vuorovaikutuksen vähentyessä myös oppiminen vähenee (Paalasmaa 2014, 105). Myös Kirsti Lonka viittaa vuorovaikutuksen tärkeyteen, kun hän esittelee aktivoivan opettamisen kolme kulmakiveä. Ensimmäinen kivi edustaa diagnosointia ja aktiivointia. Ennen opetustaan tai sen alussa opettajan tulee selvittää oppijoiden tietojen lähtötaso ja aktivoida heidän aiemmat tietonsa aiheesta. Aktiivointivaiheessa on myös luonnollista ja jopa suotavaa pyrkiä oppijoiden mielenkiinnon herättämiseen ja innostamiseen. Toinen kivi edustaa oppimisprosessin tukemista ja seuraamista. Jo opetuksen aikana opettajan tulisi tehdä havaintoja siitä, jääkö jotain opetuksesta ymmärtämättä. Näin voidaan ehkäistä mahdollisia epäonnistumisen kokemuksia. Kolmas kulmakivi on palautteen antamiselle ja kokonaisvaltaiselle arvioinnille. Sen avulla on tarkoitus ohjata

oppijaa kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen, ei niinkään nippelitiedon hallitsemiseen. (Lonka 1991, 23–25.)

Jopa leikkiminen on toimintaa, joka kehittää montaa osa-aluetta samanaikaisesti kaiken ikäisillä. Kuvittelu- ja roolileikit soveltuvat ikään katsomatta kaikille. Leikillä voidaan saavuttaa kognitiivisia tavoitteita. (Räsänen 2008, 300–301.)

2.3.1 Osallistaminen

Osallistaminen tarkoittaa sitä, että osallistuminen tehdään mahdollisimman monipuoliseksi. Osallistamisen päämäärä on osallistuminen. Osallistaminen voidaan nähdä myös kannustavana ja ohjaavana toimintana mutta siihen ei liity mitään negatiivista kuten pakottamista tai manipulointia. Osallistamisen täytyy tapahtua osallistujan ehdoilla. Osallistavaa toimintaa voi olla esimerkiksi tiedon jakaminen, mielipiteiden kyseleminen, yhteinen työskentely ja vuorovaikutus. Käsitteellä osallistavat menetelmät voidaan tarkoittaa kahta eri asiaa. Sekä lähestymistavasta että yksittäisestä tekniikasta voidaan käyttää nimitystä osallistava menetelmä. Myös arviointi voidaan toteuttaa osallistavasti, mikä ei kuitenkaan tarkoita että kaikkien osallistujien tulisi osallistua siihen vaan tärkeämpää on kaikille avoin mahdollisuus. (Laitinen 2002, 10, 18–21, 25, 59.) Osallistamisessa on tärkeää että tavoitteet ja toiminnan luonne määräytyvät aina toimintaympäristöstä ja toimijoista käsin (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 220).

Osallistavassa pedagogiikassa oppijoille annetaan mahdollisuus olla toimijan roolissa. Heihin suhtaudutaan vakavasti ja he voivat olla vaikuttamassa vuorovaikutuksen kulkuun. Osallistamisessa pyritään siihen, että oppijasta tulee toimija. Tahtoa toimia aktiivisesti, kokea ja olla olemassa kutsutaan toimijuudeksi. Toimijuutta voidaan kehittää osallistavalla pedagogiikalla, jossa ihmiset ovat aktiivisia ajattelijoita ja toimijoita. Ihminen on luonnostaankin aktiivinen ja osallistuu toimintaan. Osallistuessaan toimintaan ihminen ei ole passiivinen tai toista rutiineja. Tietojen ja taitojen oppimisen lisäksi osallistuminen auttaa hahmottamaan omaa minäkuvaa ja suhdetta toisiin. Keskustelu on osallistamista parhaillaan. Silloin osallistujat omalta osaltaan osallistuvat aiheen merkityksen luomiseen. Omien mielipiteiden ilmaiseminen ja kannanottaminen lisää aktiivista kuuntelua. Osallistamiseen vaikuttaa myös opetustilan järjestäminen ja osallistujien

tilaan asettuminen. Aktiivisuutta ja motivaatiota lisää mahdollisuus itse tuottaa tietoa. (Kumpulainen, Krokfors, Lipponen, Tissari, Hilppö & Rajala 2010, 23, 30, 51, 92–93.) Osallistavassa opetuksen periaatteisiin kuuluu että kaikilla on samanlaiset mahdollisuudet osallistua (Booth & Ainscow 2005, 19).

2.3.2 Havainnollistaminen

Havainnollistaminen tarkoittaa teoreettisen, käsitteellisen, epätäsmällisen tai abstraktin asian muuttamista helposti ymmärrettäväksi, kuunneltavaksi ja vastaanotettavaksi. Havainnollistamisen tarkoituksena on selventää tietoa ja vahvistaa perusteluja. Sen tarkoitus on myös auttaa ymmärtämään, lisätä mielenkiintoa, elävöittää esitystä, parantaa muistia ja auttaa esittäjää jäsentämään esitystään. (Jyväskylän yliopisto Kielikeskus i.a.) Havainnollistamisen opetuksen tavoitteena on se, että opiskelija omaksuu opittavan kohteen niin, että hän kykenee käyttämään opittua aktiivisesti tiedostamisissaan asioissa ja suuntaamaan sen avulla omaa toimintaansa. Havainnollistaminen pyrkii käyttämään hyväksi aistiperäisiä asioita. (Jakku-Sihvonen 1986, 2.) Havainnollistamisen tärkeyden huomaa yleensä vasta silloin, kun sanoma jää liian epäselväksi. Havainnollistaminen vaatii tarkkaa suunnittelua ja harkintaa. Liiallinen havainnollistaminen voi tehdä esityksestä sekavan, joten on hyvä miettiä tarkoin millä tavalla havainnollistaminen tukee esitystä. (Jyväskylän yliopisto Kielikeskus i.a.)

Puheen havainnollistaminen voidaan jakaa kahteen kategoriaan: kielelliset ja nonverbaaliset keinot. Puheesityksessä käytettävän kielen tulisi olla helposti kuunneltavaa ja puheeseen tarkoitettua, koska puhe yleensä jää vain yhden kuuntelukerran varaan. Liian monimutkaisten lauserakenteiden ja lauseenvastikkeiden sijaan tulisi käyttää havainnollistavia ja kuvaavia sanoja. Puheessa tulisi käyttää lyhyitä lauseita sekä valita tuttuja, konkreettisia sanoja ja ilmauksia ja ne kohdennetaan suoraan yleisölle. Vertaukset, kysymykset, rinnastukset ja kielikuvat auttavat havainnollistamaan opetettavaa asiaa. Puheen loogisuus ja jäsentäminen helpottavat mukana seuraamista ja käsitteiden selkeää määrittämistä. Tärkeät asiat on hyvä toistaa moneen kertaan ja lopuksi tehdä niistä vielä yhteenveto. Nonverbaaliset keinot voidaan vielä jakaa kahteen osaan: äänen keinoihin ja äänettömän ilmaisun keinoihin. Näiden avulla voi tehostaa ja havainnollistaa puhetta. Puheessa äänellä voi tehdä taukoja, säädellä puheen nopeutta ja

sen rytmiä. Äänen voimakkuuden vaihtelulla ja painottamisella voidaan tehostaa puheen vaikuttavuutta merkittävästi. Kaikki äänelliset keinot elävöittävät puhetta. Äänettömiin keinoihin kuuluu kaikki kehon ilmaisut kuten eleet, ilmeet ja liikkeet. Katsekontakti vahvistaa ymmärtämistä ja katse yleisöön antaa puhujalle myös välittömän palautteen. (Jyväskylän yliopisto Kielikeskus i.a.)

Jopa Raamatusta löytyy ohjeita tärkeän asian havainnollistamiseen niin, että se on helpposti ymmärrettävissä. Habakukin kirjassa 19:33 asia ilmaistaan näin: “Kirjoita näky ja piirrä selvästi tauluihin, niin että sen voi juostessa lukea. Uusi käännös ilmaisee saman asian vähän laimeammin: “ - että sen voi vaivatta lukea” (Hab. 2:2.) Jakku-Sihvosen mukaan havainnollistamisen kolme päätarkoitusta on pelkistää, tehdä luonnolliseksi ja monipuolistaa opetettavan kohteen käsittelyä. Pelkistys auttaa kohteen tarkastelua ja luonnolliseksi tekeminen antaa mahdollisimman aidon ja havainnollisen käsityksen. Monipuolistaminen tarkoittaa aistiperäisten asioiden avulla opetuksen rikastuttamista. (Jakku-Sihvonen 1986, 8.) Havainnollistaminen voi tapahtua monella eri tavalla. Joskus joku toinen tapa on parempi kuin toinen. Pyhäkouluopetuksen havainnollistamisessa on käytetty seuraavaa ohjetta: “Älä puhu, jos voit piirtää. Älä piirrä, jos voit näyttää. Älä näytä jos voit laittaa lapset itse tekemään.” (Järvelä 1972, 4.) Tämä periaate sopii kaiken ikäisille ja toimii hyvänä peruseriaatteena.

Tiedot toiminnallisuudesta ja havainnollistamisesta eivät ole vuosikymmenien aikana muuttuneet merkittävästi. Havainnollistaminen opetuksessa voi olla kokemukseen perustuvaa. Tämä tarkoittaa sitä, että oppiminen voi tapahtua esimerkiksi opintoretkien, haastatteluiden tai vierailevien asiantuntijoiden avulla (Järvelä 1972, 5.) Havainnollistamisessa voidaan käyttää niin sanottuja audiovisuaalisia välineitä. Niitä voivat olla kaikki näytettävä kuten kartat, kaaviot, elokuvat, äänilevyt ja esineet. Kaikkea näytettävää voidaan käyttää havainnollistamisen apuvälineenä. Opetusta miettiessä on hyvä harkita, mikä apuväline on tarkoituksenmukaisin. (Järvelä 1972, 5; Jyväskylän yliopisto kielikeskus i.a.) Audiovisuaalisia virikkeitä käytettäessä oppijan mielenkiinto kasvaa, koska hän saa vaikutteita eniten näkemisen avulla. Hyvät havaintovälineet elävöittävät opettajan esitystä. (Järvelä 1972, 39.)

2.3.3 Ryhmän merkitys toiminnallisessa oppimisessa

Ryhmä määrittyy sen koon, tarkoituksen, rajojen, sääntöjen, vuorovaikutuksen, työnjaon, roolien ja johtajuuden mukaan. Keskeistä ryhmässä on, että se on rajattu joukko ihmisiä. Ryhmä muodostuu useista yksilöistä ja heitä yhdistää jotakuinkin yhteinen tavoite. Ryhmän jäsenillä on mahdollisuus olla keskenään vuorovaikutuksessa, ja he tunnistavat itse, keitä heidän ryhmäänsä kuuluu. Ryhmässä jokaisella on rooli, ja ryhmässä vallitsee tietty työnjako. (Kopakkala 2008, 36; Kivelä & Lempinen 2010, 28.)

Siitä, miten ryhmässä työskentely vaikuttaa suorituksen tulokseen, on kahdenlaista tietoa. Toisaalta toisten ihmisten läsnäolo voi lisätä yksilön suorituskykyä, kuten muun muassa amerikkalainen pyöräilyharrastaja N. Triplett havainnoi (Kopakkala 2008, 39). Mutta tämä ei ole koko totuus, sillä esimerkiksi ranskalainen maatalousinsinööri Max Ringelmann totesi viiden nuoren miehen vetävän yhdessä köyttä huomattavasti heikommin, kuin mihin heidän voimansa voisivat riittää. Ryhmän jäsen ei aina pidäkään omaa panostaan niin merkittävänä, että hän laittaisi kaikki kykynsä likoon. Tosin hyvässä tiimissä tällaista osaamisen hävikkiä ei ole. (Kopakkala 2008, 3941.)

Ryhmässä tapahtuva oppiminen on sosiaalinen tilanne, jossa voidaan harjoitella vuorovaikutusta ja yhteistyötä muiden kanssa. Oppimistilanteessa ryhmä tarjoaa enemmän näkökulmia kuin yksilö, mahdollistaa vertaistuen antamisen, antaa tilaisuuden tutkia omia ajatuksia ja peilata niitä toisten kautta. Jos ryhmä toimii ihanteellisella tavalla, sen jäsenet voivat vahvistaa toisiaan tuomalla esiin omia ajatuksiaan ja käyttämällä kaikkien ryhmäläisten tietoja ja taitoja kohtaamiensa ongelmien ratkaisussa. Ryhmätilanteessa voidaan oppia myös toisilta oppijoilta. (Kivelä & Lempinen 2010, 30; Rauste-von Wright & von Wright 1996, 3637.)

Ryhmän toiminta ja ilmapiiri kehittyy vaiheittain. Silloin puhutaan ryhmän turvallisuudesta ja siitä, miten ryhmän jäsenet kokevat ryhmän. Turvallinen ryhmä on ryhmädynamiikan kannalta ihanteellinen tila. Turvallisuudessa on tässä yhteydessä kyse tunteesta, joka yksilöille muodostuu ryhmässä. Turvallisessa ryhmässä ei koeta pelkoa, häpeää, syyllisyyttä tai arvottomuuden tunnetta, vaan ilmapiiri on avoin ja sen jäsenet saavat olla juuri sellaisia kuin ovat. Tämä mahdollistaa ryhmän jäsenille sen, että he uskaltavat

ilmaista persoonansa eri ulottuvuuksia ja kokeilla uutta. Turvallisen ryhmän keskeisin rakennusaine on vastavuoroinen luottamus. Luottamusta ja sen syntymistä tukevat hyväksyminen, avoimuus, tuen antaminen sekä sitoutuminen eli halukkuus yhteistyöhön. (Aalto 2000, 15–22.) Oppimismotivaationkin kannalta on tärkeää luoda ryhmään avoin ja turvallinen ilmapiiri, jotta oppiminen voisi olla mielekästä (Pruuki 2010, 66).

2.4 Nuoruus

Nuoruus on välivaihe lapsuudesta aikuisuuteen ja se niiden rajat voidaan määritellä biologisen kypsymisen, sosiaalisen kypsymisen tai juridisen täysi-ikäisyyden kautta (Vilkko-Riihelä & Laine 2005, 100). Vaikka nuoruus on askeleena kohti aikuisuutta, ei pidä unohtaa nuoruuden arvokkuutta omana kehitysvaiheenaan. Nuoruus on aikaa, jolloin kasvetaan kokonaisvaltaisesti ja kehitystä tapahtuu niin fyysisissä, psyykkisissä kuin sosiaalisissakin ominaisuuksissa. (Aaltonen, Ojanen, Vilhunen & Vilén 1999, 13.) Kehityspsykologiassa puhutaan elinkaarinäkökulmasta, jonka mukaan ihmisen elämässä voidaan nähdä tiettyyn elämänvaiheeseen liittyviä kehitystehtäviä. Yksilöiden elämänmuutokset eivät ole täysin satunnaisia, vaan niissä voidaan havaita tiettyjä yhteneviä periaatteita, vaikka samanaikaisesti yksilöllisten valintojen ja elämäntapahtumien vaikutukset tunnustetaan. (Kuusinen & Korkiakangas 1991, 96.) Nuoruus on aikaa jolloin ihminen käy läpi monta kehityskriisiä. Nuori prosessoi omaa seksuaalisuuttaan, identiteettiään ja irrottautuu vanhemmistaan ja itsenäistyy (Niemi 2004, 83). Toisin sanoen nuoruus on yksi kehitysvaihe, jossa yksilön elämässä tapahtuu muutoksia.

Jokaisen yksilön elämän erityispiirteistä huolimatta nuoruudessa voidaan havaita kaikkia koskevia yhteneviä kehitystehtäviä. Biologisten muutosten kautta nuoren aivot kehittyvät. Siksi myös nuoren ajattelu kehittyy ja saavuttaa uuden tason. Nuoruusikä on elämänvaihe, joka tulee jokaiselle omaa tahtia. Tämä aiheuttaa sen, että esimerkiksi rippikoulussa olevat nuoret saattavat olla hyvinkin eri kohdissa kehityksessään (Niemi 2004, 83). Nuoren tunne-elämä itsenäistyy, omat ajatukset, asenteet ja mielipiteet vahvistuvat ja nuorelle kehittyy käsitys moraalista, arvomaailmasta ja sosiaalinen asema suhteessa ympäröiviin ihmisiin muuttuu. Suhde ympäröivään maailmaan muuttuu realistisemmaksi ja vähemmän minäkeskeiseksi (Vilkko-Riihelä & Laine 2005, 100, 107). Lassi Pruuki kehottaa opettajaa ottamaan huomioon, että nuoren elämä on vaiheessa,

jossa tapahtuu monia suuria muutoksia. Opettajana ei tule väheksyä tutkimuksia ja tieto- ja nuoren psykologisen ja sosiologisen maailman muuttumisesta. (Pruuki 2010, 51.)

Aiemmin mainituista ihmisen ikäkausien kehitystehtävistä on useita teorioita. Amerikkalaisen Robert Havighurstin elämänkaariteorian mukaan eri ikäkausien kehitystehtävät liittyvät odotuksiin sopeutumiseen, joita asettavat ympäristö sekä yksilön biologinen kehitys. Havighurst erittelee nuoruudesta kahdeksan kehitystehtävää, jotka voidaan karkeasti jakaa aihealueittain identiteetin kehittämiseen, itsenäistymiseen, arvojen muodostamiseen sekä tulevaisuuteen valmistautumiseen liittyviin teemoihin. On kuitenkin huomioitava, että yhteiskunnallinen kehitys voi muuttaa kehitystehtäviä, eikä ihmisen kronologinen ikä voi määrittellä ihmisen käyttäytymistä. (Kuusinen & Korkiakangas 1991, 128–131.)

2.4.1 Nuoruusiän ajattelun kehitys

Ihmisen ajattelu ja kyky käsittää asioita muuttuu koko eliniän ajan. Jean Piaget on tunnettu kognitiivisen eli ihmisen tiedonkäsittelyn kehityksen tutkija. Hänen teoriansa mukaan ihminen saavuttaa ajattelun korkeimman tason noin 11-12 vuoden iässä. Tällöin ihminen pystyy käsittelemään abstrakteja asioita, käyttämään logiikan perussääntöjä ja hän voi päätellä asioita riippumatta niiden konkreettisuudesta. Ajattelun taidoissa päästään aiempaa yleisemmälle tasolle. Myöhemmin tutkijat ovat todenneet, että tultaessa aikuisikään ajatteluun vaikuttavat myös elämän varrella kertyneet kokemukset. (Kuusinen & Korkiakangas 1991, 107- 109; Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 128–129.)

Ihmisen ajatusten piiri laajenee oman elämän ulkopuolelle. Mielenkiintoisena esimerkkinä tästä mainitaan esimerkiksi kiinnostuksen herääminen uutisia kohtaan. Nuoruudessa ihminen alkaa luoda pohjaa omalle moraalilleen ja maailmankatsomukselleen. On esitetty, että nuoruus on se ikävaihe, jossa ihmisen kyky asettua toisen ihmisen näkökulmaan paranee huomattavasti. Tällöin ihminen herää siis vastaanottamaan ja pohtimaan ajatuksia ja ideologioita, jotka ovat hänelle uusia. (Nurmi ym. 2006, 128–129.) Samoin nuori haastaa aiemmat uskomuksensa ja käsityksensä ja etsii omaa identiteettiään elämän eri osa-alueilla, myös elämäntutkimustaan (Tamm 2002, 53).

2.4.2 Nuoren hengellisyys

Nuorten ja nuorten aikuisten uskonnollisuus on vähäisempää verrattaessa keski-ikäisiin ja vanhuksiin. 10–18 vuoden iässä uskonnollisuus, kirkossa ja seurakunnan tilaisuuksissa käyminen vähenee huomattavasti. Vähennemisestä huolimatta rippikouluikässä uskonnollisuus kuitenkin aktivoituu. Uskontopsykologiassa voidaan katsoa, että ihmisen hengellisessä kehityksessä on herkkyyksiausia joiden aikana yksilö oppii ja omaksuu paremmin joitakin tietoja ja taitoja verrattaessa muihin ikäkausiiin. Uskontopsykologi Antoine Vergten mukaan näitä kausia ovat erityisesti varhaislapsuus ja murrosikä, jotka vaikuttavat ratkaisevasti nuoren uskonnolliseen kehitykseen. Murrosikässä abstrakti ajattelu kehittyy aikuisen tasolle ja näin kysymykset Jumalasta tulevat uudella tavalla pintaan. Abstraktin ajattelun saavuttamisen rinnalla nuori kokee myös uskonnollisen kysymisen, mikä herättää uudelleen nuoren pohtimaan sitä, miten hän itse kokee ja näkee Jumalan (Tamm 2002, 50). Kysymykset ovat monella tapaa syvää teologiaa ja liittyvät Jumalan olemassaoloon ja uskon epäilyihin. Esille nousevat kysymykset liittyvät usein teodikean ongelmaan, luomiseen, evoluutioon, vanhurskauttamisoppiin ja suuriin eettisiin kysymyksiin. Nuoruusiässä vastaanottavuus ja herkkyys ovat suurimmillaan, mutta silti nuori ajautuu helposti pois kirkosta ja uskonopetuksesta. Koska ajattelun kehittymisen myötä abstraktien asioiden hahmottaminen monimutkaistuu, on helpompi hylätä vaikeasti selitettävät asiat sen sijaan, että etsisi uusia selitysmalleja vanhojen sijaan. (Räsänen 2004, 105–107,109.)

Ympäristöllä on voimakkaat vaikutteet yksilön uskonnollisuuteen. Ympäristössä vallitsevat mielipiteet muokkaavat nuoren omaa ajattelun suuntaa. Koti, kaverit, koulu ja kirkko yhdessä vaikuttavat mielipiteisiin ja täten vaikuttavat saadun opetuksen omaksumiseen. Jos kuitenkin ympärillä olevat olosuhteet ovat suotuisat, lapsen uskosta kehittyy nuoruudessa osa persoonallisuutta. Ennen 14 vuoden ikää käsitys Jumalasta on konkreettisempi, ihmisyyteen liittyvä ja Jumalan ominaisuuksiin keskittyvä. Esimerkiksi Jumala on oikeudenmukainen. Neljäntoista ikävuoden jälkeen Jumalan kuvasta poistuu ihmismäiset piirteet ja siihen liittyy abstraktimmat käsitteet kuten rakkaus ja luotettavuus. Nämä piirteet myös herättävät ihmisessä mielenkiinnon Jumalaa kohtaan. (Räsänen 2004, 107,109.)

Nuorella on sisäinen kaipaus hengellisyyttä ja Jumalaa kohtaan. Kun nuorelle annetaan tilaa ja mahdollisuus ajatella ja prosessoida hengellisiä ajatuksia, muuttuu Jumalasta ja uskosta luonnollinen asia ja nuori syventyy siihen mielellään. Perinteisen hengellisen oppimisen periaatteen mukaan hengellisyyttä opitaan olemalla ja elämällä lähellä pyhyttä ja hengellisyyttä. (Jokela 2004, 58–59.) Nuoret elävät vahvasti tunteilla ja hyvät elämykset seurakunnassa jättävät positiivisia jälkiä tunnemuistiin. Johonkin elämykseen osallistuminen, esimerkiksi draaman osallistuminen, jossa käsitellään Jumalaa ja uskoa koskevia asioita, voi vaikuttaa nuoreen paljon. (Hakola & Koivunen 2013,109.)

Fritz K. Oseri on teologi, psykologi ja pedagogi, joka on kehittänyt yhden uskonnollisen ajattelun kehitysteorian. Hän jakaa kehityksen viiteen vaiheeseen, joista erityisesti kolmas vaihe koskee opinnäytettämme. Ensimmäisessä vaiheessa uskonnolliset asiat tulevat lapselle ulkoa päin, kun taas toisessa vaiheessa lapsi yrittää vaikuttaa Jumalaan omilla teoillaan. Kolmannessa vaiheessa, jossa myös suurin osa teini-ikäisistä on, ajattelu on kaksijakoista. Jumala elää omassa maailmassaan ja ihminen omassaan. Jumala on ihmiselle etäinen ja ihminen on vastuussa kaikesta. (Räsänen 2004, 111–113.) Erityisesti murrosiässä Jumala koetaan korostetusti joko etäiseksi tai läheiseksi (Tamm 2002, 60). Oseri toteaa teoriassaan, että monen aikuisen uskonnollinen ajattelu jää tähän kehitysvaiheeseen. Neljännessä kehitysvaiheessa ihminen toimii Jumalan työtoverina Jumalan suunnitelmassa ja viidennessä vaiheessa Jumala on läsnä kaikessa. Ihminen tuntee samanaikaisesti täydellistä riippuvuutta ja täydellistä vapautta. (Räsänen 2004, 111–113.)

2.5 Raamattu

Raamattu on kirjakokoelma, joka on syntynyt tuhannen vuoden aikana n. 2000 vuotta sitten, ja sitä on käännetty kokonaisuudessaan yli neljällesadalle kielelle. Se on maailman levinnein kirja. (Riekkinen 2008, 8, 303.) Raamattu on kristittyjen Pyhä kirja, joka itsessään auktoriteetti kristityille. Raamattu on myös akateeminen tutkimuksen kohde, mutta sen lisäksi sillä on merkittävä käyttötarkoitus uskonnon harjoittamisessa. (MGrath 2011, 173.) Raamatun tutkimus osoittaa, että Raamattu sisältää oikeita tietoja aikansa historiasta. Siitä huolimatta Raamatun perimmäinen tarkoitus ei ole toimia historian kirjana, vaan sieltä voi lukea, miten Jumala on ilmoittanut itsensä ihmisille. (Junkkaala 2002, 22.)

Raamattu jaetaan kahteen osaan: Vanhaan testamenttiin ja Uuteen testamenttiin. Vanhassa testamentissa on 39 kirjaa ja ne kertovat muun muassa Israelin kansan historiasta ja liitosta Jumalan kanssa. Vanha testamentti on syntynyt suullisen perimätiedon pohjalta. Kirjoitustaidon myötä näitä kertomuksia alettiin kirjoittaa muistiin ja noin vuonna 90 jKr. juutalaiset kokosivat nämä kirjoitukset yksiin kansiin. Alun perin Vanha testamentti on kirjoitettu hepreaksi. Uudessa testamentissa on 27 kirjaa ja ne kertovat Jeesuksen elämästä ja opetuksista sekä Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen merkityksestä kristityille. Uusi testamentti koostuu evankeliumeista, apostolien teoista, kirjeistä ja Johanneksen ilmestyksestä. 300-luvun alussa päätettiin, mitkä kirjat päätyisivät lopulliseen teokseen. Niin syntyi Raamattu, johon liitettiin myös Vanhan testamentin kirjat. Uusi testamentti oli kreikankielinen. (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2010,137; Engström, Pyysiäinen, Repo & Ryhänen 2002, 17)

2.5.1 Raamatun tulkintaperinteitä

Raamattua on tulkittu aina siitä lähtien, kun se kirjoitettiin. Tämä on nähtävissä jo Raamatussa itsessään ja siinä olevissa teologisissa linjauksissa. Raamatussa olevat monet teologiat luovat syyn sille, miksi on olemassa eri kristillisiä teologioita ja tunnustuskuntia. Erot syntyvät eri painotuksista ja tavasta valikoida raamatullista aineistoa. Jokainen Raamatun lukija ja käyttäjä osallistuu tähän valikointiin. (Riekkinen 2008, 310.) Kirjassa Johdatus Raamattuun tulkintaperinteitä luetellaan yhteensä kahdeksan. Näitä ovat vertauskuvallinen tulkinta, Lutherin raamattukäsitys, sanainspiraatio, fundamentalismi, konservatiivinen näkemys, pelastushistoriallinen näkemys, eksistentialistien tulkinta sekä kontekstuaaliset tulkintatavat. (Riekkinen 2008. 310–319.) Pelastushistoriallinen raamatuntulkinta on työmme kannalta kaikkein olennaisin, joten pureudumme siihen syvemmin erillisessä luvussa. Tässä luvussa käymme läpi pintapuolisesti muut tulkintaperinteet.

Vertauskuvallisen raamatuntulkintatavan mukaan Raamatun kirjaimellisen sanoman takaa löytyy kulloinkin sen varsinainen hengellinen sanoma. Tällä tavalla voidaan ratkaista monia tekstin sisältämiä jännitteitä ja kirjaimellisia tulkintavaikkeitä. Tulkintatapa on hyvä silloin, kun siinä otetaan huomioon tekstin alkuperäinen merkitys. Muuten vertauskuvallinen tulkintatapa voi johtaa täysin mielivaltaisiin tulkintoihin. Tämän tulkin-

tatavan avulla Vanhasta testamentista voidaan löytää ennakkokuvia Jeesuksesta ja kristinuskosta.

Martti Lutherin teologiassa taas raamattukäsitys ja jumalakäsitys kuuluvat läheisesti yhteen. Yleisen ilmoituksen lisäksi Jumala on ilmoittanut itsensä Kristuksessa. Raamattu on ilmoituksen väline ja sen tärkein tehtävä on kirkastaa Kristusta. Lutherin mukaan raamatun teksti on yksinkertaista ja selkeää. Kirjaimellisten merkitysten lisäksi täytyy ottaa huomioon hengellinen, moraalinen ja lopunaikoja koskevat näkemykset. Lutherin näkemys ei pidä kaikkia raamatunkirjoja samanarvoisina vaan vain niitä, jotka kirkastavat Kristusta eli tuovat esille Jeesuksen merkitystä. (Riekkinen 2008, 311–312.)

Sanainspiraatio-näkemys juontaa juurensa Lutherin raamattunäkemystä. Puhdasoppisuuden vaatimusten kasvaessa syntyi näkemys siitä, että Raamattu on erehtymätöntä Pyhän Hengen inspiroimaa Jumalan sanaa. Tämän näkemyksen mukaan Raamatusta ei voi olla virheitä tai ristiriitoja. Sanainspiraatio liittyy olennaisesti fundamentalismiin, jossa Raamattu on kaikilta osin erehtymätön. Tähän oppiin liittyy Raamatun selvyys, riittävyys ja vaikuttavuus johon koko Raamatun arvovalta perustuu. Riekkisen mukaan tulkinnan ongelmana on, ettei se tee oikeutta Raamatun historiallis-teologiselle kirjakoelmalle. (Riekkinen 2008, 313–314.)

Konservatiivisessa näkemyksessä on sanainspiraation sijaan korostunut asiainspiraatio. Tässä näkemyksessä Raamattu nähdään sekä jumalallisena että inhimillisenä kirjakoelmana. Kriittistä raamatuntutkimusta ja arkeologiaa pyritään käyttämään ja hyödyntämään tulkinnan ohessa. Näkemyksen mukaan Raamatusta on myös jonkin verran vanhentunutta ainesta, joka tulee jättää taka-alalle. Raamattu ja sen hengen historia, usko ja siihen liittyvät asiat asetetaan etusijalle. Samalla se pyrkii välttämään fundamentalismia sekä sitä, että usko olisi määriteltävissä tieteen ja historian keinoin. (Riekkinen, 2008, 315.)

Eksistentialistisessa tulkinnassa Raamatusta tärkeintä on sen ydinsanoma, joka puhuttelee ihmistä kautta aikojen. Vapauttava ja pelastava sanoma on puettu Raamatun ajan kielelle ja se on tuotava nykyajan kielelle ja ihmisten ymmärrettäväksi. Tärkeintä on Raamatun hengellinen sanoma, joka näkyy henkilökohtaisena uskona arjessa. Uskoon

kuuluu henkilökohtainen sitoutuminen Raamatun ydinsanomaan ja eettisiin ratkaisuihin. Eksistentiaalisessa näkemyksessä huomio kiinnitetään sanoman ajankohtaistamiseen, tulkintaan ja julistukseen. (Riekkinen 2008, 316–317.)

Kontekstuaalisia tulkintatapoja on yhtä monta kuin on kontekstejakin. Raamatun sanoma halutaan tehdä ihmiselle ajankohtaiseksi sen tulkintaympäristön ja kontekstin mukaan. Tulkintatavoissa usein kiinnitetään enemmän huomiota lukijaan ja kuulijaan ja annetaan hänelle tilaa määrittää oma uskonsa kohde. Raamattua saatetaan myös tulkita omien tarkoitusprien mukaisesti. Tätä edustavat monet vapautuksen teologian eteenpäin viejät. Tulkintatavalla voidaan puolustaa ja perustella tiettyjä asioita kuten köyhyyden poistamista tai esimerkiksi rotuerottelua. Tätä tulkintatapaa edustaa myös esimerkiksi feministiteologia. (Riekkinen 2008, 316–317.)

2.5.2 Pelastushistoriallinen raamatuntulkinta

Pelastushistorialla tarkoitetaan Raamatussa kerrottua Jumalan lupausten ja tekojen historiaa, joka tähtää ihmisen pelastumiseen. Sillä tarkoitetaan, että koko maailmanhistorian täyttää Jumalan toiminta, joka tähtää syntisen ihmisen pelastamiseen. Sen keskuksena on Jeesus ja hänen tuomansa pelastus ihmisille. Pelastushistoriallisessa raamatuntulkinnassa Vanhaa testamenttia, siinä esiintyvää liittoa ja lupauksia, pidetään valmistavana vaiheena Uuden Testamentin ajalle ja uudelle liitolle. Jeesuksen tuleminen maan päälle, hänen kärsimyksensä, kuolemansa ja ylösnousemuksensa on pelastushistorian huippu. Tässä tulkintamallissa pidetään tärkeänä Raamatun sanomaa sovituksesta, pelastuksesta ja vapautuksesta Kristuksessa. Pelastushistoriallinen raamatuntulkinta tutkii, miten Jumala on johdattanut ihmisiä läpi historian. Pelastushistoriallisen raamatuntulkinnan mukaan Raamattu ei ole yhdentekevä kirja, vaan se tähtää yhteen asiaan, ihmisen pelastumiseen ja hänen pysymiseensä oikealla tiellä. (Riekkinen 2008, 315–316; Junkkaala 1989, 53; Koskeniemi i.a.)

Pelastushistoria alkaa välittömästi syntiinlankeemuksen jälkeen ja lupaus pelastuksesta kuullaan ennen kuin ihminen karkotetaan paratiisista. Merkittäviä tapahtumia pelastushistoriassa ovat Nooan aikainen lähes koko ihmiskunnan tuhoaminen sekä Jumalan lupaus Abrahamille lukuisista jälkeläisistä, joista tulee Jumalan valittu kansa. Myöhem-

min kansa joutuu Egyptin orjuuteen, josta Jumala johdattaa kansansa Mooseksen avulla erämaan läpi valittuun maahan. Siellä Jumala antaa lakinsa ihmisille. Luvatussa maassa kansa vaati ja myös sai kuninkaita, jotka kaikki osoittautuivat enemmän tai vähemmän puutteellisiksi. Syntyi odotus todellisesta kuninkaasta, Messiaasta. Profeettojen välittämät lupaukset lisäävät tätä Messiaan odotusta, kunnes Kristus tulee kansansa pariin, ottaa pois maailman synnin ja nousee takaisin Jumalan oikealle puolelle. Nyt on aika, jolloin tätä ilosanomaa on levitettävä ja kerran on tuleva se viimeinen päivä, jolloin tuomiolle joutuvat niin elävät kuin kuolleetkin ja pelastuksen löytää ainoastaan Jeesuksen kautta. Pelastushistoriaa voidaan sanoa myös Raamatun punaiseksi langaksi. (Koskenniemi i.a.)

3 TYÖN TAVOITTEET

Opinnäytetyömme tavoitteet ovat:

1. Kehittää Suomen Raamattuopiston tarjoamaa Matka halki Raamatun opetuskokonaisuutta ideoimalla toiminnallisia harjoitteita nuorten oppimisen ja työntekijöiden opetuksen tueksi.
2. Tukea nuoria Raamatun pelastushistoriallisen kokonaisuuden hahmottamisessa.
3. Tarjota nuorille onnistumisen kokemuksia ja oivaltamisen iloa yhdessä ja yksin tehden.
4. Ehkäistä nuorten kielteisiä asenteita Raamattua kohtaan.

Työmme tavoitteet ovat nousseet lähinnä Suomen Raamattuopiston nuorisotyön asettamista tavoitteista Matka halki Raamatun -opetuskokonaisuudelle. Ne ovat ohjanneet työskentelyämme läpi koko prosessin. Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää Suomen Raamattuopiston nuorisotyön tarjoamaa Matka halki Raamatun -opetuskokonaisuutta ideoimalla toiminnallisia harjoitteita oppimisen ja opetuksen tueksi. Tavoitteenamme oli ennen kaikkea tehdä harjoitteista nuoren oppimista tukevia. Pyrimme ottamaan kaikki oppimistyyli huomioon, hyödyntämään mahdollisimman monia aistia ja saamaan harjoitteista mahdollisimman monipuolisia. Nuorisotiimin työntekijät ovat toteuttaneet opetuskokonaisuutta jo monen vuoden ajan. Nuorisotiimin työntekijöiden tekemät toiminnalliset harjoitteet oli kehitetty juuri ennen leirejä ja sen jälkeen ne ovat jääneet unholaan. Olemme koonneet ja kirjoittaneet kaikki kehittämämme toiminnalliset harjoitteet yhtenäiseksi materiaaliksi, joten ne ovat toteutettavissa mahdollisimman vähällä vaivalla. Olemme pyrkineet suunnittelemaan ja kirjoittamaan niin, että kuka tahansa pystyy toteuttamaan harjoitteet ilman minkäänlaisia erityistaitoja. Harjoitteet on suunniteltu myös niin, ettei niitä varten tarvita erityisiä materiaalihankintoja, tai että niissä pystyy käyttämään kierrätysmateriaalia.

Yhtenä opinnäytteenme tavoitteena oli tukea nuoria hahmottamaan Raamatun pelastushistoriallinen kokonaisuus opetuksen harjoitteiden avulla. Tämä tulkintatapa auttoi meitä määrittämään harjoitteiden sisällöt. Tekeminen yksin ja yhdessä auttaa muistamaan ja siten hahmottamaan pelastushistoriallista kaarta ja siten koko Raamattua. Tämä oli

myös yksi meidän päätavoitteistamme: Tarjota nuorille onnistumisen kokemuksia ja oivaltamisen iloa yhdessä ja yksin tehden.

Opetuskokonaisuuden toimintaopetukset antavat positiivisia kokemuksia ja täten ehkäisevät myös kielteisiä asenteita Raamattua kohtaan. Tämä on ollut yksi päätavoitteistamme. Olemme pyrkineet tekemään toimintaopetuksista hauskoja ja mielekkäitä. Materiaali tulee julkisesti saataville, joten sitä voi hyödyntää kuka tahansa.

Kaikki päätavoitteemme ohjasivat työmme prosessin etenemistä ja teoriapohjamme kehtämistä. Työn päätavoitteiden lisäksi työskentelyämme ohjasivat omat henkilökohtaiset tavoitteemme. Henkilökohtaisia tavoitteitamme olivat Raamatun kokonaisuuden hahmottaminen sekä ammatillisen osaamisemme syventäminen ja oma hengellinen kasvaminen. Työn sisäisiä tavoitteita olivat muun muassa opetuskokonaisuuden harjoitteiden yksittäiset tavoitteet, jotka ovat ohjanneet harjoitteiden kehittämistä. Jokaisella toimintaopetuksella on oma teologinen tavoitteensa.

4 MATKA HALKI RAAMATUN JA TYÖELÄMÄTAHO

4.1 Prosessin eteneminen

Opinnäytetyössämme keskityimme kehittämään nuorille toteutettavaa opetuskokonaisuutta. Aiemmin opetukset on toteutettu Matka halki Raamatun -kokonaisuudessa pääsääntöisesti opettajalähtöisesti luennoimalla. Nuorisotiimin työntekijöissä itsessään heräsi halu kehittää opetusmenetelmiään paremmin nuorille sopiviksi. He ovatkin ideoineet ja toteuttaneet muutamia havainnollistavia toimintoja opetuksensa tueksi. Opetuspaketin laajempi uudistaminen vaatii paneutumista, eikä nuorisotiimillä ollut tähän ajallisia resursseja perustyön ohessa. Nuorisotyön nopeatempoisessa arjessa hyvätkin ideat saattoivat unohtua, jos niitä ei taltioitu hetimiten opetuksen jälkeen, kun ajatukset ja ideat olivat vielä tuoreessa muistissa.

Yhdessä opinnäytetyöseminaarissa Suomen Raamattuopiston nuorisotyön tiiminjohtaja Tiina Karlsson kävi esittelemässä Raamattuopiston tarjoamia opinnäytetyöaiheita. Kiinnostuimme molemmat tahoillamme Matka halki Raamatun -aiheesta ja satunnaisessa välitunti keskustelussa kävi ilmi molempien kiinnostus juuri tähän aiheeseen. Sovimme, että lähtisimme tekemään opinnäytetyötä yhdessä. Molemmat pitivät Raamatun opettamista tärkeänä ja toiminnallisen kehittämishankkeen tekeminen opinnäytetyönä kuulosti mielekkäältä. Ennen joulua 2012 kävimme juttelemassa lehtori Sami Ritokosken luona ja kysyimme neuvoja opinnäytetyön aloittamiseen. Alkuvuodesta 2013 otimme yhteyttä Suomen Raamattuopiston työntekijöihin ja sovimme ensimmäisen palaverin opinnäytteen tiimoilta. Heti alusta asti työntekijät lupasivat antaa meille kaiken mahdollisen tuen ja avun. Saimme Suomen Raamattuopiston työntekijöiltä kaiken materiaalin, jota heillä oli ja he olivat käyttäneet aikaisemmin opettaessaan Matka halki Raamatun -kokonaisuutta. He kuitenkin antoivat meille vapaat kädet ideoimiseen.

Keväällä 2013 esittelimme seminaarissa ideapaperimme ja tarkoituksemme oli lähteä ahkerasti etsimään teoriatieta seuraavana kesänä. Suunnitelmissa nimittäin oli alun perin, että opinnäytetyö olisi ollut valmis jo ennen syksyä 2014 Heidän tulevaisuuden suunnitelmien vuoksi. Suunnitelmat kuitenkin muuttuivat loppujen lopuksi ja lähdimme aktiivisesti kirjoittamaan teoriaa vasta keväällä 2014. Tavoitteeksemme tuli saada työ valmiiksi syksyn loppuun mennessä. Syksyllä 2013 Heidi pääsi tutustumaan tarkemmin

Matka halki Raamatun -kurssiin ja osallistui aikuisille tarkoitettuun kurssiviikonloppuun. Sanna oli käynyt kyseisen kurssin sisällöt läpi aikaisemmin Suomen Raamattuopiston musiikkilinjalla opiskellessaan. Sannan ollessa kansainvälisyysvaihdossa Ghanassa syksyllä 2013 Heidi pääsi näkemään ja osallistumaan yhden viikonlopun mittaiseen Matka halki Raamatun -kurssipakettiin, joka toteutettiin pastori Timo Liirin johdolla Savonlinnan seurakunnan nuorisotyön Startti -leirillä. Sieltä saadun kokemuksen ja palautteen perusteella opinnäytetyömme oli erittäin tarpeellinen ja aiheellinen.

2014 vuoden vaihteessa saimme yhdessä kokemuksen siitä, millaista on toteuttaa Matka halki Raamatun. Raamattuopiston nuorten uuden vuoden leirillä toteutettiin Matka halki Raamatun -opetuskokonaisuus. Neljän päivän aikana kävimme Raamatun kirjat pääpiirteittäin läpi. Olimme Tiina Karlssonin ja Markus Ikosen kanssa vetäjinä leirillä ja aihekokonaisuuksien opetukset jaettiin kaikkien vetäjien kesken. Sanna opetti Apostolien teoista ja Uuden testamentin kirjeistä, kun taas Heidi opetti Vanhan testamentin historian kirjoista. Pyrimme jo silloin tekemään opetuksistamme toiminnallisia. Tämä kokemus antoi erittäin hyvän kuvan siitä, mitkä ovat Matka halki Raamatun -opetuskokonaisuuden haasteet. Olimme tiedostaneet ne aikaisemminkin, mutta nyt saimme konkreettisesti kokea ne. Valtavan tietomäärän mahduttaminen lyhyeen aikaan ja toiminnallisuuksien lisääminen opetukseen osoittautui haasteelliseksi tehtäväksi varsinkin, kun tavoitteena oli antaa kattava kokonaiskuva aiheesta vieläpä niin, että nuoret muistaisivat sen myöhemmin.

Kaiken tämän tiedonkeruun jälkeen aloimme kartoittaa ja kirjoittaa tarvittavaa teoriaa. Helmikuun alussa 2014 esittelimme opinnäytetyösuunnitelmamme. Tarkensimme työelämätahtomme kanssa Matka halki Raamatun -opetuskokonaisuudelle asetetut raamit. Rajasimme pakettien laajuuksia niin, että tekisimme kokonaisuudet päivän mittaiseen toteutukseen ja viikonlopun mittaiseen toteutukseen. Sovimme, että kokeilisimme yhden päivän pituista opetuskokonaisuutta yhdellä Suomen Raamattuopiston rippileirillä, joka oli kesäkuun 2014 alussa. Sovimme myös, että viikonlopun mittaista pakettia pääsisimme kokeilemaan Suomen Raamattuopiston pohjoisen nuorisotyön viikonloppuleirillä Kellonkartanossa. Näiden keskustelujen jälkeen aloimme tutkia tarkemmin teoria-tietoa ja suunnitella tarkempia sisältöjä opetuskokonaisuuksillemme. Opinnäytetyön osamme esittelimme loppukeväästä 2014.

Kesäkuussa 2014 olimme Suomen Raamattuopiston rippileirillä, jossa kokeilimme yhden päivän mittaista opetuskokonaisuutta. Saimme pintapuolisen palautteen Karlssonilta ja Liiriltä leirillä ja heinäkuussa pidimme pidemmän palautepalaverin. Silloin käsitelimme kaikki opetuskokonaisuutemme vaihe vaiheelta. Heti leirin jälkeen jatkoimme opinnäytteemme teorian täydentämistä. Palautteen ja kerätyn teorian pohjalta aloitimme Kellonkartanossa toteutettavan viikonloppuleirin suunnittelemisen. Ikäväksemme saimme kuitenkin kuulla Karlssonilta, ettemme pääsisikään toteuttamaan viikonlopun mittaista opetuspakettia, vaan joutuisimme valmistamaan viikonlopun mittaisen opetuskokonaisuuden toiminnallisuudet niitä testaamatta.

Suunnittelimme pidemmän opetuskokonaisuutemme toiminnallisuudet ja aloimme kirjoittaa varsinaista raporttia ja koota jo olemassa olevia dokumentteja, joita tarvittiin raporttiin. Raportin ollessa valmis lähetimme sen yhteistyötahollemme luettavaksi. Esiitimme työmme julkistamisseminaarissa 4.11. ja teimme ehdotetut korjaukset. Viimeisenä muokkasimme raporttia työelämätaholta saadun palautteen perusteella. Myös työmme nimeä mietimme aivan viime metreille saakka. Tallensimme työmme Theseus - tietokantaan ja painatimme paperisen version Diakonia-ammattikorkeakoululle, työelämätaholle sekä itsellemme. Työmme valmistui aikataulun mukaisesti.

4.2 Suomen Raamattuopisto

Suomen Raamattuopiston Säätiö on kristillinen järjestö, joka on sitoutunut luterilaiseen tunnustukseen. Sen on perustanut vuonna 1939 Urho Muroma, joka tunnettiin aikanaan vahvana evankelistana. Muroman ajatuksena oli saada aikaan uutta uskonnollista herätystä, ja hänen sanojensa mukaan Suomen Raamattuopisto onkin perustettu “herätystyön lietsomisahjoksi”. Säätiö on vuosien saatossa nähnyt niin kasvun kuin kriisienkin aikaa. Nykyisin Suomen Raamattuopiston Säätiön aktiivisinta toimintaa toteutetaan kristillisen kansanopiston kurssien ja linjojen avulla. Myös erilaiset tapahtumat keräävät vuosittain runsaasti osallistujia. (Suomen Raamattuopisto i.a.) Kansanopistolaisten suusta voi kuulla tuttavallisemmin puhuttavan Raamattuopistosta.

Säätiön toiminnan keskus sijaitsee Kauniaisissa. Kauniaisten lisäksi Raamattuopisto toimii eri puolilla Suomea yhteistyössä luterilaisten seurakuntien kanssa. Säätiöllä on myös oma kustannusliike Perussanoma, joka aktiivisesti julkaisee kirjallisuutta sekä

Elämään - ja Perusta-lehtiä. Koko säätiön yhteiset tavoitteet ovat julistaa evankeliumia, opettaa Raamattua, olla hengellisenä kotina sitä tarvitseville ja tukea lähetystyötä. Suomen Raamattuopiston Säätiö ja Perussanoma työllistävät noin 60 palkattua työntekijää.

Kansanopistolinjojen lisäksi Raamattuopistolla on myös aktiivinen nuorisotyön tiimi. Työtiimiin kuuluu kuusi työntekijää. Heidän toimenkuvansa on laaja, sillä he vastaavat pääkaupunkiseudun viikkotoiminnasta, ovat mukana leirityössä, kiertävät seurakunnissa opettamassa, vierailevat järjestöissä, järjestävät ja toteuttavat tapahtumia ja paljon muuta. Näin tehden he toteuttavat työnsä lähtökohtaa, eli vievät eteenpäin ilosanomaa Jeesuksesta ja opettavat Raamattua (Suomen Raamattuopisto i.a.) Nuorisotyön tiiminjohtaja Tiina "Tipi" Karlsson ja Markus Ikonen ovat olleet yhteyshenkilömme Raamattuopistoon opinnäytetyöprosessissamme. Myös nuorisopastori Timo Liiri on ollut opinnäytteemme tukena.

Matka halki Raamatun on opetuskokonaisuus, jota on mahdollista tilata Raamattuopistolta seurakuntiin. Matka halki Raamatun on Raamattuopiston työntekijöiden toteuttama kokonaisuus, jossa käydään läpi koko Raamattu. Yleensä Matka halki Raamatun -tapahtumat mitoitetaan viikonlopun mittaisiksi, mutta kokonaisuus voidaan tarpeen vaatiessa mukauttaa lyhyempäänkin muotoon. Matka halki Raamatun on monimuotoinen ja muuntautumiskykyinen kokonaisuus, jota toteutetaan niin aikuisille kuin nuorille. Raamattuopiston kotisivuilla kerrotaan Matka halki Raamatun -opetuksilla olevan kaksijakoiset tavoitteet. Opetusten avulla tähdätään kuulijoiden henkilökohtaisen kristillisen uskon synnyttämiseen ja sen tukemiseen. Samoin sen on myös tarkoitus synnyttää ja tukea kuulijan rakkautta Jumalan Sanaan eli Raamattuun. Lisätavoitteena Matka halki Raamatun -työmuodolla on vahvistaa seurakuntien omaa työtä. Opetuksia on mahdollista kuunnella myös Radio Dein taajuudelta ja internetistä. (Suomen Raamattuopisto i.a.)

Matka halki Raamatun -luentosarjoja on saatavilla eri kohderyhmille. Nuorille ja aikuisille on olemassa omat luentosarjansa, jotka eroavat toisistaan lähinnä sisältöjensä laajuuden osalta. Aikuisille suunnatussa luentosarjassa käytetään enemmän aikaa yksityiskohtiin paneutumiseen. Nuorille suunnattu versio on tässä mielessä kevyempi, ja siinä keskitytään Raamatun laajempien kokonaisuuksien hahmottamiseen. Joitakin syitä tähän ovat muun muassa nuorten raamattutietojen vaihteleva lähtötaso sekä nuorille omi-

nainen levottomuus. Näiden lisäksi on olemassa vielä luentosarjamuoto, jota esitetään radiossa. Se on suunnattu aikuisille, eikä opinnäytetyömme liity kyseiseen luentomuotoon. Opinnäytetyömme on keskittynyt kehittämään nimenomaan nuorille tarkoitettua luentosarjaa.

Opinnäytteemme on kehittämishanke, jossa olemme kehittäneet nuorten Matka halki Raamatun -luentosarjan tueksi toiminnallisia harjoitteita. Aihe on noussut Suomen Raamattuopiston nuorisotiimin tarpeista. Vähäisten resurssien vuoksi heillä itsellään ei ole ollut aikaa perehtyä toiminnallisten harjoitusten kehittämiseen. Siksi Suomen Raamattuopiston nuorisotiimi tarjosi kehittämistyötä Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoille opinnäytetyönaiheeksi.

Yksi työn lähtökohdista ja samalla yksi haasteista on ollut se, että lyhyessä ajassa pitäisi opettaa suuret aihekokonaisuudet niin, että ne jäisivät nuorille mielen. Olemme etsineet ja pyrkineet kehittämään sellaisia toiminnallisia menetelmiä, jotka todella tukisivat opetusta ja nuorten oppimista. Haasteena on ollut samanaikainen opetusajan rajallisuus ja tiedon määrään paljous yhdelle opetustuokiolle. Nuorisotiimin työntekijöiden linjaus oli alusta asti se, että opetuksessa tulee näkyä Raamatun punainen lanka eli sanoma Jeesuksesta Kristuksesta. Toiveena oli myös se, että opetus kytkeytyisi jotenkin nuoren omaan elämään.

5 RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE

5.1 Teoria käytännöksi

Teoriaan tutustuttuamme aloitimme opetuskokonaisuuksien ja toiminnallisuuksien suunnittelun. Työmme alkuvaiheessa olennaisinta oli se, miten rajaamme opetusaiheemme. Olimme asettaneet yhdeksi työmme tavoitteeksi sen, että haluamme tukea nuoria Raamatun kokonaisuuden hahmottamisessa, joten valinnanvaraa olisi ollut paljon. Yhteistyötahomme puolelta saimme apua tähän tehtävään, sillä opetuksen näkökulman tuli olla pelastushistoriallinen. Tästä lähtökohdasta käsin, Leif Nummelan Raamatun punainen lanka -teosta sekä Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetysten Suuri kertomus -raamatunopetusmateriaalia hyväksi käyttäen poimimme opetukseemme kahdeksan kantavaa teemaa. Näimme kuitenkin pelastushistorian kannalta tärkeäksi lisätä omaan materiaaliimme vielä yhden aihekokonaisuuden Luopumisesta. Näin opetuskokonaisuutemme teemoiksi valikoituivat seuraavat yhdeksän: luominen, lankeemus, lupaus, liitto, laki, lunastus, lähetys ja loppu. Samaan aikaan pidimme mielessämme muut tavoitteemme ja pyrimme tekemään oppimisesta mahdollisimman monipuolista ja hauskaa. Raamatun ei tarvitse olla mielikuvissamme vaikeaselkoinen muinaismuisto, vaan sillä on annettavaa kaikille, myös nuorille.

Kristillinen kasvatus

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon neljästä perustehtävästä erityisesti kasvatus nousee keskeiseksi teemaksi nuorisotyössä. Kristillisessä kasvussa tuetaan nuoren kasvamista omaksi itsekseen, joksi Jumala hänet syntymästään loi. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012, 13.) Teimme toiminnallisen opetuspaketin sisällöt ja toiminnallisuudet nuoren kristillistä identiteettiä tukeviksi. Raamatun opettaminen auttaa nuorta tuntemaan enemmän Jumalaa, kristinuskoa ja häntä itseään näiden kahden rinnalla. Myös kirkon kolme muuta perustehtävää julistus, lähetys ja palvelu nousevat nuorisotyössä esiin (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012, 13–14). Nämä kolme kuitenkin toteutuvat kasvatuksen ohella. Kasvattamiseen liittyy olennaisesti kokonaisvaltainen opettaminen. Jos nuori ei tiedä mistä julistaa tai miksi on lähetetty, ei näitä kahta voi toteuttaakaan. Opetuspakettimme aihepiirit lunastus ja lähetys vastaavat kirkon perustehtäviin julistukseen ja lähetykseen. Jumalan tuntemisen vaikutus elämässä saa aikaan

halun palvella toisia ihmisiä. Nämä neljä perustehtävää ohjaavat myös Suomen Raamattuopiston tekemää nuorisotyötä.

Koska usko ja pyhän kokeminen omassa elämässä on merkittävä osa kristityn identiteettiä (Halme 2008, 21; Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012, 13), olemme opetuspakettia tehdessämme pyrkineet siihen, että usko tulisi henkilökohtaiseksi tai vahvistuisi jokaisen nuoren kohdalla. Myös Suomen Raamattuopiston työntekijöiden toive on ollut alusta asti se, että opetettavat asiat koskettaisivat ja muuttaisivat nuorten elämää eivätkä jäisi vain ulkoa opetelluksi tiedoksi. Kaikella kasvatuksella on päämääränä, että ihminen kasvaisi parhaaksi mahdolliseksi minäkseen (Puolimatka 1999, 25–30). Myös kasvatuksen didaktiikka ja pedagogiikka on samanlaista kristillisessä kasvatuksessa kuin tunnustuksettomassa (Räsänen 2008, 287–288). Siksi olemme pystyneet hyödyntämään sekä yleisesti didaktiikkaa ja pedagogiikkaa käsittelevää teoriaa että kristillisestä näkökulmasta näitä aiheita käsitteleviä teorioita.

Oppiminen

Nykyisten oppimiskäsitysten mukaisesti oppiminen voidaan nähdä oppijan aktiivisuuden ja toiminnan kautta. Oppiminen on luovaa toimintaa, jossa ajatellaan, osallistutaan yhteisölliseen toimintaan ja tiedonrakenteluun, ja siinä rakennetaan uutta tietoa vanhan pohjalle. (Tynjälä 1999, 19–20.) Tiedon määrää olennaisempaa on tiedon laatu ja sen ymmärtäminen, mitä tämä uusi tieto merkitsee minulle (Kuusinen & Korkiakangas 1991, 60–61). Etenkin uskoon ja hengellisyyteen liittyviä asioita on mielestämme opetettava nämä ajatukset mielessään. Uskon sisäistämistä ja sen ymmärtämistä tunnetasolla on vaikeaa mitata ja lähes mahdotonta arvioida, joten nuorelle on annettava tilaa prosessoida omia ajatuksiaan. Aikuisen tehtävä on olla tukena tällä tutkimusmatkalla.

Oppijoiden lähtötason on annettava määrittää opetuksen sisällöt. On turhaa opettaa ihmiselle Jeesuksen ajatuksista hänen matkatessaan ristiinnaulittavaksi, jos ihminen ei tiedä, kuka Jeesus on. Toisaalta ei myöskään ole mielekästä opettaa Jeesuksen ajatuksia kolmatta kertaa samalle yleisölle samasta näkökulmasta, sillä se ei aktivoi oppijaa ajattelemaan uutta. On siis eri asia opettaa Jumalasta rippikoululaisille tai nuorille, jotka ovat jo ehtineet ottaa haltuunsa joitain kristinuskon perussisältöjä rippikoulunsa jälkeen. Materiaaliamme luodessamme olemme lähteneet siitä, että nuorilla on jo tietoa kris-

tinuskosta ja Raamatusta. Perusteisiin ei tarvitse perehtyä syvemmin, vaan tarkoituksena on esitellä nuorille uusi näkökulma Raamattuun. Pelastushistorian näkökulma koko Raamatusta voi olla monille sellaisenaan uusi, mutta uutuuden esittelemisen lisäksi on herätettävä nuori pohtimaan sen merkitystä omassa elämässään. Silloin on mahdollista, että oppijassa käynnistyy syväprosessointi ja uuden oppimiseen löytyy sisäinen motivaatio. Tämän tuloksena voi syntyä pitkäkestoista ja hedelmällistä oppimista, joka kantaa häntä elämässään eteenpäin.

Toiminnallisuus

Toiminnallisen opetuspakettimme lähtökohtana on koko ajan ollut se, että toiminnallisuus tukisi nuorten oppimista ja tekisi siitä mielekäästä. Toiminnallisessa oppimisessa oppiminen tapahtuu kokeilemalla, tekemällä ja osallistumalla. Toiminta ei ole tavoite vaan oppiminen tapahtuu sen avulla. (Räsänen 2008, 298–299.) Toiminnallisuksiemme tarkoituksena on ollut opettaa Raamattua ja sen pelastushistoriaa siten, että nuoret sisäistäisivät opetuksen ja tämä tieto muuttaisi heidän elämäänsä. Koska toiminnallinen opettaminen voi olla mitä vain, missä toiminta ja opetettava asia liittyvät toisiinsa (Räsänen 2008, 298), olemme pyrkineet hyödyntämään opetuksessa kaikkea mahdollista toimintaa. Olemme liittäneet toiminnallisuksiin konkretisointia, havainnollistamista ja osallistamista sekä yhdessä ja yksin tekemistä. Opetusmateriaalimme toiminnat hyödyntävät monipuolisesti eri oppimistyyliä ja -tapoja, sillä jokainen oppii vähän eri tavalla.

Toiminnallisuksien päämäärä on saada opetuksesta kokemuksellista. Kokemuksellisessa oppimisessa oppimistilannetta ei eroteta irralliseksi vaan päämääränä on, että tietäminen ja toiminta kulkevat rinnakkain elämässä. (Penttinen 2010, 267–268.) Näin ollen opetuspaketin tavoite elämää muuttavasta opetuksesta täyttyy. Työmme toiminnalliset menetelmät auttavat eläytymään Raamatusta opittaviin asioihin ja elämään niitä todeksi. Näin toiminnat tukevat nuoren hengellistä kasvua.

Kokemuksellinen oppiminen voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen: elämänkokemukseen, kokemaan ja toiminnalliseen kokemukseen. Koska ihminen rakentaa uuden tiedon vanhan tiedon pohjalle, oppimisen hetkellä tapahtuva kokemus saattaa herättää esimerkiksi tiedostamattomia tunteita. (Penttinen 2010, 268–269.) Tätä tapahtumaketjua emme tietenkään pysty aina ennakoimaan, mutta toiminnallisuksia suunnitellessamme py-

rimme huomioimaan tämän. Tarkoituksena on, ettei kenelläkään jäisi niistä epämukavia tunteita tai kokemuksia. Hakolan ja Koivusen mukaan (2013, 109) nuoret elävät vahvasti tunteilla, ja hyvät elämykset seurakunnassa jättävät positiivisia jälkiä tunnemuistiin. Johonkin elämykseen osallistuminen, esimerkiksi sellaiseen draaman osallistuminen, jossa käsitellään Jumalaa ja uskoa koskevia asioita, voi vaikuttaa nuoreen paljon. (Hakola & Koivunen 2013, 109.). Edellä mainittujen tietojen pohjalta ajattelemme, että nuoruuden aikana saadut hyvät kokemukset hengellisyydestä jättävät kauaskantoisia jälkiä nuoren ajatusmaailmaan.

Osallistamisella tarkoitetaan sitä, että oppijan osallistuminen opetuksessa tehdään mahdollisimman monipuoliseksi (Laitinen 2002, 10). Opetuskokonaisuutemme olemme pyrkineet rakentamaan kaikki toiminnallisuudet siten, että nuoret pääsevät jotenkin osallistumaan kyseisen aiheen käsittelyyn. Esimerkiksi opetettaessa luomisesta nuoren tarkoitus oli tehdä itsestään paperinukke ja kokeilla siis itse luomista. Nooan arkkia käsitellessämme lupaus-osiossa heidän tuli rakentaa ryhmissä itse laiva ja mennä ryhmänä laivan sisälle seisomaan. Täten nuoret saivat osallistavan kokemuksen siitä, kuinka Jumalan totteleminen ja arkkiin meneminen pelasti Nooan ja hänen perheensä. Osallistavassa pedagogiikassa oppijoille annetaan mahdollisuus olla toimijan roolissa (Kumpulainen ym. 2010, 23). Tämä toteutuu melkein jokaisen toiminnallisuuden kohdalla. Esimerkiksi lupaus-osiossa nuorten on tarkoitus etsiä Raamatun kohtia ja rakentaa niistä lupauten kirje. Myös lunastus osiossa nuoret saavat itse osallistua näytelmään jossa havainnollistetaan lunastuksen ydinsanomaa. Keskustelu on osallistamista parhaimmillaan, koska silloin osallistujat osallistuvat aiheen merkityksen luomiseen (Kumpulainen ym. 2010, 51). Myös keskustelun merkityksen otimme huomioon toiminnallisuuksia suunniteltaessa. Lunastus -osion toiminnallisuudessa nuorten tuli keskustella miten näytelmän tulisi heidän mielestään jatkua. Havaitsimme, että osallistavassa pedagogiikassa ja toiminnallisessa oppimisessä on paljon yhtymäkohtia.

Havainnollistamisella tarkoitetaan opetettavan asian muuttamista helposti ymmärrettäväksi, kuunneltavaksi ja vastaanotettavaksi. Sen tarkoituksena on selventää tietoa, auttaa ymmärtämään ja lisätä mielenkiintoa. Havainnollistaminen myös elävöittää opetusta ja parantaa muistamista sekä auttaa opettajaa jäsentämään opetuskokonaisuuttaan. (Jyväskylän yliopisto Kielikeskus i.a.) Läpi opinnäytetyömme tavoitteenamme on ollut saada

Raamatun punainen lanka ymmärrettävään ja helposti sisäistettävään muotoon. Opetuksia ja toiminnallisuuksia suunnitellessamme pyrimme havainnollistamaan kaiken opetettavan joko visuaalisesti tai toiminnallisesti osallistaen. Havainnollistamisen tavoitteena on opittavan asian omaksuminen niin, että se suuntaa omaa toimintaa (Jakku-Sihvonen 1986, 2). Suomen Raamattuopiston nuorisotyön tavoite on samansuuntainen. Heidän tavoitteenaan on, että opetus Raamatusta vaikuttaisi jotenkin nuoren elämään konkreettisesti. Kaikki visuaalisesti esitettävät asiat on havainnollistamista (Järvelä 1972, 5). Kaikkien eri toiminnallisuuksiin liittyvien havainnollistamisten lisäksi meidän opetuspakettimme sisälsi kaksi läpi koko paketin jatkuvaa visuaalista havainnollistamista. Paperinukke, jonka nuoret saivat tehtäväkseen tehdä alussa, täydennettiin opetuksen edetessä aihepiirien yksi avainsana. Myös koko opetuksen ajan oli valkokankaalle esitetty Prezi -esitys, johon jokaisen aihepiirin kohdalle oli pistetty yksi aiheita havainnollistava kuva. Näin visuaalinen havainnollistaminen kulki läpi koko opetuksen.

Ryhmässä tapahtuva oppiminen on sosiaalinen tilanne, jossa voidaan harjoitella vuorovaikutusta ja yhteistyötä muiden kanssa. Oppimistilanteessa ryhmä tarjoaa enemmän näkökulmia kuin yksilö, mahdollistaa vertaistuen antamisen, antaa tilaisuuden tutkia omia ajatuksia ja peilata niitä toisten kautta. (Kivelä & Lempinen 2010, 30.) Opetuspakettimme opettaminen tapahtuu aina ryhmissä. Vaikka jokin toiminnallisuus toteutetaan yksilötyönä, on ryhmä aina läsnä ja vaikuttaa yksilön suoriutumiseen. Erityisesti nuorille ikätoverit ovat tärkeitä joten vertaistuki on kokoajan saatavilla. Ryhmän toiminta ja ilmapiiri kehittyy vaiheittain, jolloin voidaan puhua siitä, miten turvalliseksi nuoret kokevat ryhmän (Aalto 2000, 15). Turvallinen ilmapiiri lisää oppimismotivaatiota (Pruuki 2010, 60). Ryhmästä kertovien teorian tietojen perusteella toiminnallisuudet täytyi suunnitella ryhmiin sopiviksi ja tiedostaa niiden vaikutus opetustilanteessa. Koska vain murto-osa toiminnallisuuksista toteutettiin yksittäin, on ollut tärkeää tietää, mikä ryhmän merkitys on.

Nuoruus

Nuoruudessa saavutetaan ajattelun viimeinen taso, jolloin ajatus riittää käsittämään abstraktejakin asioita. Nuoren kyky asettua toisen asemaan paranee, ja näin käynnistyy oman moraalin pohdinta. (Kuusinen & Korhonen 1991, 107–109; Nurmi ym. 2006, 128–129.) Nuoret pohtivat suuria elämäänsä vaikuttavia kysymyksiä tiedostamattaan-

kin, joten uskonnon ja sen sisältöjen opettaminen heille on hyvin perusteltua. Vanhemmistaan itsenäistyessään nuori herää miettimään, kuka hän itse on ja mitä hän ajattelee elämästä (Niemistö 2004, 83). Tällaisten suurten kysymysten äärellä nuori tarvitsee tukea omaan ajatteluunsa ja opastusta tiedon viidakossa, jotta hän voi muodostaa omia ajatuksiaan maailmasta. Nuori on otollisessa asemassa saadakseen tarttumapintaa Raamattuun. Nuoren kehitys ja ajattelu vaikuttavat myös opetuksen asiasisältöjen ja toiminnallisten osuuksien suunnitteluun. Meidän on ymmärrettävä nuoren maailmaa rakentaaksemme opetukset, jotka auttavat nuoria hahmottamaan Raamatun kokonaisuuden ja vastaavat nuoria askarruttaviin kysymyksiin, ja ovat samalla ymmärrettävissä ja sisäistettävissä.

Fritz K. Oserin uskonnollisen ajattelun kehitysteorian mukaan nuori elää maailmassa, jossa ihmisen ja Jumalan maailmat eivät kohtaa. Nuoren mustavalkoiselle ajattelulle tyypillisesti Jumala koetaan joko korostuneen etäisenä tai läheisenä. (Räsänen 2004, 111–113; Tamm 2002, 60.) Omaan uskoomme nojaten tahdomme auttaa nuoria näkemään sen suuren rakkauden, jota Jumala meitä kohtaan tuntee. Tästä rakkaudesta voi kuka tahansa lukea Raamatusta, mutta sen omakohtainen ymmärtäminen saattaa aika ajoin vaatia jonkun toisen apua. Opetustemme kautta saatamme nuoren tiedon lähteille pohtimaan omaa suhdettaan Jumalaan, ja siten tuemme nuoren lähentymistä Jumalan kanssa.

Raamattu

Raamatun ja sen kokonaisuuden hahmottaminen on ollut pääedellytys sille, että pystyimme tekemään toiminnallisen opetuspaketin Matka halki Raamatun. Raamatusta Jumala on ilmoittanut itsensä ihmisille (Junkkaala 2002, 22). Olennaista oli lähteä tutkimaan eri tulkintaperinteitä ja valita sieltä se, joka oli meille olennaisin. Teoriaa kirjoittaessamme huomasimme, että kaikki tulkintaperinteet olivat opetuksessa jotenkin läsnä. Tästä huolimatta pelastushistoriallinen tulkinta ohjasi eniten opetusten ja toiminnallisuuksien aihepiirien valintaa. Myös Raamattuopiston työntekijöiden mielestä opetuksessa tuli näkyä se, miten Jumalan pelastussuunnitelma näkyy läpi koko Raamatun.

5.2 Materiaali yhdelle päivälle

Yhteistyötahomme Suomen Raamattuopisto antoi meille vapaat kädet opetustuokioi-
demme suunnittelussa. He asettivat työllemme ainoastaan kaksi vaatimusta. Näistä en-
simmäinen oli se, että opetusten tulisi tuoda esiin pelastushistoriallinen näkökulma koko
Raamattuun. Toinen oli käytettävissämme oleva aika. Kaiken kaikkiaan meillä oli käy-
tettävissämme opetuskokonaisuutemme viisi tuntia, johon sisältyi sekä opetukset että
toiminta. Tällaisen suunnitteluvapauden antamisen taustalla oli Raamattuopiston työn-
tekijöiden halu saada tuoreita näkemyksiä siihen, miten ylipäätään on mahdollista opet-
taa Matkaa halki Raamatun -opetuskokonaisuutta. Samalla he osoittivat meille luotta-
vansa ammattitaitoomme.

Suurin ajatteluumme ohjaava tekijä opetusten suunnittelussa oli se, miten saamme nos-
tettua Raamatun pelastushistoriallisen kaaren mahdollisimman selkeästi esiin. Koska
pelastushistoria on kaikkein keskeisintä Matka halki Raamatun -opetuksissa, annoimme
sille täydet ohjat ajatuksissamme, kun valitsimme aiheita opetustuokioihimme. Käy-
timme ajattelumme apuna Leif Nummelan Raamatun punainen lanka -kirjaa, sekä muun
muassa Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetysten eli OPKO: n opetuksissaan
käyttämää seitsemän ällän -periaatetta. Sen avulla Raamatun kokonaisuus hahmotetaan
kahdeksan eri teeman avulla. Nämä teemat ovat Luominen, Lankeemus, Lupaus, Liitto,
Laki, Lunastus, Lähettäminen ja Loppu, ja ne voidaan löytää Raamatusta kutakuinkin
edellä mainitussa järjestyksessä.

Suunnitellessamme opetuksiamme huomasimme, että näitä seitsemää ällää hyödyntä-
mällä yksi mielestämme olennainen Raamatussa näkyvä teema jää käsittelemättä. Oma
lisäyksemme älliin on Luopuminen. Laki- ja Liitto -teemat eivät mielestämme riitä ku-
vaamaan Vanhan testamentin kokonaisuutta Raamatun alkutapahtumien jälkeen. Histo-
ria- ja profeettakirjoja yhdistävä suuri teema on se, miten Israelin kansa toistuvasti toi-
mii Jumalan tahdon vastaisesti. Kansa luopuu Jumalasta kerta toisensa jälkeen. Eikä
Jumalasta luopuminen ollut vain tuhansia vuosia sitten esiintynyt ilmiö, vaan se näkyy
tänäkin päivänä elämässämme. Yhä useampi luopuu Jumalasta ja ylipäätään uskonnosta
täysin. Kristityn elämässäänkin uskossa on erilaisia vaiheita, ja toisinaan vahvakin usko
voi epäillä. Luopuminen kuvaa myös tätä epäilyä.

Tämän lisäyksen jälkeen olimme tyytyväisiä kokonaisuutemme teemoihin. Opetuksemme teemoiksi valikoituivat kahdeksan ällän sijaan yhdeksän ällää: luominen, lankeemus, lupaus, liitto, laki, luopuminen, lunastus, lähettäminen sekä loppu. Suunnitelimme toiminnot alusta alkaen itse, emmekä käyttäneet toimintoja, joita nuorisotiimin työntekijät olivat jo kokeilleet. Toimimme näin, jotta saisimme mahdollisimman paljon uutta materiaalia jo olemassa olevan lisäksi. Testasimme ensimmäistä versiotamme yhden päivän kokonaisuudesta kesäkuussa Suomen Raamattuopiston rippileirillä. Rippileirin ohjelma ja opetukset suunniteltiin ja toteutettiin kuitenkin rippikoululaisten ehdoilla. Koko leirin työtiimi oli yhtä mieltä siitä, että oli huomioitava nekin leiriläiset, joiden lähtötiedot Raamatusta ovat vielä alkutekijöissään. Muun muassa tästä syystä rippileirillä opetettiin esimerkiksi erityisestä ilmoituksesta ennen kuin ohjelmassa oli vuorossa Matka halki Raamatun. Tästä ratkaisusta johtuen viisituntisen kokonaisuutemme toteuttaminen jakaantui käytännössä kahdelle peräkkäiselle päivälle sen sijaan, että koko paketti olisi toteutettu yhden päivän aikana. Käytettävissämme oleva aika vastasi kuitenkin sitä tuntimäärää, mikä meillä olisi käytössä, jos toteutus olisi tehty yhtenä päivänä. Pääsimme siis kokeilemaan ajankäyttöämme ja opetustuokioidemme toimivuutta realistisesti.

5.1.1 Luominen

Opetuksen ydinsisällöt:

- Alussa Jumala loi, ja kaikki hänen luomansa oli hyvää.
- Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, mieheksi ja naiseksi.
- Ihminen on luotu Jumalan yhteyteen.
- Ihminen on luotu viljelemään ja varjelemaan.

Toiminnallisuus:

Oman kuvan luominen

Syntiinlankeemus -dramatisointi

Opetuksen kesto: 30 min

Ensimmäisen kahden tunnin aikana kävimme Raamattua läpi luomisesta aina Jumalan tekemään liittoon asti. Aloitimme kertomalla, mikä on Matka halki Raamatun - paketti sekä mistä Raamatussa ylipäättään on kyse. Heti tarvittavien tietojen kertomisen jälkeen oli ensimmäisen toiminnallisen osion vuoro. Toimintana käytimme itse keksimäämme askartelutehtävää. Jokaiselle annettiin pala kartonkia ja kyniä ja heidän tehtävänä oli piirtää siihen oma kuvansa. Tämä piirros kuvasti ja havainnollisti sitä kuinka Jumala on luonut ihmisen ja kuinka Jumala on luonut jokaisen meistä omaksi kuvakseen, tärkeiksi ja ainutlaatuisiksi. Tämä ihmisen kuva matkasi mukana koko opetuksen ajan ja kuvan viereen kirjoitettiin ylös kaikki pelastushistorialliset vaiheet yhdellä sanalla kuvaten aina luomisesta loppuun. Tämä ihminen kuvasti sekä ihmisen historiaa Raamatussa että omaa matkaa halki Raamatun. Kuvan tekemisen jälkeen opetimme luomiseen liittyvät tärkeimmät sisällöt. Kirjoitimme ihmisen viereen sanan "Luominen". Oman kuvan lisäksi olimme jatkuvan havainnollistamisen tueksi tehneet Prezi -esityksen, jossa oli yksi havainnollistava kuva jokaisesta ällästämme. Luomista kuvasi vehreä ja valoisa kuva kauniista sademetsästä.

5.1.2 Lankeemus

Opetuksen ydinsisällöt:

- Paholainen sai ihmisen epäilemään Jumalan sanaa.
- Syntiinlankeemus, josta seurasi välittömästi häpeää, syytelyä ja vastuunpaikoilua. Siis pahaa.
- Synti ajoi ihmisen eroon Jumalasta (perisynti).
- Ihminen karkotettiin Paratiisista.
- Ihmisen oman valinnan osuus.

Toiminnallisuus: Muurin rakentaminen

Mielipidetyöskentely

Opetuksen kesto: 30 min

Jatkoimme opetuksessa sujuvasti lankeemukseen jakamalla jokaiselle ryhmäläiselle omenan palat ja omena-allergikoille muita hedelmiä. Tämän toiminnan innoittajana toimi bibliodraama. Sanna jatkoi hedelmien jaon jälkeen kertomalla paratiisista ja siitä, kuinka ihmisellä oli kaikkea, mitä hän tarvitsi. Jumala oli kieltänyt ihmisiä ainoastaan syömästä yhdestä puusta. Esitimme draamallisesti muutamalla lauseella käärmeen ja Eevan keskustelun luomiskertomuksesta. Sanna oli Eeva ja Heidi käärme. Käärmettä havainnollistimme käsinukkemaisesti vihertävällä villasukalla kädessä. Kohtaus päättyi lopulta siihen, että Sanna ja kaikki rippikoululaiset söivät omenan palat. Tämä havainnollisti sitä, kuinka Saatana sai ihmisen epäilemään Jumalan sanaa ja valehteli ihmiselle. Omena antoi konkreettisen kokemuksen siitä kuinka syntiinlankeemuksessa jokainen ihminen tuli osalliseksi synnistä. Omenan avulla halusimme myös hyödyntää makuaistia oppimisen tukena. Prezi -esityksen havainnollistavana kuvana käytimme kuvaa jossa oli syöty omena sekä käärme vierekkäin.

Omenan syömisen jälkeen havainnollistimme syntiinlankeemuksen seurausta eli eroa Jumalasta tekemällä rippikoululaisten kanssa ison muurin Jumalan ja ihmisen välille. Tämän toiminnan kehitimme itse. Muurin rakennusmateriaalina oli käytettävissä kaikki irtaimisto, joka luokkahuoneessa oli. Muurin toiselle puolelle laitoimme palavan kynttilän kuvastamaan Jumalaa, ja me ihmiset jäimme muurin toiselle puolelle. Kiinnitimme muuriin paperilapun, johon jokainen kävi painamassa mustalla sormivärillä oman sormenjälkensä. Sormenjälki-idean saimme Tiina Karlssonilta. Tämä toiminta havainnollisti sitä, kuinka jokainen on osallisena siihen, että olemme erossa Jumalasta. Muurin jälkeen havainnollistimme vielä perinteisellä janatyöskentelyharjoituksella sitä, että kaikki maailman ihmiset ovat langenneita. Meillä oli 5 väittämää, joihin leiriläisten piti vastata liikkumalla huoneen toiselle laidalle vastatakseen ”kyllä” ja huoneen toiselle laidalle vastatakseen ”ei”. Keskelle ei saanut jäädä. Väittäminä olivat:

1. Ihmiset tekevät aina asioita toistensa parhaaksi.
2. Hitler oli hyvä mies.
3. Maailmassa ei ole lainkaan nälänhätää koska ihminen jakaa aina omastaan muille.
4. Eläimiä on kuollut sukupuuttoon ihmisen toiminnan takia.
5. Maailmassa on aina sodittu jossain päin maailmaa.

Muutamaa leiriläistä lukuun ottamatta leiriläiset valitsivat aina sen puolen, joka osoitti ihmisen syyllisyyden ja syntisyyden. Väittämät havainnollistivat sitä, kuinka syntiinlankeemus tapahtui ihmiskunnan historian alkutaipaleella, ja joka silti vaikuttaa meidän elämässämme tänä päivänä. Oman kuvan viereen kirjoitettiin sana ”Lankeemus”.

5.1.3 Lupaus

Opetuksen ydinsisällöt:

- Jumala rakastaa ihmistä
- → Siksi Jumala haluaa pelastaa ihmisen pois ikuisesta kadotuksesta takaisin Jumalan luokse.
- Lupaus = vakaan tahdon tai aikeen ilmaus (Sivistyssanakirja)

Toiminnallisuus: Raamatun kolmannen luvun tärkeyden pohtiminen

Opetuksen kesto: 30 min

Mielipidetyöskentelyn jälkeen jatkoimme kertomalla Jumalan antamasta lupauksesta. Opetimme, että Raamatussa kerrotaan ihmisten ja Israelin kansan historiaa. Sen lisäksi Raamattu kertoo myös Jumalan pelastussuunnitelman eli sen, miten Jumala pelastaa ihmisen takaisin hänen yhteyteensä. Tässä osiossa korostimme Jumalan armollista rakkautta ihmistä kohtaan. Käsittelimme protoevankeliumia 1. Mooseksen kirjan kolmannesta luvusta ja kerroimme Jumalan tässä jo luvanneen antavansa Jeesuksen ihmisten pelastamiseksi. Prosessoimme leiriläisten kanssa sitä, miten tärkeä 1. Mooseksen kirjan kolmas luku oli.

Kolmas luku on siitä tärkeä, että siinä annetaan selitys miksi ihmiset yhtäkkiä alkoivatkin tappaa toisiaan, vaikka alussa Jumala loi kaiken hyväksi ja omaksi kuvakseen. Kolmannessa luvussa Jumala antaa ihmiselle lupauksen siitä että Hän pelastaa ihmisen takaisin yhteyteensä. Havainnollistimme tätä Prezi -esityksessä olevalla kahdella kuvalla, jotka olimme muokanneet yhdeksi. Kuvan toisessa laidassa oli sama kuva kuin luomista havainnollistaessamme. Sen viereen laitoimme kuvan Kainista, joka hakkaa Aabelin

päätä murskaksi kivellä. Laitoimme vielä kuvien väliin keltaisen nuolen joka symboloi sitä, että täydellisestä Jumalan luomasta tulisi yhtäkkiä totaalisen paha. Lupaus osoittautui yllättävän haastavaksi havainnollistettavaksi toiminnan kautta, emmekä toteutukseen mennessä onnistuneet keksimään mitään toiminnallista. Tässä vaiheessa lupaus-osio havainnollistettiin kuvan ja kerronnan kautta. Tämän jälkeen oman kuvan viereen kirjoitettiin sana ”Lupaus”.

5.1.4 Liitto

Opetuksen ydinsisällöt:

- Jumala on omassa armossaan tehnyt ihmisen kanssa liiton
- Jumala sitoutuu ihmisen pelastamiseen
- Liitto = Sopimus yhteistoiminnasta (Sivistyssanakirja)

Toiminnallisuus: Laivan rakentaminen

Opetuksen kesto: 30 min

Ensimmäisen opetustuokion lopussa käsitelimme liittoa. Otimme käsiteltäväksi ensimmäisen liiton, jonka Jumala tekee ihmisen kanssa. Tämän liiton Jumala tekee Nooan kanssa. Valitsimme sen havainnollistettavaksi, koska se on ensimmäinen ja helposti havainnollistettavissa. Pelastushistorian kannalta Jumalan tekemä liitto Abrahamin kanssa olisi ollut merkittävämpi, mutta päätimme käsitellä sitä vain suullisesti ilman toiminnallista havainnollistamista. Tämän osion toiminnan keksimme itse. Aloitimme havainnollistamisen laivanrakennus -tehtävällä. Jaoin rippileiriläiset 5 ryhmään ja heidän täytyi ryhmässä rakentaa laiva käyttämällä 3 pahvinpalasta, 4 sanomalehteä ja 5 teipinpalasta. leiriläiset saivat n. 20 minuuttia aikaa rakentaa sellainen laiva, johon heidän oma ryhmänsä mahtuisi seisomaan yhtä aikaa. Koko liitto-osion opetukseen olimme varanneet 30 minuuttia.

Sen jälkeen kun kaikki ryhmäläiset seisoivat laivassa, opetimme Jumalan tekemästä liitosta Nooan kanssa. Ihmisen pahuus oli yltenyt maan päällä niin, että Jumala katui ja

päätti antaa ihmiselle ja koko luomakunnalle uuden alun. Jumala oli mieltynyt Nooan ja käski tämän rakentaa veneen, johon hän keräisi 2 kutakin eläin lajia. Lopulta eläimet, Nooa ja hänen perhekuntansa säästyivät suurelta tulvalta luottamalla Jumalan lupaukseen. Tulvan jälkeen Jumala teki liiton Nooan kanssa ja lupasi, ettei Hän enää koskaan hävitä ihmiskuntaa samalla lailla. Jumala antoi taivaalle sateenkaaren merkiksi tästä liitosta. Tämän jälkeen opetimme myös Abrahamista ja siitä, kuinka Jumala teki myös hänen kanssaan liiton ja lupasi jälkeläisiä niin paljon kuin on tähtiä taivaalla. Prezi -esityksen havainnollistavaan kuvaan olimme valinneet kuvan käden puristuksesta jossa toinen käsistä on tavallinen käsi ja toinen näyttää olevan vettä. Tämä vesikäsi kuvastaa elämän vettä eli Jeesusta. Omaan kuvaan kirjoitettiin sana ”Liitto”. Aikaa olimme varanneet liiton opettamiseen 30 minuuttia.

5.1.5 Laki

Opetuksen ydinsisällöt:

- Lain tehtävät:
- tuo esiin ihmisen syntisyyden
- osoittaa, että ihminen tarvitsee pelastuksen itsensä ulkopuolelta (Jeesus)
- kertoo ihmiselle oikean ja väärän
- näyttää Jumalan tahdon

Toiminnallisuus: Vesireppuviesti

Ryhmä läpi paperiarkin

Opetuksen kesto: 60 min

Seuraavassa opetuksessamme käsittelimme lakia. Osio toteutettiin iltaohjelman paikalla ja näin ollen teimme myös lakia käsittelevistä harjoituksista hauskoja ja lennokkaita. Koska usein myös laista tulee negatiivinen mielleyhtymä, auttoivat vauhdikkaat havainnollistamiset luomaan siitä positiivisemmän mielikuvan.

Tässä toiminnassa olemme yhdistelleet perinteistä kapulaviestiä sekä nuorille tarkoitusta Alfakurssimateriaalista löytyvää vedenkanto ja -juonti aktivointia. Aloitimme ohjelman ulkona. Aluksi kaikki iltaohjelmaan osallistujat jaettiin 5 joukkueeseen. Jokaiselle joukkueelle annettiin selkäreppu, joka oli täytetty painavalla materiaalilla. Toteutimme viestin, jossa jokaisen ryhmäläisen täytyi juosta vuorollaan tietty matka repun kanssa. Matkan juostuaan ja ryhmänsä luokse palattuaan reppu annettiin seuraavalle juoksijalle. Viestin jälkeen siirryimme sisätiloihin, jossa opetus jatkui. Yksi selkäreppu oli täytetty pulloilla, joissa oli mehua. Viestissä selkäreput havainnollistivat lakia. Kun lakia kantaa itsensä ulkopuolella se on taakka, mutta kun se on sisällä se auttaa pysymään hengissä ja voimaan paremmin. Tämän jälkeen jokainen sai muovikuppiin mehua, joka oli ollut viestirepun sisällä. Näin laki auttoi kaikkia voimaan paremmin.

Teimme lakiin liittyen myös toisen tehtävän. Tämä toiminta perustui ryhmäyttämisharjoitukseen, jossa Sanna oli aiemmin ollut mukana. Annoimme jokaiselle ryhmälle yhden A4 -kokoisen paperiarkin. Heidän tehtävänä oli leikata arkkiä niin, että paperista muodostuu yhtenäinen rengas, josta jokainen ryhmäläinen pääsee kulkemaan läpi. Sääntönä oli, että paperin on pysyttävä yhdessä osassa. Olimme tehneet ohjeet paperin leikkaamiseen muistilapuille ja piilottaneet ne suuriin Raamattutietokirjoihin, joista ryhmät saivat halutessaan käydä etsimässä ohjeita. Olimme piilottaneet myös muita paperiaskarteluohjeita sekä kirjoittaneet useita sananlaskuja. Kaikki paperinleikkausohjeet piirsimme itse erilaisia askarteluja muistelemalla. Moni ryhmäläinen lähti myös kokeilemaan suoraan ilman ohjeen katsomista. Tästä johtuen nämä ryhmät joutuivat kokeilemaan monta kertaa uudestaan. Tämä meni niin kuin olimme ajatelleet: osa ryhmistä lähtisi katsomaan neuvoa ja osa lähtisi kokeilemaan itse. Opetimme että opukset symboloivat tehtävässä Raamattua. Raamatusta löydämme ohjeet elämään ja sieltä pitää löytää oikea ohje oikeaan tehtävään. Moni ihminen kuitenkin lähtee yrittämään itse ilman ohjeita mutta onnistuu yrityksissään vasta useamman yrityksen kautta. Prezi-esityksen havainnollistavaksi kuvaksi laitoimme kuvan kivisistä laintauluista, joihin oli kirjoitettu englanniksi kymmenen käskyä. Omaan kuvaan kirjoitettiin sana ”Laki”.

5.1.6 Luopuminen

Opetuksen ydinsisällöt:

- “Mihinkäs pantteri täplistään pääsisi?” Jer. 13:23 (Ihminen ei pääse eroon synnistä.)
- Israelin kansa ei pysty pysymään Jumalan liitossa
- Viiden vaiheen sykli
- Me voimme nähdä itsemme Israelissa

Toiminnallisuus: Piirustusviesti

Viiden tuolin rinki

Opetuksen kesto: 45 min

Lähtökohtanamme luopumisen tarkastelussa oli Israelin kansan edestakainen soutaminen ja huopaaminen Vanhassa testamentissa. Kerta toisensa jälkeen kansa luopui tekemällä Jumalan tahdon vastaisesti, ja ahdingon ja hankaluuksien jälkeen kansa palasi katuen takaisin Jumalan luokse. Vanhan testamentin historia- ja profeettakirjoissa on selvästi nähtävissä tietty toistuva kaava, joka toteutuu Jumalan ja ihmisen uudestaan ja uudestaan. Kun kansalla on kaikki hyvin, ihminen alkaa ylpistyä ja ajattelee pärjäävänsä ilman Jumalaa. Kansa luopuu Jumalasta ja alkaa toimia oman tahtonsa mukaan, mistä seuraa ahdinkoa ja hankaluuksia.. Vasta vaikeuksien kohdatessa Israelin kansa palaa Jumalan luokse apua anoen, jolloin Jumala armahtaa kansaansa ja antaa avun. Kaikki on jälleen hyvin ja kansa iloitsee, kunnes ihmisen oma tahto tulee jälleen Jumalan tahdon tielle ja sama alkaa uudestaan. Tämä sama kaava näkyy nykyäänkin uskovan elämässä. Tämän liikehännän uskonelämässä aiheuttaa ihmisen syntisyys, joka on ja pysyy ihmisessä. Avainajatuksena Luopumisessa käytimme Jeremian kirjan luvusta 13 löytyvää jaetta: “Voiko nubialainen muuttaa ihonsa väriä tai pantteri täpliään? Yhtä mahdotonta on teidän tehdä hyvää, niin syvälle pahaan te olette juurtuneet!”

Havainnollistimme sitä, miten ihminen ottaa vastaan Jumalan sanaa Sannan ohjeistamalla piirustusviestillä. Leiriläiset jaettiin viiteen noin viiden hengen ryhmään, ja ryhmät asettuivat lattialle istumaan jonoon muiden ryhmien kanssa rinnakkain. Jokaiselle leiriläiselle jaettiin paperia. Lisäksi joka ryhmällä oli yksi tussi, joka ojennettiin oman piirustusvuoron päätteeksi seuraavalle piirtäjälle. Jokaisen jonon viimeinen jäsen istui selin muihin. Pelin idea on sama kuin Rikkinäinen puhelin -leikissä. Peli tunnetaan myös nimillä Juoruämmä ja Juoru. Ryhmän on tarkoitus kuljettaa viesti ryhmänsä läpi

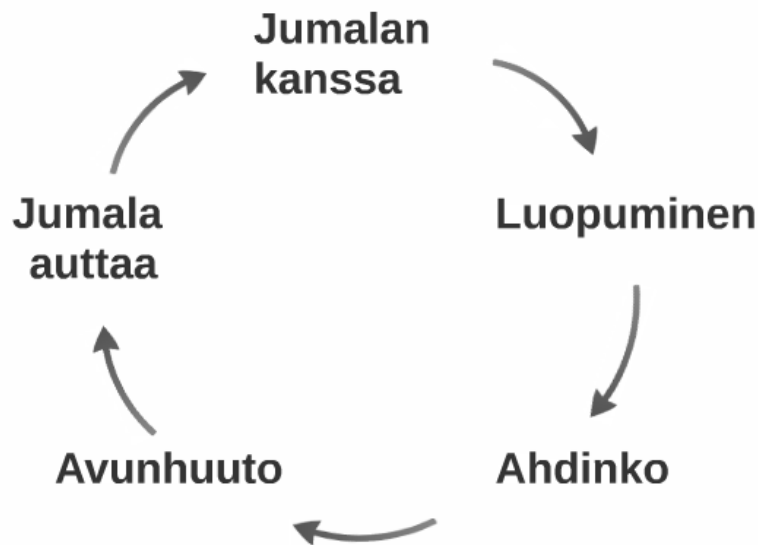
niin, että alkuperäinen viesti ei muutu. Toisin kuin rikkinäisessä puhelimessa, tässä pelissä on tarkoitus olla mahdollisimman nopea.

Peli alkaa niin, että jonon viimeisille näytetään sana. Heidän tulee piirtää tämä sana nopeasti, mutta mahdollisimman selvästi. Aikaa piirtämiseen voi antaa esimerkiksi kymmenen sekuntia. Kun jonon viimeisten piirustusaika on ohi, he kääntyvät vilauttamaan piirtämäänsä kuvaa vain heidän edessään istuvalle. Nopean vilkaisun jälkeen jonon seuraavan tulee piirtää näkemänsä kuva mahdollisimman tarkasti sellaisena kuin sen näki, minkä jälkeen hän taas näyttää oman piirustuksensa jonossa seuraavalle. Näin viesti etenee jonon ensimmäisille asti. Kun jonon ensimmäinen näkee hänelle näytettävän kuvan, hän ei enää piirrä kuvaa, vaan kirjoittaa näkemänsä sanoilla paperilleen. Kun kaikki ryhmät ovat valmiita, käydään yhdessä läpi jonon ensimmäisille saapuneet viestit. Tämän jälkeen ryhmille paljastetaan se viesti, joka heille alunperin annettiin. Kun kierros on päättynyt ryhmäläiset vaihtavat paikkaa siten, että jonon ensimmäinen siirtyy jonossa viimeiseksi, ja muut ryhmäläiset siirtyvät sen mukaisesti yhden istumapaikan eteenpäin. Sitten ryhmille annetaan uusi viesti. Näin jokainen ryhmäläinen pääsee kokeilemaan kaikkia ryhmän rooleja. Sanat, joita itse käytimme viestissä, olivat ruohonleikkuri, pesäpallo, Jeesus, syvyys, merirosvo sekä Timo Liiri (pappi).

Pelin jälkeen Heidi avasi sitä, mitä piirustusviesti oli opetuksessamme kuvannut. Pelin kautta on helpompi ymmärtää sitä, miksi Israelin kansa ei aina toiminut Jumalan tahdon mukaan. Pelissä henkilö, joka antaa ensimmäisen viestin ryhmille piirrettäväksi, kuvaa Jumalaa. Joskus selkeät ja helpotkin ohjeet aiheuttavat ihmiselle suurta päänvaivaa, kun niitä yrittää toteuttaa omassa elämässään. Erityisen vaikeaksi tämä käy silloin, kun jokainen tulkitsee Jumalan tahtoa oman mielensä mukaan. Jumala on antanut meille välineet toimia ja toteuttaa hänen tahtonsa. Pelissä tätä symboloivat jokaiselle valmiiksi jaetut kynät ja paperit. Synti kuitenkin sotkee hyvätkin yrityksemme. Pelissä syntiä symboloi piirtämiselle asetettujen aikarajojen aiheuttama kiire.

Heidi havainnollisti myös viiden vaiheen sykliä Israelin kansan luopumisesta asettamalla viisi tuolia pieneen ympyrään, minkä jälkeen hän asettui seisomaan yhdelle tuoleista. Selitettyään yhden vaiheen hän siirtyi tuoilta toiselle. Näin selittäen ja havainnollistaen hän meni kaikki viisi vaihetta läpi (katso alla oleva kuva). Havainnollistaakseen Israeli-

laisten jatkuvaa luopumista hän kulki viiden tuolin ympyrän monta kertaa läpi. Jumalan tahdon mukaan eläminen ei ole helppoa. Tämä toiminto syntyi paikan päällä oivalluksena. Prezi -esityksessä käytimme kuvaa, jossa ihminen on jyrkänteen huipulla ja auttaa toista ihmistä kiipeämään ylös. Ihmisten viereen lisäsimme tekstin “help” eli auta. Kuva symboloi sitä, kuinka Jumala kerta toisensa jälkeen lähetti avun ja veti ihmisen ylös ahdingosta. Oman kuvan viereen kirjoitettiin sana “Luopuminen”.

KUVA 1. Viiden vaiheen sykli

5.1.7 Lunastus

Opetuksen ydinsisällöt:

- Jeesus: Jumalan lupauksen täyttymys
- Jumala on kertonut Jeesuksesta halki Vanhan testamentin
- Jeesus: 100 % ihminen, 100 % Jumala
- Jumala uhrasi ainoan poikansa syntisten ihmisten vuoksi (Joh. 3:16)

Toiminnallisuus: Osallistava tarina bussikuskista
Veden värjääminen

Opetuksen kesto: 30 min

Lunastus on Jumalan pelastussuunnitelman huipentuma. Jumala toteutti lupauksensa ja piti liittonsa, kun hän lähetti oman Poikansa Jeesuksen maan päälle kuolemaan koko ihmiskunnan pelastamiseksi. Kuollessaan ristillä Jeesus kantoi harteillaan koko ihmiskunnan synnit. Synnitön annettiin kuolemaan syntisten puolesta. Jeesus on täyttymys niille lupauksille, joita Jumala on ihmisille antanut läpi Vanhan Testamentin. Jumala osoitti rakkautensa ihmisiä kohtaan uhraamalla oman Poikansa kuolemalle, pelastaakseen ihmisen ikuisesta kadotuksesta. Tämän voimme lukea kaikkein selväsanasimmin pienoisevankeliumista Joh. 3:16. Prezi -esityksessä käytimme kuvana ristiinnaulittua Jeesusta. Oman kuvan viereen kirjoitettiin sana "Lunastus".

Lunastusta havainnollistavana toimintana käytimme vanhaa tarinaa bussikususta, joka joutuu ikävään tilanteeseen. Kuljettaessaan bussilastillista lapsia kevätretkelle, bussista hajoavat jarrut. Hetkeä myöhemmin kuski näkee edessään lapsen leikkimässä keskellä tietä. Kuski joutuu valitsemaan kahdesta vaihtoehdosta: Joko hänen on suistettava bussillinen lapsia pois tieltä alas jyrkännettä, jolloin hän säästäisi tiellä leikkivän pojan hengen, tai hän voi jatkaa matkaa ja ajaa pojan yli säästäten bussissa istuvien lasten hengen. Kuski päättää säästää kevätretkeläisten hengen, jolloin poika joutuu kuolemaan heidän vuokseen. Myöhemmin selviää, että tiellä leikkinyt poika oli kuskin oma poika. Tarinassa bussikuski symboloi Jumalaa, ja tiellä istuva poika on Jeesus. Bussin kyydissä istuvat lapset kuvaavat meitä ihmisiä, joiden syntien edestä Jeesus on kuollut.

Osallistimme nuoret tähän tarinaan mukaan. Aluksi pyysimme yhtä vapaaehtoista, joka sai esittää bussikuskin roolia. Hänelle annettiin bussikuskille sopivaa rekvisiittaa merkiksi hänen roolistaan. Loput leiriläiset olivat bussikyytiläisiä. Samalla, kun Heidi alkoi kertoa tarinaa bussikususta, leiriläiset saivat toimia sen mukaan, mitä tarinassa tapahtui. Kun bussi ajoi, he liikkuivat salissa ikään kuin olisivat oikeasti istuneet bussissa. Kun tarina tuli vaiheeseen, jossa kuski näkee pojan istuvan tiellä, tarina ja sen esittäminen keskeytettiin. Leiriläiset saivat pohtia ympärillään olevien kanssa pienissä ryhmissä, kumpi vaihtoehto heidän pitäisi valita. Tämän jälkeen he saivat palata istumaan omille paikoilleen ja Sanna kertoi heille tarinan loppuun ja avasi sen merkityksen.

Olimme havainnollistaneet sitä, miten Jumala on uhrannut poikansa ihmisten puolesta. Tämän lisäksi halusimme vielä havainnollistaa, mitä tämä teko merkitsee ihmisille. Jeesuksen vuoksi Jumala antaa meidän syntimme anteeksi. Raamatussa sanotaan sovitustyöstä näin: “Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin lumi. Vaikka ne ovat purppuranpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.” (Jes. 1:18.) Halusimme jättää tästä nuorille muistijäljen, ja siksi visualisoimme tämän. Laitoimme suureen, kirkkaaseen lasikulhoon vettä. Kerroimme tämän veden kuvaavan ihmistä. Ihmisessä vaikuttaa hänen elämänsä alusta asti synty, joka tahraa meidät. Tipautimme veteen muutaman pisaran punaista elintarvikeväriä osoittamaan, kuinka synty tahraa meidät ja se vaikuttaa koko ihmisessä, värjäten kaiken veden punaiseksi. Mutta Jeesus on omalla uhrillaan lunastanut meidän syntimme anteeksi. Jeesus on kuin vaate, joka peittää syntimme. Kaadoimme veteen valkaisuainetta ja sekoitimme sen veteen, mikä kirkasti veden lähes yhtä kirkkaaksi kuin se alun perin oli. Niin kuin valkaisuaine ei poistanut elintarvikeväriä vedestä vaan värjäsi sen puhtaammaksi, samoin on Jeesus tehnyt meille.

5.1.8 Lähetys

Opetuksen ydinsisällöt:

- Lähetyskäsky, jonka Jeesus on antanut
- → Ihminen on kutsuttu kertomaan Jumalan evankeliumia eteenpäin

Toiminnallisuus: Apostolien teot -peli

Opetuksen kesto: 30 min

Lähetystä käsitellessämme keskityimme apostoleihin ja siihen, mikä heidän tehtävänsä oli. Toteutimme toiminnallisena harjoitteena eräiden kurssitovereidemme kehittämän Apostolien teot -pelin. Pelissä liikuttiin ryhmissä, ja pelin tarkoituksena oli kerätä omalle ryhmälleen mahdollisimman monta apostoli-korttia. Pelin toteutuksessa tarvitsimme isosten apua. Peli eteni siten, että eri puolille leirikeskusten päärakennusta oli laitettu neljä pöytää, joista jokaisella seisoi yksi isonen. Jokaisella pöydällä oli kortteja, joissa oli sekä apostolien kuvia, muiden Raamatun hahmojen kuvia että kysymyskortteja. Kuvakorttien kuvat otimme vanhasta raamattutietokirjasta ja kysymyskortit keksimme itse.

Afrikan tähti -pelin tyyppisesti korteissa oli myös täysin tyhjiä kortteja. Kortit olivat pöydillä väärin päin, ja kääntääkseen yhden kortin jonkun ryhmäläisistä piti pelata kivi-sakset-paperi -peliä isosen kanssa. Jos leiriläinen voitti, hän sai valita pöydältä kortin ryhmälleen ja ottaa se mukaansa tai toteuttaa kortissa lukevan tehtävän. Jos hän hävisi, täytyi ryhmän siirtyä toiselle pisteelle koittamaan onneaan. Jos kortti oli tyhjä, ryhmä ei voittanut eikä hävinnyt sen nostamisesta mitään. Heidän tuli vain nopeasti siirtyä jollekin muulle pöydälle etsimään apostoli -korttia. Yhden pöydän äärellä sai olla yksi ryhmä kerrallaan. Yhdeltä pöydältä ei saanut nostaa kahta korttia peräkkäin, ellei tehtäväkortti antanut lupaa tehdä toisin. Ryhmän tuli liikkua siten, että he olivat käsikynkässä toistensa kanssa. Tämä edesauttoi samalla leiriläisten ryhmäytymistä. Peli päättyi, kun kaikki kortit olivat pois pöydiltä. Pelin loppumisen jälkeen kokoonnuimme kaikki yhteen ja tarkistimme, mikä ryhmä oli onnistunut keräämään eniten apostoleja.

Tämän jälkeen opetimme, että nämä apostolit olivat ensimmäisiä, jotka Jeesus lähetti kertomaan evankeliumia eteenpäin ja että apostolien teot Raamatussa kertovat tästä. Uudessa testamentissa olevat kirjeet ovat Jeesuksen seuraajien kirjoittamia. Tässä tehtävässä apostolit kuvaavat heitä. Laitoimme kaikki apostolien kuvat esille ja selitimme, että samalla tavalla meistä jokainen on kutsuttu kertomaan evankeliumia eteenpäin kaikille kansoille ja luoduille. Alkuperäisenä ajatuksenamme oli, että olisimme kiinnittäneet lopuksi koko prosessin aikana kulkeneet omat kuvat apostolien perään havainnollistamaan jokaisen henkilökohtaista kutsumista. Tätä emme kuitenkaan toteuttaneet, koska alussa tehdyt omat kuvat koettiin niin henkilökohtaisiksi, etteivät leiriläiset halunneet näyttää omaa kuvaansa kenellekään. Prezi -esityksessä havainnollistavana kuvana oli pelkistetty maailmankartta, jossa oli punaisia nuolia ristiin rastiin. Oman kuvan viereen kirjoitettiin sanan "Lähetys".

5.1.9 Loppu

Opetuksen ydinsisällöt:

- Lopussa ihminen pääsee takaisin Jumalan luokse
- Pelastus niille, jotka turvautuvat Jeesukseen
- Lopussa Jeesus tulee takaisin hakemaan omiaan

- “Minä olen A ja O.” (Ilm. 1: 5-8)

Toiminnallisuus: Pelastushistorian kokoava räppi

Opetuksen kesto: 15 min

Lähetysten jälkeen siirryimme siihen, miten kaikki tulee loppumaan. Emme ottaneet havainnollistavaa toiminnallisuutta kuvaamaan loppua vaan opetimme suullisesti Jeesuksen tulevan lopulta takaisin hakemaan omiaan. Jumala pelastaa siten takaisin yhteyteensä ne, jotka uskovat Jeesukseen. Opetimme myös sen, että kaikki alkaa Jumalasta ja päättyy Jumalaan: Minä olen A ja O (Ilm. 1:5-8). Prezi -esityksessä havainnollistavana kuvana oli kuva Jeesuksesta ja toisesta miehestä, jotka halaavat toisiaan taivaan pilvissä. Omaan kuvaan kirjoitettiin viimeisenä sana ”Loppu”. Havainnollistavan toiminnallisuuden puuttuminen lopusta johtuu siitä, ettei meillä ollut riittävästi aikaa toteuttaa suunnittelemaamme toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla. Siksi päätimme toteuttaa lopun tilalla aiemmin opitut asiat kertaavan harjoitteen.

Suunnittelimme toiminnallisen yhteenvedon koko pelastushistoriasta. Olimme valmisteelleet etukäteen räpin, jonka kertosäkeen opetimme rippikoululaisille. Opetustilanteessa pyysimme kaikkia seisomaan ja annoimme heille helpon rytmin, jota he saivat taputtaa käsillään. Ennen varsinaista räppiä opettelimme yhdessä leiriläisten kanssa kertosäkeistön. Riittävän monen toiston jälkeen he oppivat kertosäkeen, minkä jälkeen aloitimme koko räpin. Rappasimme itse säkeistöt ja otimme rippikoululaiset kertosäkeistöön mukaan. Kertosäkeistön rytmin suunnittelimme siten, että se jäisi helposti soimaan päähän. Näytimme räpin sanat Prezi -esityksen avulla. Lisäksi kertosäe löytyi jokaisen oman kuvan vierestä, toisin sanottuna kertosäkeen muodostivat kaikki ydinsanat Matkalta halki Raamatun.

5.3 Pilottiversiosta valmiiksi materiaaliksi

Valmis opetuskokonaisuutemme syntyi rippileirillä tekemiemme havaintojen, saamamme palautteen sekä teorian pohjalta. Tarkoituksenamme oli päästä kokeilemaan hiomiamme harjoitteita viikonlopunmittaisella nuortenleirillä Kellonkartanossa elokuun lopussa, mutta saimme elokuun alussa tietää, ettei opetuskokonaisuutemme mahtunut-

kaan leiriohjelmaan. Tämä tieto saavutti meidät niin myöhään, ettemme enää ehtineet järjestää mitään korvaavaa testaustilannetta. Lopullisen materiaalin harjoitteiden toimitusta olemme arvioineet joko aiemmin tai opiskelujemme aikana kartutetuilla tiedoilla ja taidoilla.

Päädyimme lopulta luomaan materiaalin, jossa jokaisen teeman kohdalla on keksimämme ja kokoamamme toiminnot. Toiminnoille olemme ideoineet mahdollisia sovellusehdotuksia lyhyempää ja pidempää toteutusta varten. Joidenkin teemojen kohdalla toimintoja on useampia ja joissakin vain yksi. Näistä ohjaaja voi itse valita, mitä toimintoja käyttää ja kuinka pitkän toteutuksen hän haluaa toteuttaa. Toiminnot on pyritty kirjoittamaan selkeästi ja siten, että kuka tahansa pystyisi ohjeiden perusteella toteuttamaan toiminnot.

Teimme joitain muutoksia ensimmäiseen kokeilumateriaaliimme. Lisäsimme joitain uusia toimintoja ja muokkasimme niitä, joissa oli vielä parannettavaa. Lisäsimme myös sovellusehdotukset. Kokeilumme lupausosiossa olimme käyttäneet vain kuvallista havainnollistamista, joten lisäsimme osioon tehtävän. Sen innoittajana toimi Father Heart Communications:n kehittämä Isän rakkauskirje. Toimintoon on yhdistetty myös idea joukkuekisailusta. Lupausosion toiminnossa on tarkoituksena etsiä joukkueittain kirjekuoria, joissa on raamatunkohtia. Tämän jälkeen tehtävä etsintätehtävä jatkuu tutkimalla raamatunkohtia, hakea ne Raamatusta ja etsimällä niistä Jumalan lupauksia, joita Jumala on meille antanut.

Lakiosuuteen lisäsimme yhden havainnollistavan esimerkin lisää. Siinä hulahulavanteet kuvastavat lain mahdottomuutta. Lunastusosion toiminnallisuus pysyi samana, mutta teimme tarinaan muokkauksia. Alkuperäisen tarinan teologisena ongelmana oli se, ettei tarinan Jeesusta kuvaava pikkupoika, valinnut vapaaehtoisesti kuolemaa toisten puolesta. Tämä näkökulma on kuitenkin Jeesuksen ristinkuolemassa oleellinen. Muokkasimme tarinaa niin, että teologinen ongelma poistui. Loppuun lisäsimme vielä varsinaista loppua kuvaavan toiminnan. Toiminnan idea toteutuu mielikuvaharjoituksena ja rentoutuksena. Keräsimme Raamatusta raamatunkohtia, joissa kuvattiin elämää taivaassa, Jumalan luona. Tämänkin toiminnan innoittajana toimi aiemmin mainittu Isän rakkauskirje. Keräämiemme raamatunkohtien perusteella teimme kuvauksen taivaasta.

Ohjaajan tarkoituksena on lukea se osallistujille rauhallisen musiikin soidessa taustalla.
Lopullinen materiaali löytyy raportin lopusta liitteenä.

6 POHDINTA

6.1 Palaute

Toteutettuumme toiminnallisen versiomme Matka halki Raamatun -luennosta keräsimme palautetta siihen osallistuneilta nuorilta. Palaute annettiin työmme lähtökohtia mukaillen toiminnan kautta. Hyödynsimme palautteen keräämisessä janatyöskentelyä, jossa nuoret vastasivat kolmeen yksinkertaiseen kyllä/ei -kysymykseen. Annoimme myös mahdollisuuden jäädä jonnekin näiden kahden välille. Palautetta kerätessämme tiedostimme, että janatyöskentelyn kaltaisessa menetelmässä yksilön todellinen mielipide saattaa vääristyä tai jäädä kokonaan kuulematta, sillä janatyöskentely on sosiaalinen tilanne, jossa yksilö voi kokea painetta olla samaa mieltä enemmistön kanssa. Palautteenkeruutilanteessa rohkaisimme nuoria ilmaisemaan rehellisesti oman mielipiteensä. Tämän lisäksi saimme kerätä palautetta nuorilta oppimispäiväkirjan kautta.

Keräsimme palautetta myös Suomen Raamattuopiston työntekijöiltä. Heillä on kokemusta useista kymmenistä Matka halki Raamatun -toteutuksista. Siksi odotimme heidän kiinnostavan erityisesti huomiota siihen, miten he arvioivat toiminnallisten elementtien toimivan oppimisen apuvälineinä. Heti opetuksen jälkeen kysyimme palautteen Suomen Raamattuopiston pastorilta Timo Liiriltä, joka oli läsnä koko opetuskokonaisuutemme ajan. Leirin jälkeen pidimme palautepalaverin Liirin ja Karlssonin kanssa, jolloin kävimme yhden päivän opetuskokonaisuuden kohta kohdalta läpi. Kokonaisuudessaan palaute oli positiivista ja rakentavaa. Työntekijät olivat kokonaisuuden aihevalintoihin tyytyväisiä.

Suomen Raamattuopiston työntekijöiden mielestä idea koko opetusten ajan mukana kulkevasta paperinukesta oli hyvä, mutta sitä tarvitsisi vielä hioa. Toisaalta myös ohjeistuksessa oli jotain epäselvyyksiä ja puutteita, mikä aiheutti sekaannusta.

Lankeemukseen siirryttäessä esitimme pienoisdramatisoinnin Eevan ja käärmeen kohtaamisesta. Raamattuopiston työntekijöiden mielestä idea on hyvä, jos se on hyvin toteutettu. Se miten toteutimme dramatisoinnin leirillä, ei palvellut tehtävää parhaalla mahdollisella tavalla. Käytimme käärmeen ominaisuudessa villasukkaa emmekä muis-

taneet vuorosanojamme tarkkaan, joten dramatisointi jäi köyhähköksi. Työntekijöiltä kuulimme palautteessa, että draama on hyvä keino, kunhan pitää mielessään sen, mitä haluaa sillä välittää. Tässä pitäisi kirkastaa ajatus siitä välitettävästä asiasta, onko se joku tunne vai ajatus vai jotain muuta? Tilanteen voi myös halutessaan pysäyttää: “Mitä Eeva pohtii?” Opetussisällössä olisi voinut myös tuoda enemmän esiin ihmisen omaa valintaa ja vastuuta, ja tämän teeman olisi voinut tuoda nykypäivään. Miten se vaikuttaa meidän elämäämme?

Dramatisoinnin jälkeen havainnollistimme ihmisen eroa Jumalasta rakentamalla muurin, jonka toiselle puolelle jäivät oppilaat ja toiselle puolelle sytytettiin palava kynttilä kuvastamaan Jumalaa. Palautteen mukaan muurin rakentaminen toteutui hyvin, mutta toteutuksen aikana oli ollut pieni pelko siitä, ettei muurista tule tarpeeksi korkea. Liian matala muuri veisi idean tehon pois. Muurista kuitenkin tuli ainakin sillä kerralla tarpeeksi korkea, joten muurin tuoma efekti erosta toimi. Muurin ideaa oli rikkonut myös se, että tietokoneet ja muut opetusrekvisiittamme jäivät muurin Jumala- puolelle, mistä johtuen meidän täytyi liikkua siellä. Tämä toi joillekin sellaisen mielikuvan, ettei muuri erotakaan kaikkia ihmisiä Jumalasta. Toteutusta tehdessä muurin ja opetusvälineiden paikka tulisi suunnitella siten, että kaikki toiminta voitaisiin toteuttaa muurin sillä puolella, jolle oppilaatkin jäävät. Muureihin laitettut sormenjäljet toimivat hyvin havainnollistamisena.

Lankeemusta kuvaamaan teimme vielä mielipidekyselyn, jonka tarkoituksena oli havainnollistaa koko ihmiskunnan lankeaminen syntiin. Palautteen mukaan tämä havainnollistaminen toimi hyvin. Joitain kysymyksiä kehoitettiin miettimään vielä tarkemmin.

Lupausta havainnollistamaan käytimme kuvia, joilla havainnollistimme Mooseksen kolmannen luvun tärkeyttä ja pohdimme, mitä merkitsisi jos kolmas luku puuttuisi kokonaan. Tähän kohtaan työntekijät kehottivat pohtimaan parempaa toiminnallisuutta ja ideaa.

Lupauksen jälkeen siirryimme havainnollistamaan liittoa laivan rakentamisella. Raamatutuopiston työntekijöiden mielestä tämä oli hyvä havainnollistava ja toiminnallinen tehtävä, ja se toimi hyvin. Idea voi vielä kehittää niin, että nostaa esiin laivan merkityksen

pelastumisen välineenä. Samoin kuin risti toimi aikanaan pelastuksemme välineenä. Paperinukkeja olisi voinut hyödyntää tässä vaiheessa laittamalla ne veneeseen.

Lakiosuuden aloitimme vesireppuviestillä. Se kuvasti lain luonnetta. Kun laki on ihmisen ulkopuolella, se on kuin taakka, ja lain ollessa ihmisen sisällä se virvoittaa ja antaa elämän. Palautteen mukaan myös tämä toimi hyvin. Tulevaisuudessa rajalliset tilat voivat olla pieni este viestin toteuttamiseen sellaisessa mittakaavassa. Viestin jälkeen siirrymme sisälle toteuttamaan pulmatehtävää paperiarkin läpi menemisestä. Etenkin tässä osiossa työntekijät toivoivat, että toiminnoille olisi ytimekkäät tavoitteet: Mitä haluan sanoa?

Luopumusta käsitellessämme toteutimme piirustusviestin. Tiina Karlsson pohti sitä, että minkälaisen kuvan viesti antaa Jumalan toimimisesta ihmisten keskuudessa. Pohdimme yhdessä antaako viesti sellaisen kuvan, että Jumalan sanan kuuleminen on ihmisistä kiinni ja voiko Jumalan sana muuttua matkan varrella. Minkälaisen kuvan se antaa Raamatun luotettavuudesta? Timo Liirin mielestä toiminnallisuutena piirustusviesti toimi hyvin. Palautteen mukaan toiminnallisuus kuitenkin toimisi, jos sen idean alustaisi hyvällä ja selkeällä puheella tai lopettaisi selkeään opetukseen. Luopumusta havainnollistimme viiden tuolin ringillä, joka antoi visuaalisen kuvan luopumuksen viidestä syklistä. Saamamme palautteen mukaan tämä havainnollistaminen toimi, mutta heti ei ollut selvää mitä Heidin tuolilta toiselle siirtyminen tarkoitti. Hahmottamista helpottaisi, jos kiertämisen aikana jokaisen vaiheen kohdalla vaikka tuolin selkänojaan kirjoitettaisiin vaiheen nimi. Tai nimet laitettaisiin jo etukäteen tuoleihin kiinni. Tässä olisi voinut palvella hyvin Raamatusta otettu esimerkki.

Lunastusta kuvasimme osallistavalla tarinalla bussikuskista. Raamattuopiston työntekijöiden mielestä toteutus ja toiminnallisuus olivat hyvät, mutta tarinassa itsessään oli joitain perustavanlaatuisia teologisia ongelmia. Tarinan pikkupoika ei voinut valita, kuoleeko hän, kun taas Jeesus meni vapaaehtoisesti kuolemaan muiden puolesta. Työntekijät kehottivat miettimään toteutettavaa tarinaa vielä uudelleen. Lunastusta havainnollistimme myös veden värjämisellä verenpunaiseksi ja värin poistamisella valkaisuaineella. Tämäkin oli palautteen mukaan hyvä havainnollistaminen. Toteutus vain ei ollut toimiva. Emme olleet mitanneet tarkkaan oikeita määriä aineita valmiiksi. Tästä

lua. Valitsimme pelastushistoriasta yhdeksän olennaisinta teemaa, ja määritimme jokaiselle teemalle omat alatavoitteensa.

Kokeiltuamme materiaalimme toimivuutta Suomen Raamattuopiston rippileirillä kuumimme opetuskokonaisuuteen osallistuneilta nuorilta, että he kokivat ymmärtävänsä Raamatun kokonaisuuden aiempaa paremmin. He myös ilmaisivat opetuksen olleen mielekästä ja mieleenpainuvaa. Oli kiehtovaa opettaa Raamatun pelastushistoriaa rippikoululaisille, joiden perustiedot kristinuskosta ovat todella vaihtelevat. Koimme onnistuneemme siinä, että saatoimme nuoret kokemusten ja oivaltamisen äärelle. Lisäksi onnistuimme suunnittelemaan monipuolisen toiminnallisten harjoitteiden kokonaisuuden työntekijöiden opetuksen tueksi.

Asenteita on vaikeaa tutkia, sillä kun ihmiseltä kysytään hänen asenteisiinsa liittyviä kysymyksiä, hänen vastauksiinsa voi vaikuttaa se, miten totuudenmukaisesti hän itse osaa arvioida asenteitaan. Vastauksiin voi vaikuttaa myös se, mitä ihminen kokee häneltä odotettavan. Oman arviomme mukaan nuoret vaikuttivat aiheesta kiinnostuneilta ja osallistuivat toimintaan kiitettävällä aktiivisuudella. Lisäksi saimme rippileirin oppimispäiväkirjoissa paljon positiivista palautetta opetuskokonaisuudestamme. Myös opetuskokonaisuutemme lopussa teetetty janamuotoinen mielipidekysely antoi pelkkää positiivista palautetta. Annoimme myös nuorille mahdollisuuden tulla kertomaan meille henkilökohtaisesti, jos he halusivat kertoa meille vielä jotain lisää. Muutama nuori tuli sanomaan, että heille oli erityisesti jäänyt jotkut harjoitukset mieleen. Näistä syistä jäämme käsitykseen, että nuorille jäi positiivinen kokemus myös Raamatusta. Samoin oppimispäiväkirjojen kautta kerätty palaute oli hyvää. Työntekijöiltä saatu palaute oli positiivista, mutta kuitenkin rakentavaa. He eivät tyrmänneet mitään toimintaopetusta, vaan pyysivät vain tarkentamaan joitain harjoituksia sujuvammiksi.

Teoria ohjasi suunnitteluamme ja auttoi havaitsemaan avain käsitteet ja keskipisteet, joihin keskittyä toiminnoissa. Katsomme että olemme saavuttaneet kaikki työmme tavoitteet. Materiaalia voi tulevaisuudessa hyödyntää yhtenä kokonaisuutena, jollaiseksi se alun perin on suunniteltu. Kokonaisuuden pohjalta voi toteuttaa esimerkiksi viikonloppuleirin opetukset. Yhtä hyvin toimintaopetukset voi erottaa toisistaan erillisiksi opetuksiksi, jolloin osia voi hyödyntää osana nuorteniltaa. Materiaali on koottu perustaksi

Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle, ja alustavasti on ajateltu materiaalin laajentamista liittämällä siihen heidän jo ideoimiansa ja käyttämänsä toimintaopetukset. Tulevaisuudessa materiaalista voi kehittyä laaja ideapankki, josta työntekijän on helppoa poimia havainnollistavaa, toiminnallista ja osallistavaa tekemistä opetuksensa tueksi. Meidän luomamme materiaali on julkisesti kenen tahansa saatavilla, mutta tulevan ideapankin julkisesta levittämisestä päättää Suomen Raamattuopisto.

6.3 Opinnäytetyön eettisyys

Työtä tehdessämme olemme pyrkineet toimimaan, joka tilanteessa eettisesti oikein. Työn aihe on ollut meille jo lähtökohtaisesti ja henkilökohtaisesti tärkeä, joten tämä seikka on vaikuttanut opinnäytetyömme aihe valintaan ja sen tekemiseen. Meidän mielestä jokaisella on oikeus kuulla Raamatussa oleva Jumalan suuri pelastussuunnitelma. Koska jokainen ihminen on arvokas, Jumalan kuvaksi luotu, Jeesuksen verellä ostettu ja siten pelastuksen arvoinen, on ollut ilo tehdä opinnäytetyötä, jossa saamme olla viemässä eteenpäin tätä ilosanomaa. Opinnäytetyö on tehty kristillisestä vakaumuksesta käsin ja kristilliselle kontekstille. Kuitenkaan opinnäytetyön sisältö ja sen tekeminen ei ole pakottanut ketään uskomaan tai tekemään mitään oman vakaumuksen tai näkemyksen vastaisesti vaan tarpeen tullen herättänyt keskustelua oman vakaumuksen perusteista ja miettimään elämän suuria kysymyksiä

Olemme halunneet pysyä Raamatun sanassa, tutkineet sitä ja teoriapohjaa ja keskustelleet työelämätahon kanssa työmme teologisista näkökulmista. Olemme pysyneet Suomen Raamattuopiston ja suomen Luterilaisen kirkon teologisissa linjauksissa. Ainoina työn ongelmina olivat muutamat teologiset näkökulmaerot, joista olemme kuitenkin selvinneet keskustelemalla ja toisen näkemystä kunnioittamalla. Teoriapohjan lähteitä etsiessämme olemme arvioineet jokaisen lähteen siten että ne olisivat asiakeskeisiä ja todenmukaisia, jotta opinnäytetyömme voisi olla mahdollisimman luotettava, tieteellisesti totta ja työelämää kehittävä. Plagiointiin suhtaudumme kielteisesti ja emmekä ole sitä työssämme tehneet. Suorat lainaukset olemme asetelleet asian mukaisella tavalla. Työskentelymme on ollut avointa eikä mitään tietoa tai työnteko vaiheita ole pidetty salassa. Olemme toki huomioineet salassa pidettävien henkilöiden yksityisyyden. Esimerkiksi raportissa tai materiaalissa ei mainita mitään kokeilu ryhmän nuorten tietoja

josta nuoret voisi tunnistaa. Jokainen materiaalin kokeilemiseen osallistunut on tiennyt opinnäytetyöstämme, sen tarkoituksesta ja tavoitteista. Olemme tehneet materiaalipaketin pitäen mielessä nuoren kehityksellisen vaiheen.

Olemme alusta asti pyrkineet tavoittamaan ne toiveet joita työelämä taholla on ollut ja työskennelleet ne mielessä pitäen. Olemme myös ottaneet toistemme toiveet huomioon. Teimme aikataulun, jossa pysyimme ainakin suurimpien päivämäärien kohdalla ja varsinkin kun meillä oli työelämätahon kanssa jokin tapaaminen tai valmiin tuotoksen esittely. Omissa aikatauluissamme saatoimme venyä mutta varmistimme sen käyvän toiselle. Jos ei käynyt, toimimme alkuperäisen aikataulun mukaan.

6.4 Oma ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja sitouttava taival. Opintojen edetessä näimme monien tuskailevan oman opinnäytetyönsä kimpussa, mutta onneksemme oma polkumme ei ole ollut kivikkoisen. Olemme itse olleet innostuneita opinnäytetyömme aiheesta. Opinnäytetyömme tekeminen on ollut yksi mielekkäimmistä tehtävistä opinnoissamme. Molemmilla oli halua panostaa työhön ja saada aikaan jotakin, joka todella hyödyttäisi sekä työelämää, että meitä itseämme tulevana nuorisotyönohjaajina. Halumme syventyä Raamattuun ulottuu ammattiosaamista syvemmälle tasolle, sillä koemme sen henkilökohtaisessa elämässämme tärkeäksi. Opinnäytetyömme on näin ollen motivoinut meitä monella eri tavalla.

Olemme olleet läpi prosessin tyytyväisiä valintaamme tehdä opinnäytetyö yhdessä. Koimme tämän vahvistavan motivaatiotamme työskennellä, sillä teimme työtä myös toisillemme. Työskentelytapamme ovat olleet hyvin yhteensopivat ja olemme työskennelleet pääsääntöisesti yhdessä. Molemmat ovat kokeneet, että työmäärä on jakautunut tasaisesti. Samalla yhdessä tekeminen on syventänyt kykyämme työskennellä ryhmässä. Prosessin edetessä olemme oppineet toisiltamme, täydentäneet toistemme heikkoudet ja saaneet ihailta toistemme vahvuuksia. Erilaisten kokemustemme ja ajatustemme yhdistyessä pystyimme tuottamaan monipuolisemman opinnäytetyön, kun saimme koetella ideamme ja ajatuksemme toisillamme. Tämä on näkynyt myös raportin kirjoittamisessa. Työskentelyalustamme Google Drive on mahdollistanut hyvin sen, että olemme tarkasti

lukeneet toistemme kirjoittamat tekstit, hyväksyneet ne ja ehdottaneet korjausehdotuksia jos ne ovat olleet aiheellisia.

Toimintaopetusten tekeminen on auttanut meitä itseämme hahmottamaan Raamatun pelastushistoriallisen kaaren ja tutustumaan tarkemmin esimerkiksi Vanhaan testamenttiin. Muihinkin raamatuntulkintatapoihin tutustuminen on auttanut meitä ymmärtämään omaa tapaamme tulkita Raamattua. Muita teoriasta nousseita oivalluksia oli ihmisen hengellisen elämän kasvun vaiheet. Ne ovat auttaneet hahmottamaan omaa kasvua hengellisessä elämässä sekä ymmärtämään ympärillä olevien ihmisten näkökantoja. Kasvun vaiheiden hahmottaminen on eritoten auttanut kiinnittämään huomion nuorten hengellisen kasvun vaiheeseen ja ottamaan sen huomioon toimintaopetuksia tehdessämme. Oppimisen teoriaa tutkiessamme löydöksi nousi ajatus opettajan näkökulman vaihtamisesta oppijan näkökulmaan. Kun opettaja asettuu oppijan näkökulmaan eikä niinkään kohdistaa ajatusta omaan toimintaansa, oppijan tarpeet tulevat otettua paremmin huomioon. Kuitenkaan koko työhömmme keräämämme teoriatieto ei mullistanut aiempia käsityksiämme oppimisesta, vaan pikemminkin tarkensi ja syvensi tietojamme.

LÄHTEET

- Aalto, Mikko 2000. Ryppäästä ryhmäksi - Turvallisen ryhmän rakentaminen. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 1999. Nuoren aika. Porvoo: WSOY.
- Booth, Tony & Ainscow, Mel 2005. Koulu ja inklusio Työkirja osallistavan opetuksen järjestämiseksi. Toim. Leena Kokko & Erja Pietiläinen. Helsinki: Kehitysvammaliitto.
- Dowley, Tim 2005. Suuri Raamattutieto. Suomentanut Kai Takkula. Kauniainen: Perussanoma Oy.
- Engström, Katarina; Markku Pyysiäinen; Repo, Hannele & Ryhänen, Timo 2002. Oma ripari. Helsinki: WSOY.
- Hakola, Marika & Koivunen, Tommi 2013. Polku 316 Uusi Jumalaa rakastava sukupolvi. Saarijärvi: Päivä osakeyhtiö.
- Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: LK - kirjat.
- Horelli, Liisa; Haikkola, Lotta & Sotkasiira, Tiina 2008. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy. s. 217–242
- Jakku- Sihvonen 1986. Opetuksen havainnollistamisen vaikutuksista. Kokeiluraportti hallinnollisen tiedon havainnollistamisesta. Valtion koulutuskeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä nro 19.
- Jokela, Eero 2004. Nuoren hengellinen ohjaaminen. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. s. 57–67
- Junkkaala, Timo 1989. Tunnetko tien? Rippikoulun oppikirja. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo.
- Jyväskylän yliopiston kielikeskus i.a.a. Havainnollistaminen. Puheviestintä. Viitattu 23.9.2014
https://kielikompassi.jyu.fi/puheviestinta/tietomajakka/maja_perusteita_havainnollistaminen.shtml#3
- Jyväskylän yliopiston kielikeskus i.a.b. Opi oppimaan. Viitattu 27.1.2014.
<https://kielikompassi.jyu.fi/opioppimaan/oppimistyylit.htm>
- Järvelä, Juhani 1972. Näkyvä sana - Viitteitä opetuksen havainnollistamiseen. Helsinki: Suomen pyhäkouluyhdistys.

- Kataja, Jukka; Jaakkola, Timo & Liukkonen, Jarmo 2011. Ryhmä liikkeelle. Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä: Taito-sarja.
- Kivelä, Valtteri & Lempinen, Juho 2010. Arki hallintaan - Nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. Turku: KOTA Lasten ja nuorten hyvinvointi ry.
- Kopakkala, Aku 2008. Porukka, jengi, tiimi - Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Koskenniemi, Erkki i.a. Jumala valmisti tien. Pelastushistoria, Vanhan testamentin merkitys Johannes kastajan etusormi. Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen raamattuluennot. Viitattu 20.9.2014
<http://sley.fi/luennot/ESITYS/PelastEK.html>
- Kumpulainen, Kristiina; Krokfors, Leena; Lipponen, Lasse; Tissari, Varpu; Hilppö Jaakko & Rajala, Antti 2010. Oppimisen sillat. Kohti osallistavia oppimisympäristöjä. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Kuusinen, Jorma & Korhonen, Mikko 1991. Ihmisen kehitys elämänkaaren näkökulmasta. Teoksessa Jorma Kuusinen (toim.) Kasvatuspsykologia. Porvoo: WSOY. s. 95–138
- Laitinen, Hanna 2002. Kenen ehdoilla? Osallistaminen kehitysyhteistyössä. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus.
- Lonka, Kirsti 1991. Aktivoivan opetuksen pääperiaatteita. Teoksessa Kirsti Lonka & Irma Lonka (toim.) Aktivoiva opetus – Käsikirja aikuisten ja nuorten opettajille. Helsinki: Kirjayhtymä. s. 7–27.
- McGrant, Alister E. 2011. Kristillisen uskon perusteet Johdatus teologiaan. Helsinki: Kirjapaja
- Mäkinen; Aulikki 2008. Lattiakuvat – Käytännön uskonnonpedagogiikkaa. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus Kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK – kirjat. s. 339–349
- Niemistö, Raimo 2004. Aikuinen nuorten ryhmän ohjaajana. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. s. 69–102
- Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2008. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Paalasmaa, Jarno 2014. Aktivoi oppilaasi. Juva: PS-kustannus.
- Penttinen, Pekka 2010. Nuorten oppiminen myöhäismodernissa. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria- Perusteita ja puheen vuoroja. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. s. 255–275
- Pruuki, Lassi & Tirri, Kirsi 2004. Mielekäs oppiminen rippikoulussa. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. s. 35–56

- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Puolimatka, Tapio 1999. Kasvatuksen mahdollisuudet ja rajat Minuuden rakentamisen filosofia. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama käännös. Helsinki: Kirjapaja.
- Rauste-von Wright, Maijaliisa & von Wright, Johan 1996. Oppiminen ja koulutus. Helsinki: WSOY.
- Riekkinen, Ville 2008. Raamatun tulkintaperinteitä. Raamatun tutkimus ja tulkinta. Teoksessa Kari Kuula, Martti Nissinen, Ville Riekkinen (toim.) Johdatus raamattuun. Helsinki: Kirjapaja Oy. s.310–319
- Räsänen, Antti 2004. Usko itsenäistyvän nuoren elämässä. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. s.103–128
- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-KIRJAT. s. 287–304
- Salakari, Hannu 2009. Toiminta ja oppiminen: Koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Ylöjärvi: Eduskills Consulting.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. Helsinki: Kirkkohallitus
- Suomen Raamattuopisto 2013. Luterilaiseen tunnustukseen sitoutunut itsenäinen järjestö. Viitattu 17.11.2014 <http://www.sro.fi/tietoa-meista>.
- Suomen Raamattuopisto i.a. Suomen Raamattuopiston nuorisotyö. Viitattu 6.10.2014 <http://nuoret.sro.fi/>
- Tynjälä, Päivi 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena - Konstruktivistisen oppimiskäsitteksen perusteita. Tampere: Tammi.
- Vilkko-Riihelä, Anneli & Laine, Vesa 2005 Mielen maailma. 2, Kehityspsykologia. Helsinki: WSOY.
- Vilkko-Riihelä, Anneli 1999. Psykye - Psykologian käsikirja. Porvoo: WSOY.

LIITE 1: RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE –OPETUSMATERIAALI

RAAMATUN HALKI KÄY NUORISON TIE

Toiminnallinen raamatunopetusmateriaali Matka halki Raamatun – opetuskokonaisuuteen Suomen Raamattuopiston nuorisotyölle

Raamatun halki käy nuorison tie

1 Luominen.....	4
1.1 Oman kuvan luominen $\alpha \Omega$	4
2 Lankeemus.....	5
2.1 Muurin rakentaminen $\alpha \Omega$	5
2.2 Sormenjäljen laittaminen $\alpha \Omega$	6
2.3 Mieli-pidejanatyöskentely $\alpha \Omega$	6
3 Lupaus.....	9
3.1 Jumalan lupaus -kirjeiden etsiminen $\alpha \Omega \odot$	9
4.1 Laivan rakentaminen $\alpha \Omega$	10
5 Laki.....	11
5.1 Vesireppuviesti + veden juonti $\alpha \Omega \odot$	11
5.2 Ryhmä läpi paperiarkin $\alpha \Omega$	11
5.3 Hula-hulavanteen läpi meno α	12
6 Luopumus.....	13
6.1 Piirustusviesti $\alpha \Omega$	13
6.2 Viiden tuolin rinki α	15
7 Lunastus.....	16
7.1 Bussikuski $\alpha \Omega \odot$	16
7.2 Veden värjääminen α	18
8 Lähetys.....	19
8.1 Apostolien teot -peli $\alpha \Omega \odot$	19
9 Loppu.....	22
9.1 Pelastushistorian kokoava räppi $\alpha \Omega$	22
9.2 Mielikuvamatka taivaaseen Ω	24

VAROITUS!

Tämä vihkonen saattaa sisältää nuoria innostavia toimintaopetuksia Raamatun opettamista varten. Toimintaopetuksia on käytettävä harkiten, sillä niiden seurauksena voi olla Raamatun kokonaisuuden ymmärtäminen pelastushistorian näkökulmasta. Muita mahdollisia vaikutuksia ovat Raamatun sanoman omakohmainen kokeminen, oivaltamisen ilo sekä istumalihasten anti-puutuminen.

Vihkosen materiaali on alun perin kehitetty Suomen Raamattuopiston käyttöön osaksi suurempaa Matka halki Raamatun – kokonaisuutta. Vihkossa olevien toimintaopetusten avulla voi opettaa koko Raamatusta näkyvän Jumalan pelastussuunnitelman sen ydinkohtiin perehtyen. Näitä ydinkohtia on eritelty materiaaliin yhdeksän ja ne ovat luominen, lankeemus, lupaus, liitto, laki, luopumus, lunastus, lähetys ja loppu. Nämä ydinkohdat auttavat havainnollistamaan kuinka rakastava ja kaikkivaltias Jumala on tehnyt suunnitelman jo alusta asti syntiin langenneen ihmisen pelastamiseksi takaisin yhteyteensä. Toimintaopetukset voidaan toteuttaa sekä yhtenä kokonaisuutena, että toisistaan erotettuina itsenäisinä osina.

Toimintaopetusten käyttämistä on harkittava tilanteen vaatimalla vakavuudella. Tätä harkintaa tehdessä on perehdyttävä turvamerkistöön, jonka symbolein jokainen toimintaopetuksen otsikko on merkitty. Otsikoiden alta löytyy kunkin opetuksen teologiset ytimet, joiden oppimiseen tähdätään toiminnalla ja havaintoesimerkeillä.

Materiaalia suositellaan käytettäväksi silloin, kun toimintaopetuksen toteuttajalla on riittävät perustiedot Raamatusta, pelastushistoriallisesta kokonaisuudesta ja ryhmänohjauksesta. Tästä syystä vihkosen sisältö sopii ensi-sijaisesti ammattilaisten käyttöön.

Intoa ilosanoman oppimiseen!

😊 = Vauhdikas

α = Havainnollistava

Ω = Osallistava

1 Luominen

Teeman ydinsisällöt:

- Alussa Jumala loi, ja kaikki hänen luomansa oli hyvää.
- Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, mieheksi ja naiseksi.
- Ihminen on luotu Jumalan yhteyteen.
- Ihminen on luotu viljelemään ja varjelemaan.

1.1 Oman kuvan luominen α Ω

Tavoite:

Havainnollistaa ja konkretisoida luomisprosessia ja sitä miten Jumala on luonut jokaisen meistä omaksi kuvakseen, tärkeiksi ja ainutlaatuisiksi.

Arvioitu kesto:

10–20 min

Tarvikkeet:

Askarteluvälineet kuten kartonkia, kyniä, värillistä paperia, liimaa yms.

Toteutus:

Jokaisen tehtävänä on tehdä itsestään paperinukke, jonka toiselle puolelle on mahdollista kirjoittaa. Ensimmäisen kohdan jälkeen taakse kirjoitetaan luominen, toisen lankeemus, kolmannen lupaus jne. Paperinuken tarkoitus on kulkea mukana läpi koko opetuskokonaisuuden.

Sovellukset:

Jos aikaa on vähän, voi paperinukkeihin olla valmiiksi leikatut kartonkihahmot, jotka osallistujat vain koristelevat.

2 Lankeemus

Teeman ydinsisällöt:

- Paholainen sai ihmisen epäilemään Jumalan sanaa.
- Syntiinlankeemus, josta seurasi välittömästi häpeää, syyttelyä ja vastuunpakou-
lua. Siis pahaa.
- Synti ajoi ihmisen eroon Jumalasta (perisynti).
- Ihminen karkotettiin Paratiisista.
- Ihmisen oman valinnan osuus.

2.1 Muurin rakentaminen $\alpha \Omega$

Tavoite:

Havainnollistaa kuinka syntiinlankeemus erotti ihmisen Jumalasta ja teki muurin heidän välilleen.

Arvioitu kesto:

5 min

Tarvikkeet:

Luokkatilan irtaimistoa, kynttilä ja korkea jalusta jolle kynttilän voi pistää, tulitikut.

Toteutus:

Osallistujien tehtävänä on rakentaa mahdollisimman korkea muuri kaikesta irtaimistos-
ta joita opetustilassa on. Osallistujien istuin alustojen käyttöä kannattaa harkita (katso
käytännön vinkkejä). Osallistujat jäävät muurin toiselle puolelle ja ohjaaja käy syyttä-
mässä kynttilän toiselle puolelle kuvastamaan Jumalaa.

Sovellukset:

Jos toiminnasta haluaa erittäin pitkän voi osallistujille antaa paljon sanomalehtiä (tai
muuta vastaavaa materiaalia) ja teippiä ja pyytää heitä rakentamaan muuri/muurin ra-
kennuspalikat niistä. Tässä toteutuksessa myös sormen jäljet (katso seuraava toimin-
nallisuus) voidaan painaa suoraan muuriin.

Käytännön vinkkejä:

Muurin sijainti opetustilassa kannattaa valita siten, että muurin voi halutessaan jättää
paikoilleen koko opetuskokonaisuuden ajaksi.

Jos luokan irtaimistoa ei voi hyödyntää ja rakennusmateriaalitkin unohtuivat kotiin, asi-
an voi korjata rakentamalla ihmismuurin. Osallistujat ohjeistetaan seisomaan tiiviisiin
riveihin katse kynttilästä pois päin. Ohjaaja voi jatkaa opetustaan oman harkintansa
mukaan joko muurin edestä tai sen takaa.

2.2 Sormenjäljen laittaminen α Ω

Tavoite:

Osoittaa kuinka synty on meidän DNA:ssa ja vaikuttaa meissä jokaisessa.

Arvioitu kesto:

5 min (suoraan verrannollinen osallistujien lukumäärään.)

Tarvikkeet:

Mustaa sormiväriä, iso kartonki johon sormenjäljet voi painaa.

Etukäteisvalmistelu:

Toteutus:

Jokainen käy vuorollaan kastamassa sormensa sormiväriin ja painamassa oman sormenjälkensä kartonkiin. Lopuksi kaikkien osallistujien sormenjäljet ovat kartongissa. Kartongin voi kiinnittää mahdolliseen muuriin.

Sovellukset:

Jos toiminnasta haluaa pitkän voi jokaiselle antaa oman paperin ja antaa tehtäväksi piirtää sormivärillä kuva, joka heidän mielestä kuvastaa syntiä.

2.3 Mieliäjanatyöskentely α Ω

Tavoite:

Osoittaa koko maailman ja ihmiskunnan olevan edelleen syntinen.

Arvioitu kesto:

5 min (Suoraan verrannollinen kysymysten määrään)

Toteutus:

Jokainen osallistuja asettuu keskelle opetustilaa jonoon. Ohjaaja esittää väittämiä ja osallistujat vastaavat siirtymällä jommallekummalle puolelle opetustilaa. Toinen puoli tilasta tarkoittaa ”olen samaa mieltä” toinen ”olen eri mieltä”.

Väittämiä:

1. Ihmiset tekevät aina asioita toistensa parhaaksi.
2. Eläimiä on kuollut sukupuuttoon ihmisen toiminnan takia.
3. Hitler oli hyvä mies.
4. Maailmassa ei ole lainkaan nälänhätää, koska ihminen jakaa aina omastaan muille.
5. Kukaan ei ole koskaan tehnyt minulle mitään pahaa.
6. En ole koskaan pahoittanut kenenkään mieltä.
7. Koulussa kukaan ei kiusaa toisia.
8. Luonnon katastrofit ovat pelkkää huijausta.

9. Uutisia kuunnellessa tulee hyvä mieli koska siellä kerrotaan vain mitä hyvää on taas tapahtunut.
10. Ilmastonmuutos on ihmisten keksintö.

Sovellukset:

Toiminnasta saa lyhyemmän vähemmän kysymyksiä ja pitemmän lisäämällä kysymyksiä. Kaikkien kysymysten tai jokaisen kysymyksen jälkeen voidaan keskustella asiat porukalla tai ohjaaja voi pyytää yksittäisiä ihmisiä perustelemaan oman kantansa.

2.4 Syntiinlankeemus -dramatisointi α

Tavoite:

Draaman keinoin visualisoida syntiinlankeamistilanne.

Arvioitu kesto:

10 min

Tarvikkeet:

Kaksi ihmistä (toinen käärmeeksi ja toinen Eevaksi), pehmolelukäärme, omenalohko ja pala paperia jokaiselle osallistujalle

Etukäteisvalmistelu:

Omenoiden pilkkominen, draaman harjoittelu

Toteutus:

Jokaiselle osallistujalle jaetaan omenalohko ja pyydetään jättämään se paperinpalan päälle. Tämän jälkeen syntiinlankeemus -dramatisointi alkaa.

Käärme: Onko Jumala todella sanonut: 'Te ette saa syödä mistään puutarhan puusta'?

Eeva: Kyllä me saamme syödä puutarhan puiden hedelmiä. Vain siitä puusta, joka on keskellä paratiisia, Jumala on sanonut: 'Älkää syökö sen hedelmiä, älkää edes koskeko niihin, ettette kuolisi.

Käärme: Ei, ette te kuole. Mutta Jumala tietää, että niin pian kuin te syötte siitä, teidän silmänne avautuvat ja teistä tulee Jumalan kaltaisia, niin että tiedätte kaiken, sekä hyvän että pahan.

Eeva: (Katsoo omena ja haukkaa siitä palan)

Osallistujille annetaan lupa syödä omena.

Sovellukset:

Jos käytävissä on vain yksi henkilö tai vähän aikaa voidaan osallistujille jakaa vain omenat ja selittää kohtauksen auki. Dramatisoinnin voi toteuttaa myös ilman omenan syömistä.

Dramatisoinnin voi pysäyttää ennen omenan syömistä ja esittää osallistujille kysymys: "Mitä Eeva mahtoi pohtia?"

3 Lupaus

Teeman ydinsisällöt:

- Jumala rakastaa ihmistä
- → Siksi Jumala haluaa pelastaa ihmisen pois ikuisesta kadotuksesta takaisin Jumalan luokse.
- → Ensimmäinen lupaus jo heti syntiinlankeemuksen jälkeen 1. Moos. 3:15
- Lupaus = vakaan tahdon tai aikeen ilmaus (Sivistyssanakirja)

3.1 Jumalan lupaus -kirjeiden etsiminen α Ω😊

Tavoite:

Jumala on antanut lukemattomia lupauksia ihmiselle ja hän täyttää ne kaikki.

Arvioitu kesto:

20-30 min

Tarvikkeet:

Kirjekuoret (Max 36kpl) joiden sisällä Raamatun kohdat (Liite 1. Lupauskohdan raamatunjakeet kirjekuoriin), kyniä, värillisiä A4 -papereita, Raamattuja, (mahdollinen palkinto voittajaryhmälle)

Etukäteisvalmistelu:

Raamatun jakeet tulostetaan erivärisille papereille niin, että jokaiselle teemalle on oma värinsä. Paperit pistetään erillisiin kirjekuoriin ja piilotetaan oppimisympäristöön.

Toteutus:

Osallistujat jaetaan ryhmiin. Ryhmien määrä ja koko riippuu osallistujien määrästä. Heidän tehtävänä on etsiä kaikki kirjekuoret. Ryhmän täytyy etsiä kirjekuorissa olevat raamatunkohdat Raamatusta ja kirjoittaa jakeet erilliselle paperille. Paperin täytyy olla samanvärisen kuin kirjekuoresta löytyvä paperi. Peli loppuu kun kaikki kirjekuoret ja raamatunkohdat on löydetty ja jakeet kirjoitettu paperille. Se ryhmä voittaa, joka löytää eniten raamatunkohtia ja on kirjoittanut ne ylös. Tämän jälkeen raamatunkohdat kerätään teemoittain yhteen ja käydään yhdessä läpi ja laitetaan seinälle Jumalan yhdeksi kokonaiseksi lupauksen kirjeeksi.

Sovellukset:

Jos toiminnasta haluaa lyhyemmän Raamatunkohtia voi piilottaa vähemmän. Tai jakaa jokaisesta teemasta yhden kirjekuoren suoraan ryhmille ja käydä teemat niiden kautta läpi.

Kisalle saa pituutta raamatunkohtien määrällä ja piilopaikkojen vaikeustasolla. Pituutta saa myös lisäämällä säännön, jossa ryhmän täytyy kirjoittaa löydetty raamatunkohta itse paperille, ennen kuin lähtee etsimään seuraavaa.

4 Liitto

Teeman ydinsisällöt:

- Jumala on omassa armossaan tehnyt ihmisen kanssa liiton
- Jumala sitoutuu ihmisen pelastamiseen
- Liitto = Sopimus yhteistoiminnasta (Sivistyssanakirja)

4.1 Laivan rakentaminen $\alpha \Omega$

Tavoite:

Havainnollistaa Nooalle tapahtunutta konkreettista tapahtumaan ennen kuin Jumala tekee Nooan kanssa liiton. Jumalan ohjeita noudattamalla pelastuu.

Arvioitu kesto:

30 min

Tarvikkeet:

Sanomalehtiä, pahvia, teippiä, niittejä yms. askartelu- ja rakennustarviketta.

Toteutus:

Osallistujat jaetaan ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle annetaan tehtäväksi rakentaa annetuista materiaaleista laiva, johon heidän ryhmänsä on mahdollista sisälle. Laivan rakentamiseen asetetaan säännöt. Ne voidaan määrätä käytettävissä olevien materiaalien mukaan.

Esimerkiksi:

- Laivan rakentamisessa pitää käyttää
- Kahta teipin palaa
- neljää sanomalehden palaa

Sovellukset:

Rakennusmateriaalia voi vähentää ja rakennusaikaa lyhentää. Vaihtoehtoisesti voi toteuttaa pienoisveneiden rakentamisen, jossa rakennusmateriaalina käytetään yhtä sanomalehteä ja muutamaa teipin palaa. Koko opetuksen mukana kulkevat paperinuket voi laittaa sitten veneeseen sisälle.

Toimintaan saa kulumaan sitä enemmän aikaa, mitä enemmän materiaalia ja laivan rakennussääntöjä on käytössä.

5 Laki

Teeman ydinsisällöt:

- Lain tehtävät:
- tuo esiin ihmisen syntisyyden
- osoittaa, että ihminen tarvitsee pelastuksen itsensä ulkopuolelta (Jeesus)
- kertoo ihmiselle oikean ja väärän
- näyttää Jumalan tahdon

5.1 Vesireppuviesti + veden juonti α Ω☺

Tavoite:

Vesi kuvastaa lakia. Kun lakia kantaa harteillaan se on raskasta mutta kun se on sisällä, se virvoittaa.

Arvioitu kesto:

15 min

Tarvikkeet:

Yhtä monta reppua kuin ryhmää, vettä/mehua yhteen reppuun, muihin reppuihin painoltaan saman verran täytettä, muovimukeja, (mahdollinen palkinto voittajajoukkueelle).

Toteutus:

Osallistujat jaetaan ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle annetaan reppu. Reput ovat keskenään saman painoisia. Ryhmät asettuvat omiin jonoihinsa. Jokaisen ryhmän jäsenen pitää juosta repun kanssa vuorollaan samanmittainen matka. Vuoro vaihtuu käden läpsäytyksellä. Se ryhmä voittaa, joka on nopein. Tämän jälkeen viesti käydään läpi. Ohjaaja ottaa sen repun, joka on täytetty vedellä/mehulla, ottaa veden/mehun pois repusta ja selittää, kuinka vesi/mehu kuvastaa lakia: "Jos lakia kantaa ulkopuolella, se on raskas taakka. Jos laki on sisällä, se virvoittaa ja suojelee elämää." Tämän jälkeen jokaiselle osallistujalle jaetaan muovimuki ja jokainen saa juoda vettä/mehua.

Sovellukset:

Reppuviestin voi toteuttaa eri tyylejä käyttäen esim. kulkeminen sallittu vain kontaten tai takaperin.

5.2 Ryhmä läpi paperiarkin α Ω

Tavoite:

Osoittaa, että Raamatusta löytyy ohjeita elämän vaikeisiin pulmatilanteisiin.

Kesto:

20 min

Tarvikkeet:

A4 -paperiarkkeja, sakset jokaiselle ryhmälle, isoja kirjoja, muistilappuja, oikeat ohjeet, sananlaskuja

Etukäteisvalmistelut:

Leikkaamisohjeiden ja sananlaskujen tulostaminen ja piilottaminen isojen kirjojen väliin

Toteutus:

Osallistujat jaetaan ryhmiin. Jokaiselle annetaan A4 -kokoinen paperiarkki. Heille annetaan tehtäväksi leikata paperi niin, että jokainen ryhmän jäsen pääsee siitä vuorollaan läpi. Paperi ei saa mennä rikki vaan sen tulee olla yhtenäinen koko tehtävän ajan. Ryhmien keskellä on isot kirjat joihin on piilotettu oikeat leikkaus vaihtoehdot. Sananlaskut ovat isoissa kirjoissa vain hämäykseksi. Ryhmä voi joko yrittää selvittää leikkausta itse tai etsiä isoista kirjoista oikeat vastausvaihtoehdot.

HUOM! Isot kirjat kuvastaa Raamattua. Niistä löytyy neuvoja elämään, mutta kaikki neuvot eivät päde kaikkeen. Mutta sieltä löytyy varmasti se oikea vaihtoehto.

5.3 Hula-hulavanteen läpi meno α **Tavoite:**

Havainnollistaa, ettei laki tuo pelastusta.

Arvioitu kesto:

5 min

Tarvikkeet:

Kolme erikokoista vannetta

Toteutus:

Ohjaajalla on kolme erikokoista vannetta. Hän menee ensin isoimman vanteen läpi ja selittää, kuinka joissain kohdin lakia on helppo noudattaa (esim. toisen hengen riistäminen). Ohjaaja menee keskikokoisen renkaan läpi ja selittää, kuinka joidenkin lakien noudattaminen on hankalampaa mutta silti toteutettavissa (Esim. älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsä). Seuraavaksi ohjaaja yrittää mennä pienimmän renkaan läpi ja selittää kuinka kuitenkin lakia ei pystytä noudattamaan koskaan kokonaan ja siksi tarvitsemme Jeesusta. Laki antaa neuvot hyvään elämään mutta emme voi pelastua niiden kautta.

Sovellukset:

Ohjaaja voi antaa ensin jonkun osallistujista kokeilla pääseekö hän renkaiden läpi.

6 Luopumus

Teeman ydinsisällöt:

- “Mihinkäs pantteri täplistään pääsisi?” Jer. 13:23 (Ihminen ei pääse eroon synnistä.)
- Israelin kansa ei pysty pysymään Jumalan liitossa
- viiden vaiheen sykli
- Me voimme nähdä itsemme Israelissa

6.1 Piirustusviesti α Ω

Tavoite:

Havainnollistaa sitä, miten ihminen ei aina omalla toiminnallaan onnistu toteuttamaan Jumalan Sanaa eli Jumalan tahtoa.

Arvioitu kesto:

(ohjeistuksineen) 15- 20 min

Tarvikkeet:

Kyniä ja paperia, piirustuslustoja (joka ryhmälle riittää yksi, sitä voi kierrättää), (sekuntikelloa voi käyttää, jos haluaa)

Toteutus:

Leikki on kuin rikkinäinen puhelin piirustusversiona. Leikissä ei kerätä pisteitä eikä siinä ole voittajaa. Osallistujat jaetaan noin viiden hengen ryhmiin. Ryhmät asettuvat istumaan jonoon joko lattialle tai tuoleille. Jonon viimeinen istuu rintamasuunta käännettynä vastakkaiseen suuntaan muusta ryhmästä katsottuna. Jokaiselle osallistujalle jaetaan paperia ja kynä.

Jonon viimeisille näytetään sana, ja heidän tehtävänä on piirtää sana paperille. Piirtämisen jälkeen viimeinen näyttää nopeasti kuvaa seuraavalle. Seuraava piirtää kuvan jonka näki ja näyttää taas seuraavalle jne. aina jonon ensimmäiseen asti. Ensimmäinen ei enää piirrä sanaa, vaan kirjoittaa näkemänsä. Kirjaimia ja numeroita ei saa käyttää. Muut symbolit ovat sallittuja. Sen jälkeen katsotaan missä jonoissa sana oli pysynyt lähimpänä alkuperäistä. Jonon ensimmäinen siirtyy viimeiseksi ja alkaa seuraava kierros. Leikki loppuu kun jokainen on ollut jonon viimeisenä. Ensimmäisellä kierroksella aikaa piirtämiseen annetaan 20 sekuntia, seuraavalla vähemmän ja sitä seuraavalla vielä vähemmän. Ohjaaja toimii kellomiehenä.

Käytännön vinkkejä:

Yhdelle A4 -kokoiselle paperille mahtuu useampi kuva, jos nuoria ohjeistaa käyttämään tilaa harkiten. Kierroksen jälkeen piirretyn kuvan päälle voi piirtää rastin sen merkiksi, että kuva ei liity seuraavan kierroksen tehtävään.

Jos ryhmä jakaa keskenään yhden kynän ja yhden piirustuslustan, ne voi ojentaa toiselle vuoron vaihtuessa.

Piirrettävien sanojen on hyvä olla suurimmaksi osaksi mahdollisimman konkreettisia ja yksinkertaisia. Substantiivit ovat melko varma valinta. Varsinkin alussa on hyvä käyttää helpompia sanoja, jotta leikin idea tulee ymmärretyksi. Sanojen kategorioita kannattaa vaihdella, jotta leikki pysyy mielenkiintoisena. Leikin keskivaiheilla sanat voi valita muista sanaluokista, esimerkiksi verbeistä tai adjektiiveista. Myös aineettomia asioita kuvaavat sanat kuten tuuli tai onnellisuus voivat toimia.

Ohjaajan on hyvä pitää yllä kiireen tuntua, jotta leikkiin tulisi vähän jännitystä. Ohjaaja voi toimia leikissä kuin selostaja ja samalla pitää huolta ajankäytöstä piirustusvuoroilla.

Ehdotuksia sanoiksi:

auto	valas	selkäuinti
metsä	koirakuiskaaja	voittaja
norsu	pyörremyrsky	varas
merirosvo	avaruus	vuorikiipeilijä
ruohonleikkuri	krokotiili	öylätti
helikopteri	peikko	sota
lehmä	kultakuume	maailman vahvin mies
imuri	puuseppä	haudankaivaja
öljylähde	hiljaisuus	prinsessa
ambulanssi	kevät	Teemu Selänne
tuuli	huuhkaja	syntymäpäivä
huokaus	mummo	kivikausi
räjähdyk	paimen	mursu
tulva	maailmanloppu	aamiainen
ystävyy	mehiläisvaha	presidentti
kirjailija	skeittari	hampurilainen
Väinämöinen	tanssia	onni

Sovellukset:

Jos toteutuksesta pitää saada lyhyempi, voi antaa vain helppoja sanoja ja vähän aikaa.

Piirrettävien sanojen vaikeusastetta voi nostaa huomattavan haastavaksi. Silloin piirtämiseen voi antaa myös enemmän aikaa. Taideteoksiin ei edelleenkään pyritä.

6.2 Viiden tuolin rinki Ω**Tavoite:**

Havainnollistaa Vanhan testamentin historiakirjoissa ilmenevää Israelin kansan viiden vaiheen sykliä.

Arvioitu kesto:

5 min

Tarvikkeet:

5 tuolia, 5 paperia

Etukäteisvalmistelu:

Tulosta tuoleihin tulevat ydinsanat

Toteutus:

Viisi tuolia asetetaan rinkiin tai riviin. Kunkin tuolin selkämykseen laitetaan paperi, jossa lukee yksi seuraavista sanoista: Jumalan kanssa, luopuminen, ahdinko, avunhuuto, Jumala auttaa.

Kun ohjaaja kertoo Israelin kansan hyvistä vaiheista, hän voi nousta seisomaan tuolille, jonka selässä lukee Jumalan kanssa. Alkaessaan kertoa siitä, kuinka israelilaiset epäilivät Jumalaa ja luopuivat Hänestä, ohjaaja siirtyy seisomaan luopuminen -tuolille. Jumalasta luopumista seurasi ahdinkoa ja hampaiden kiristelyä, josta kertoessaan ohjaaja astuu seisomaan ahdinko -tuolille. Kertoessaan siitä, kuinka Israel kääntyi jälleen Jumalan puoleen ja katui luopumustaan, ohjaaja astuu seuraavalle tuolille, joka on avunhuuto. Jumala kuulee kansansa huudon, ja lähettää avun. Ohjaaja siirtyy Jumala auttaa -tuolille.

Tätä sykliä voidaan toistaa useamman kerran, sillä Vanhassa testamentissakin se toistuu uudestaan ja uudestaan. Kertaus on myös opintojen äiti.

Sovellukset: Ω

Jokaiselle viiden syklin vaiheelle voi keksiä jonkun huudahduksen tai liikkeen jonka koko ryhmä voi tehdä aina kun ohjaaja siirtyy tuolilta toiselle.

7 Lunastus

Teeman ydinsisällöt:

- Jeesus: Jumalan lupauksen täyttymys
- Jumala on kertonut Jeesuksesta halki Vanhan testamentin
- Jeesus: 100 % ihminen, 100 % Jumala
- Jumala uhrasi ainoan poikansa syntisten ihmisten vuoksi (Joh. 3:16)

7.1 Bussikuski α Ω ☺

Tavoite:

Havainnollistaa Jeesuksen uhria

Arvioitu kesto:

5-10 min

Tarvikkeet:

Rekvisiittaa bussikuski (esim. ajajan hattu ja jokin ratti), pojalle jotain

Etukäteisvalmistelu:

Rekvisiitan etsiminen

Toteutus:

Valitaan kaksi vapaaehtoista bussikuskin ja pojan rooliin, loput ovat matkustajia. Tämän jälkeen tarina dramatisoidaan yhdessä. Ohjaajan lukiessa tarinaa ryhmä toimii sen mukaisesti ja siten tulee esittäneeksi tarinan tapahtumat.

Tarina: Bussikuski heräsi aamulla varhain, kuten tavallisestikin. Hän venytteli itsensä virkeäksi ja keitti itselleen kupin kahvia. Kuskin nuori poika oli myös aikaisin jalkeilla, mikä oli poikkeuksellista. He vaihtoivat huomenet. Sitten kuski antoi pojalleen tehtävän:

“Lähden tänään viemään koululaisia luokkaretkelle. Vien heidät Pallomerieläinmaailmaan, joka sijaitsee Kalmarotkon toisella puolella. Jätän sinulle tehtäväksi sen yli johtavan sillan alaslaskun. Luotan sinuun, poikani.”

Bussikuski ajoi vuosikymmeniä palvelleen bussinsa koulun pihaan. Kuski oli ajanut bussia koko elämänsä, hän tunsi jokaisen koululaisen. Iloiset lapset nousivat bussin kyytiin riemusta kiljhdellen. Kuski starttasi moottorin, bussi rämisteli liikkeelle ja lapset hurrasivat.

Tie oli täynnä mutkia. Bussi kääntyi vuoroin oikealle, vuoroin vasemmalle ja matka eteni. Vuoristoisen seudun hyvin kapeat tiet nousivat monia ylämäkiä, joissa kuski joutui hidastamaan vauhtiaan. Ylämäkiä seuraa aina alamäki, ja ne olivat hurjia alamäkiä. Vauhti kiihtyi niin, että jokaisen kyytiläisen hiukset hulmusivat vauhdin hurmassa. Lapset ihastelivat kauniita maisemia, joita bussin ikkunoista näkyi. Jännitys lasten vatsois-

sa alkoi tiivistyä. Bussikuski oli mielissään lasten ilosta, sillä hän rakasti heitä kuin omiaan.

Poika lähti kävelemään sillalle. Se ei ollut kovin kaukana heidän kodistaan. Kävellessään poika mietti kaikkea sitä muuta, mitä hän olisi voinut olla juuri nyt tekemässä. Mutta hän rakasti isäänsä ja halusi tehdä isänsä pyytämän palveluksen. Poika saapui sillalle ajoissa, ja alkoi veivata suurta pyörövipua laskeakseen sillan paikoilleen. Veivattessaan poika katseli alas Kalmarotkoon ja haukkoi henkeään, sillä rotkon korkeus oli käsittämätön. Rotkon pohjalla virtaava joki näytti näin korkealta vain pieneltä kastemadolta. ”Tuonne en haluaisi pudota”, poika ajatteli ja yritti pudistaa päästään huimausta. Hän oli jo saanut sillan laskettua ja lähdössä takaisin kotiin, kun huomasi sillassa jotakin outoa. Yksi sillan tukivaijereista oli katkennut, mikä aiheutti sen, että silta oli hyvin epävakaa. Liian epävakaa, että yksikään painava ajoneuvo pystyisi ylittämään sen. Jos pian paikalle saapuva bussi yrittäisi kulkea siltaa pitkin, silta kallistuisi ja koko bussi luisuisi Kalmarotkoon. Poika tiesi, että hän voisi korjata vian vain yhdellä tavalla.

Bussi kiipi hitaasti ylös viimeistä ylämäkeään ennen Kalmarotkon siltaa. Kuskilla oli jo jonkin aikaa ollut paha aavistus selkäpiissään. Bussissa oli ennenkin ollut vikoja, mutta tällä kertaa se tuntui jotenkin erilaiselta. Jarrut olivat jo aiemmin tuntuneet voimattomilta, ja nyt kuski pelkäsi niiden pettäneen täysin. Hän oli kuitenkin käynyt reittiä mielessään läpi ja tietäisi hallitsevansa bussia sen verran, että hän saisi lapset perille turvallisesti. Jos vain poika oli hoitanut sillan laskemisen niin kuin hän oli pyytänyt. Viimeinen ylämäki ennen siltaa kääntyi alamäeksi, bussin vauhti alkoi kiihtyä ja kuski katsoi eteensä kauhistunein silmin.

Poika makasi sillalla, jotta sai tasapainotettua sillan bussia varten. Pojan maatessa sillalla tietyssä kohdassa se pysyi täysin suorassa, ja bussi pääsisi ylittämään Kalmarotkon. Mutta jos poika ei siirtyisi makuupaikastaan, hän jäisi itse bussin alle.

Mitä tekisit, jos olisit tarinan poika?

Tarina päätetään tähän ja voidaan palata omille paikoille. Ohjaaja kertoo tarinan loppuneen niin, että poika oli uhrannut itsensä, jotta muut saisivat elää. Samoin Jeesus on antanut henkensä, jotta me saisimme elää ikuisesti ja kuoleman jälkeen pääsisimme Jumalan luokse elämään ikuista elämää.

Käytännön vinkkejä:

Tarinaa lukiessa ei tarvitse pitää kiirettä. Tarinan edetessä sille voi antaa aikaa tapahtua, antaa ryhmälle aikaa toimia tarinan mukaan.

Sovellukset:

Tarinan päättyessä voi ohjeistaa nuoria pohtimaan hetken omaa ratkaisuaan yhdessä vierustovereidensa kanssa ennen loppuratkaisun kertomista.

7.2 Veden värjääminen α

Tavoite:

Havainnollistaa, kuinka synti on meissä ja kuinka Jeesus peittää sen.

Arvioitu kesto:

5 min

Tarvikkeet:

Punaista elintarvikeväriä, valkaisuainetta, läpinäkyvä astia, vettä, lusikka sekoittamista varten

Etukäteisvalmistelut:

Astian etsintä ja veden valmiiksi laittaminen, elintarvikevärin ja valkaisuaineen mittaaminen valmiiksi

Toiminta:

Ohjaaja ottaa läpinäkyvän astian, jossa on vettä. Astiaan tiputetaan elintarvikeväriä, jonka jälkeen hän sekoittaa värin lusikalla. Tämä kuvastaa syntiä joka tuli syntiinlankeemuksessa ihmiseen. Seuraavaksi hän ottaa valkaisuaineen ja kaataa sen astiaan ja sekoittaa lusikalla (punainen väri poistuu astiasta). Tämä kuvastaa Jeesusta, joka peittää synnin.

8 Lähetys

Teeman ydinsisällöt:

- Lähetyskäsky, jonka Jeesus on antanut
- → Ihminen on kutsuttu kertomaan Jumalan evankeliumia eteenpäin

8.1 Apostolien teot -peli α Ω 😊

Tavoite:

Havainnollistaa sitä, että Jeesus on lähettänyt apostolit ja jokaisen kristityn viemään Hänen tuomaa ilosanomaansa kaikkialle maailmaan.

Arvioitu kesto:

20–30 min (ohjeistus laskettu mukaan)

Tarvikkeet:

Apostolien teot -pelin kortit, 4-5 pöytää (tai muuta tasoa, joille voi asetella kortteja), isosia tai avustajia, jos saatavilla (yhtä monta kuin on pöytiä).

Toteutus:

Apostolien teot -peli on ryhmissä pelattava peli, joka sisältää tilassa liikkumista. Pelin tavoitteena on kerätä omalle ryhmälleen mahdollisimman monta kuvakorttia, joissa on jonkun apostolin kuva.

Pelin esivalmistelut:

Tulosta ja leikkaa pelikortit, Korttien asettelu pöydille

PELIN PELAAMINEN

Pelin voittaa se ryhmä, joka on onnistunut keräämään eniten kuvakortteja apostoleista.

RYHMÄT

Koolla oleva joukko jaetaan tasaisesti ryhmiin. Sopiva ryhmäkoko on noin viisi henkilöä. Ryhmiä tulee olla lukumääräisesti yksi vähemmän kuin korttipöytiä. Ryhmät liikkuvat tilassa siten, että kukin ryhmä on fyysisesti linkittynyt yhteen. Ryhmäläiset voivat esimerkiksi pitää toisiaan kädestä, olla käsikynkässä, laittaa käden olkapäälle tms. Jos yhteys katkeaa, ryhmän on pysähdyttävä, ja he voivat jatkaa matkaansa vasta, kun yhteys on korjattu ja oma ryhmä on koossa.

Kaikki ryhmät liikkuvat tilassa samanaikaisesti, joten pöydälle ehtimisessä tarvitaan myös nopeutta. Juokseminen ei ole silti viisasta sisätiloissa, etenkin villasukat jalassa.

KORTIT

Pelissä on neljänlaisia kortteja: kuvakortteja, tehtävä- ja kysymyskortteja sekä tyhjiä kortteja.

Kuvakortteja on yhteensä 24. Näistä kahdessatoista on kuva jostakin apostoleista, ja kahdessatoista on kuva jostakusta muusta henkilöstä Raamatusta.

Tehtäväkortteista ryhmä saa tehtävän, joka heidän tulee siinä hetkessä suorittaa. Kysymyskortteista ryhmälle taas esitetään kysymys. Mikäli Korttien kuningas arvioi ryhmän suorittaneen tehtävän hyväksytysti tai vastanneen kysymykseensä oikein, ryhmä saa nostaa pöydästä toisen kortin. Huomaa, ettei ryhmän tarvitse tässä vaiheessa pelata uudelleen kivi-sakset-paperia. Mikäli vastaus on väärä tai tehtävää ei saada suoritettua, on ryhmän siirryttävä seuraavalle pöydälle.

Tyhjän kortin nostaessaan ryhmä ei saa mitään eikä menetä mitään. Ryhmä joutuu sillä kerralla vain tyytymään kohtaloonsa ja siirtymään seuraavalle pöydälle kokeilemaan onneaan.

PÖYDÄT

Kullakin pöydällä voi toimia kerrallaan yksi ryhmä. Pöytiä on valmisteltu sellainen määrä, että niitä on yksi vähemmän kuin ryhmiä. Tämä tarkoittaa sitä, että joku ryhmä on aina vuorollaan ilman pöytää. Näin peliin saadaan enemmän jännitystä.

Kunkin pöydän luona on valvojana Korttien kuningas, joka hallitsee korttien pöydästä antamista. Tässä roolissa voi hyödyntää isosia, jos heitä on saatavilla, tai tehtävään voi valita vapaaehtoiset. Ryhmän saapuessa pöydän luokse heidän tulee ensi töikseen pelata Korttien kuningasta vastaan kivi-sakset-paperi -peliä. Ryhmä valitsee jäsenistään yhden pelaamaan Korttien kuningasta vastaan. (Peli on kerrasta poikki, ei paras kolmesta.) Mikäli ryhmä voittaa Korttien kuninkaan, he saavat valita pöydästä kortin.

Ryhmä voi omalla vuorollaan nostaa pöydästä vain yhden kortin, ellei kortissa toisin mainita. Vuoro yhden pöydän luona päättyy siihen, kun ryhmä nostaa pöydästä kuvakortin, tyhjän kortin tai ei onnistu suorittamaan tehtävä- tai kysymyskorttia hyväksytysti. Samalla pöydällä ei voi käyttää kahta vuoroa peräkkäin, vaan vuoronsa jälkeen ryhmän on siirryttävä jonkun muun pöydän luokse.

PELI PÄÄTTYY

Peli päättyy, kun pöydistä loppuvat kortit. Tämän jälkeen ohjaaja kokoaa ryhmät yhteiseen tilaan ja pyytää ryhmiä tarkistamaan kortteistaan, montako apostolia he tunnistavat kortteista. Kortit voidaan käydä yhdessä läpi ryhmä kerrallaan.

Pelin päättyttyä löytyneet apostolit voidaan kiinnittää vaikkapa sinitarralla jollekin näkyvälle paikalle opetustilassa. Tästä päästään puhumaan Apostolien teoista.

Pelin vaiheet kerrattuna:

1. Ryhmiin jakaminen
2. Pelin sääntöjen selittäminen
3. Pelaaminen alkakoon!
4. Korttien tarkistaminen sekä voittajan julistaminen
5. Apostolien seinälle kiinnittäminen

Sovellukset:

Jos pelistä haluaa pidemmän, voi käyttää Korttien kuninkaita koskevaa lisäsääntöä. Korttien kuninkaille voidaan antaa enemmän valtaa. Jos käy niin, että ryhmä vastaa väärin kysymyskorttiin tai ei saa suoritettua heille annettua tehtävää, Korttien kuningas saa vetää ryhmän jo itselleen keräämistä korteista itselleen yhden. Korttien kuninkaan vetämä kortti asetetaan takaisin pöydälle kortin selkäpuoli ylöspäin. Tämän jälkeen ryhmän vuoro päättyy ja heidän on siirryttävä toiselle pöydälle.

Jos pelistä haluaa lyhyemmän, voi Pöydille voi laittaa vain henkilökortit. Yhdessä liikkumisen sääntö voidaan poistaa joten pöydiltä toiselle liikkuminen on nopeampaa.

9 Loppu

Teeman ydinsisällöt:

- Lopussa ihminen pääsee takaisin Jumalan luokse
- Pelastus niille, jotka turvautuvat Jeesukseen
- Lopussa Jeesus tulee takaisin hakemaan omiaan
- "Minä olen A ja O." (Ilm. 1: 5-8)

9.1 Pelastushistorian kokoava räppi α Ω

Tarvikkeet:

vähän rytmitajua, enemmän asennetta, hip hop-henkistä rekvisiittaa, esimerkiksi

Arvioitu kesto:

5-10 min

Toteutus:

Räpissä koko ryhmä voi osallistua rytmin tekemiseen ja kertosaäkeen laulamiseen. Alussa voi olla hyvä käyttää muutama rohkaiseva sana ryhmän innostamiseen. Räpin sanat asetetaan kaikkien nähtäville, esimerkiksi heijastamalla ne videotykillä valkokan-

kaalle. Ryhmä ohjeistetaan ottamaan verkkainen rytmi kehoonsa (metronomi 150 bpm) . Rytmi muodostuu jalkojen tömistelyn ja taputuksen vuorottelusta näin: jalka, jalka, taputus, jalka, jalka, taputus jne. Rytmiä on hyvä harjoitella niin kauan, kunnes kaikki pysyvät mukana. Rytmiä pidetään yllä koko tilanteen ajan. Kun rytmi sujuu, räppi voidaan aloittaa.

Räpin voi aloittaa kertosäkeistön harjoittelemisella. Ensin räpin ohjaaja voi esittää kertosäkeistön yksin ja ryhmä kuuntelee. Tämän jälkeen kertosäkeistöä voidaan harjoitella yhdessä, jälleen niin, että mahdollisimman moni pysyy mukana. Kertosäkeistö hioutuu kyllä vielä räpin aikana. Tämän jälkeen ollaan valmiita aloittamaan räppi sen rakenteen mukaisesti. Säkeistöjen räppääminen on ohjaajan vastuulla, ellei tehtävää ole ennalta sovittu jollekin toiselle.

Pelastuksen suunnitelma (San. Didi & S-Flow)

1. Raamattu kertoo meille, tarinaa syvää

se alkaa luomisesta, joka oli hyvää

Ihminen lankesi, Jumala lupasi.

“Tuun sinun luoksesi” ja minut pelasti

Kerto:

Luominen, Lankeemus

Lupaus, Liitto, Laki

Luopumus, Lunastus

Lähetys, Loppu (x2)

2. Jumala liiton teki ja lain antoi.

Ihminen luopui silti, Jumala kantoi.

Tuli maailmaan, meidät pelastamaan,

ristin kuolemaan synnit sovittamaan.

Kerto (x2)

3. Tehtävän antoi meille, kerro jokaiselle

Armo on kaikille, sulle ja mulle!

Ollaan valveilla, ootetaan Jeesusta.

Lopulta palataan, taivaaseen juhlimaan.

Kerto (x niin monta kertaa kuin hyvältä tuntuu)**9.2 Mielikuvamatka taivaaseen Ω****Tavoite:**

auttaa hahmottamaan, minkälaista on taivaassa Jeesukseen uskovilla.

Arvioitu kesto:

7 min

Materiaalit:

Rauhallista musiikkia, äänentoistolaitteet

Toteutus:

Rauhoita tila ja osallistujat. Tee tilaan myös rauhallinen tunnelma. Pyydä osallistujia etsimään mieluisa paikka ja ottamaan mukava asento ja sulkemaan silmät. Pistä musiikki soimaan ja lue tarina rauhallisesti.

Taivaskertomus

Meillä on paikka taivaassa. Ef. 2:6

Ja palkka, jonka siellä saamme, on suuri! Matt. 5:12

Taivaassa on Hän, joka on turva maan päällä. Ps. 73:25

Hän, Jumala, kutsuu kaikkia valtakuntaansa. Kirkauteensa. 1. Tess. 2:12

Hän herättää nukkuvat elämään hänen kanssaan. 1. Tess 4:14

Jumala haluaa kaikkien pääsevän hänen luokseen. Joh. 6:39

Jeesus tahtoo että olemme siellä missä hän on. Joh. 17:24

Meistä tulee taivaallisen ihmisen kaltaisia. 1. Kor. 15:49

Taivaallisessa ruumiissa on loistoa jonka kaltaista maanpäällisessä ei ole. 1. Kor. 15:40

Meistä tulee Jumalan kaltaisia, olemme hänen rakkaita lapsiaan ja saamme nähdä Hänet sellaisena kuin Hän on. 1. Joh. 3:2

Silloin näemme hänet kasvoista kasvoihin. Saamme tuntea Jumalan samalla lailla kun Hän tuntee meidät. Saamme tietää Hänestä kaiken. 1. Kor. 13:12

Me pysymme hänen edessään ja hän tuntee meidät nimeltä. Jes. 66:22

Nimemme on merkitty taivaan kirjaan. Luuk. 10:20

Isä tunnustaa meidät omikseen. Matt. 10:32
 Kaikki rikkomukset annetaan anteeksi. Mark. 11:25
 Ei Hän syntejä muistele. Jes. 43:25
 Kuolemaan ja murhetta, valitusta ja vaivaa ei ole. Jumala pyyhkii Heidän silmistään joka ainoan kyöneleen. Ilm. 21:4
 Siellä saamme levätä vaivoistamme. Ilm. 14:13
 Menneitä ei enää muistella. Jes. 65:17
 Meidän osaksemme on tuleva kirkkaus jonka rinnalla kärsimys ei ole mitään. Room. 8:18
 Sillä kaikki entinen on siellä kadonnut. Ilm. 21:3
 Uudeksi Hän tekee kaiken. Ilm.21:5
 Me saamme jopa uuden nimen. Ilm. 2:17
 Meillä on taivaassa ikuinen asunto. Jumalan suunnittelema ja rakentama. 2. Kor. 5:1 & Hepr. 11:10
 Isän kodissa on monta huonetta jotka Jeesus, Jumalan poika on itse valmistanut meille. Joh. 14:2-3
 Jumala asuu ihmisten keskellä, heidän luonaan. Kaikista yhdessä tulee Hänen kansansa. Ilm. 21:3-5
 Taivasten valtakunnan kansalaiset ovat lasten kaltaisia. Matt. 18:3
 Meistä tulee Hänen kansansa. Ilm. 21:33
 Me, Jumalan rakkaat lapset, saamme perintöosan valon valtakunnasta. 1. Joh 3:2& Kol 1:12
 Valtakunta on ollut valmiina jo luomisesta asti meitä varten jotka uskomme Jeesusukseen. Matt. 25:34
 Se valtakunta ei järky. Hepr. 12:28
 Siellä kaikki valta on Jeesusella. Matt. 28:18
 Taivas on Jumalan valtaistuin. Matt. 5:34 & Ap.t. 7:49
 Kaikki Taivaan joukot seisovat Herran valtaistuimen ympärillä. Oikealla ja vasemmalla puolella. 1. Kun. 22:19
 Jeesus istuu Jumalan oikealla puolella. Mark. 16:19
 Saamme kätkeytyä mannaa. Ilm. 2:17
 Saamme pukeutua taivaallisiin vaatteisiin. 2. Kor. 5:2-3 8
 Ja jokaiselle annetaan vanhurskauden seppelä. 2. Tim. 4:6-8
 Jos joku on hänen takiaan joutunut luopumaan jostain, hän saa sen satakertaisesti takaisin. Matt. 19:29
 Jumala on valmistanut meille jotain mitä silmämme eivät ole nähneet tai korvamme kuulleet. Jotain mitä sydämessämme emme voi edes aavistaa. 1. Kor. 2:9
 Kristuksen luona on kaikkein paras paikka. Fil. 1:23
 Taivas, uusi Jerusalem, on kaunistettu Jeesusta varten. Se on lasinkirkasta, puhdasta kultaa. Ilm. 21:18,21
 Siellä ei tarvita kuuta sillä Jumalan kirkkaus valaisee kaiken. Kaikki kansat saavat kulkea hänen valossaan. Ilm. 21:23-24
 Portteja ei suljeta päiväsaikaan ja yötä siellä ei ole. Kansojen kaikki kalleudet ja ihanuudet tuodaan sinne. Ilm. 21:25-26
 Kaupungissa valtakadulla, virran haarojen keskellä kasvaa elämän puu. Ilm. 22:2
 Me saamme syödä siitä puusta. Ilm. 2:7
 Saamme lahjaksi vettä elämän veden lähteestä. Ilm. 21:6
 Ja elää hänen kanssaan iankaikkisesti. Joh. 3:16

LIITE 1: Lupauskohdan raamatunjakeet kirjekuoriin

Luominen

Jes. 43:19

Ilm. 21:5

2 Kor. 5:17

Hes. 36:26.

Lankeemus

Jes. 1:18b

1 Joh. 2:1

San. l. 28:13

Lupaus

Jer. 33:8

Hoos. 14:5

1 Tess. 5:24

Jes. 43:25

Litto

1.Moos. 9:15

1.Moos 17:7

Laki

Joh. 14:21

Joos. 1:8

Ps. 1:1-3

Luopumus

1 Kor. 10:13

2 Tim. 2:13

1 Joh. 1:9

Lunastus

Room. 15:8

2. Kor. 1:20

Ap.t. 13:23

Room. 8:1

Jes. 44:22

Lähetys

Matt. 28:18-20

Mark. 13:10-11

Joh. 6: 45

Loppu

Joos. 23:14

1.Joh 2:25

Matt.28:20b

LIITE 2. Lupauskohdan raamatunjakeet ohjaajalle

JUMALAN LUPAUKSIA: Tarkistusta varten ohjaajalle

Luominen

- Jes. 43:19 Katso: minä luon uutta. Nyt se puhkeaa esiin -- ettekö huomaa?
Minä teen tien autiomaahan ja joet kuivuuden keskelle.
- Hes. 36:26. Ja minä annan teille uuden sydämen, ja uuden hengen minä annan teidän sisimpäännne. Minä poistan teidän ruumiistanne kivisydämen ja annan teille lihasydämen.
- 2 Kor. 5:17 Jokainen, joka on Kristuksessa, on siis uusi luomus. Vanha on kadonnut, uusi on tullut tilalle.
- Ilm. 21:5 Valtaistuimella istuva lausui: "Uudeksi minä teen kaiken." Hän sanoi: "Kirjoita nämä sanat muistiin. Ne ovat luotettavat ja todet."

Lankeemus

- San.l. 28:13 Joka rikkomuksensa salaa, se ei menesty; mutta joka ne tunnustaa ja hylkää, se saa armon.
- 1Joh. 2:1 Lapsukaiseni, tämän minä kirjoitan teille, ettette syntiä tekisi; mutta jos joku syntiä tekeekin, niin meillä on puolustaja Isän tykönä, Jeesus Kristus, joka on vanhurskas.
- Jes.1:18b Vaikka teidän syntinne ovat veriruskeat, tulevat ne lumi-valkeiksi; vaikka ne ovat purppuranpunaiset, tulevat ne villanvalkoisiksi.

Lupaus

- Jes. 43:25 Mutta minä, minä itse pyyhin pois sinun rikkomuksesi oman itseni tähden enkä muistele sinun syntejäsä.
- 1 Tess. 5:24 Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen ja pitää lupauksensa.
- Hoos. 14:5 Minä parannan heidät heidän uskottomuudestaan. Minä rakastan heitä omasta tahdostani, vihani on väistynyt heistä pois.

Jer. 33:8 Minä puhdistan niiden asukkaat kaikista synneistä, joilla he ovat rikkoneet minua vastaan. He ovat tehneet syntiä ja rikkoneet minua vastaan. Mutta minä annan anteeksi kaikki heidän pahat tekonsa.

Liitto

1.Moos. 17:7 Minä pidän voimassa liiton sinun ja myös sinun jälkeläisesi kanssa, ikuisen liiton sukupolvesta toiseen, ja minä olen oleva sinun Jumalasi ja sinun jälkeläisesi Jumala.

1.Moos. 9:15 muistan liiton, jonka olen tehnyt kaikkien elävien olentojen, kaiken elollisen kanssa: vedet eivät enää koskaan paisu tuhotulvaksi hukuttamaan kaikkea elävää.

Laki

Joh.14:21 Jolla on minun käskyni ja joka ne pitää, hän on se, joka minua rakastaa;mutta joka minua rakastaa, häntä minun Isäni rakastaa, ja minä rakastan häntä ja ilmoitan itseni hänelle.

Joos. 1:8 Pidä tämän lainkirjan sanat aina huulillasi. Tutki lakia päivin ja öin, niin pystyt tarkoin noudattamaan kaikkea, mitä siihen on kirjoitettu. Silloin sinä menestyt ja onnistut kaikissa tomissasi.

Ps.1:1-3 Hyvä on sen osa, joka ei vaella jumalattomien tavoin, ei astu syntisten teille, ei istu pilkkaajien parissa vaan löytää ilonsa Herran laista, tutkii sitä päivin ja öin. Hän on kuin puu, vetten äärelle istutettu: se antaa hedelmän ajallaan, eivätkä sen lehdet lakastu, Hän menestyy kaikissa tomissaan.

Luopumus

1 Joh. 1:9 Jos me tunnustamme syntimme, niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskas, antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.

2 Tim. 2:13 Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena, sillä omaa olemustaan hän ei voi kieltää.

1 Kor. 10:13 Teitä kohdannut kiusaus ei ole mitenkään epätavallinen. Jumalaan voi luottaa. Hän ei salli kiusauksen käydä teille ylivoimaiseksi, vaan antaessaan teidän joutua koetuksen hän samalla valmistaa pääsyn siitä, niin että voitte sen kestää.

Lunastus

- Room. 15:8 Tarkoitin tätä: Kristus on tullut palvelemaan juutalaisia. Hän on tullut vahvistamaan isille annetut lupaukset osoittaakseen, että Jumala pysyy sanassaan.
- 2.Kor.1:20 Ovathan Jumalan lupaukset, niin monta kuin niitä on, saaneet hänessä vahvistuksen. Siksi mekin vastaamme hänen kauttaan: "Aamen", Jumalan kunniaksi.
- Ap.t. 13:23 Daavidin jälkeläisistä Jumala on lupauksensa mukaan antanut Israelille Pelastajan, Jeesuksen.
- Room. 8:1 Mikään kadotustuomio ei siis kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa.
- Jes. 44:22 Minä pyyhin pois sinun rikkomuksesi kuin pilven, sinun syntisi kuin pilviverhon. Palaa minun luokseni, minä olen lunastanut sinut vapaaksi.

Lähetys

Matt. 28:18-20

Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin:” Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsiksi: Kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso minä olen teidän keskellänne kaikki päivät maailman loppuun asti.

Mark. 13:10-11

Mutta sitä ennen on evankeliumi julistettava kaikille kansoille. Kun teitä viedään luovutettaviksi viranomaisille, älkää etukäteen olko huolissanne siitä mitä puhuisitte. Puhukaa ne sanat, jotka teille tuona hetkenä annetaan. Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki.

Joh. 6: 45

Profeettojen kirjoituksissa sanotaan: 'Heistä kaikista tulee Jumalan opetuslapsia.' Jokainen, joka on kuunnellut Isää ja ottanut vastaan hänen opetuksensa, tulee minun luokseni.

Loppu

Matt. 28:20b

Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.

1.Joh. 2:25

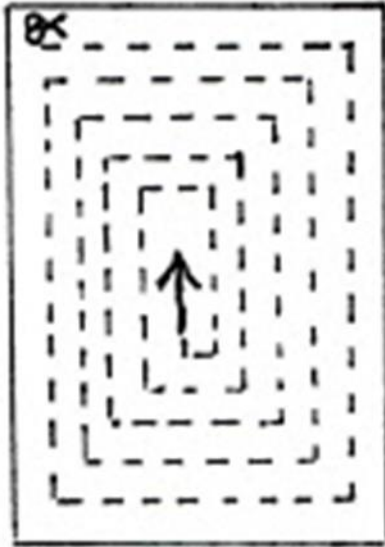
Ja tämän hän itse on meille luvannut: iankaikkisen elämän.

Joos. 23:14

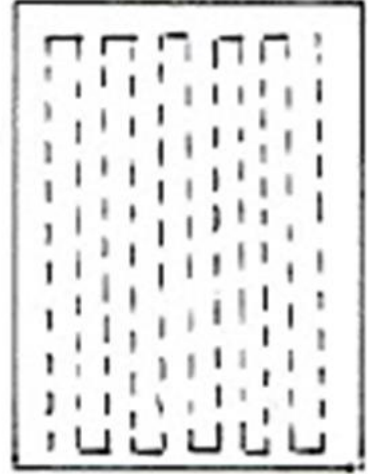
"Minun lähtöni hetki on lähellä. Minä olen nyt menossa sitä tietä, jota meidän kaikkien on mentävä. Älkää koskaan unohtako, että Herra, teidän Jumalanne, ei ole jättänyt täyttämättä ainoatakaan teille antamaansa lupaa. Ne ovat kaikki täyttyneet.

Liite 3. Paperinleikkausohjeet Ryhmä läpi paperiarkin – harjoitukseen

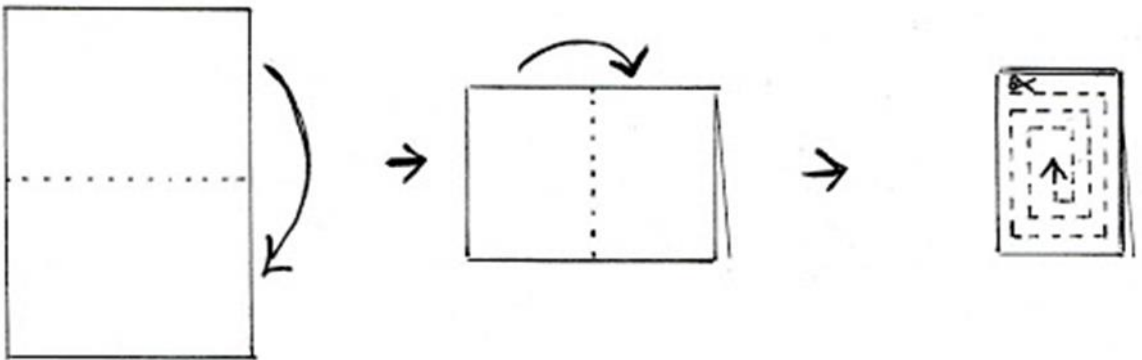
1.

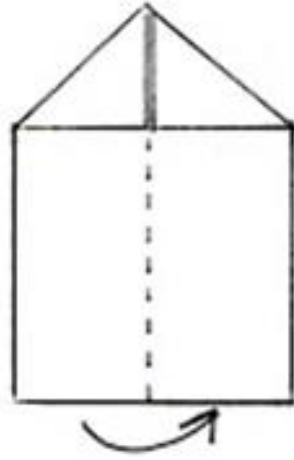
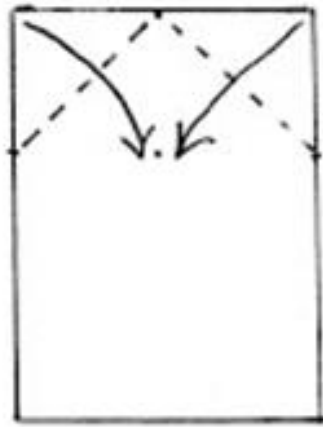
2.

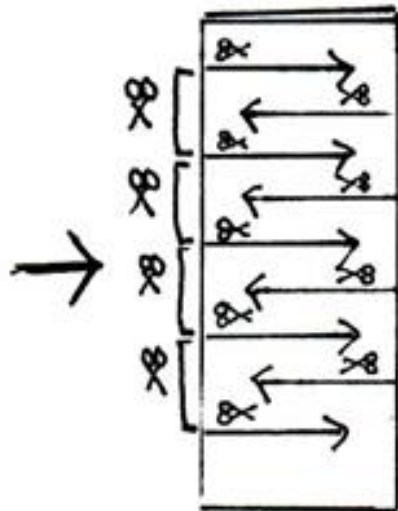
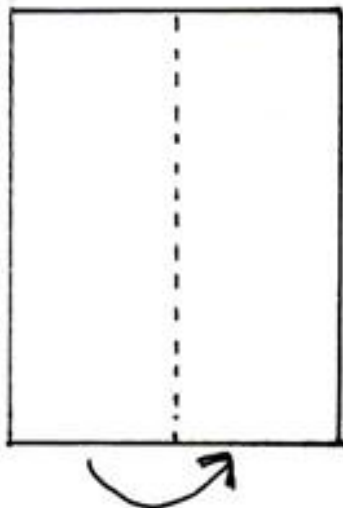
3.

4.

5.

Liite 4: Viiden syklin kyltit

JUMMALAN
KAANSSA

LUOPUMINEN

AHDINKO

АВУМННУТО

JUMALA
AUTTAA

Liite 5. Apostolien teot -pelikortit

Alussa kaikki Jumalan luoma oli

- a) Pahaa
- b) Hyvää
- c) Ok
- d) Melkein hyvää

Jumala loi ihmisen

- a) mieheksi ja naiseksi
- b) omaksi kuvakseen
- c) viljelemään ja varjelemaan maata

Kuka söi omenaa ensin?

- a) Eeva
- b) Aadam
- c) Käärme

Syntiinlankeemuksesta seurasi

- a) se, että Jumala antoi pyllypiiskaa Aadamille ja Eevalle
- b) Jumala torui ihmistä
- c) ihmiselle ero Jumalasta

Jumala lupasi

- a) Antaa ihmiselle kaiken mitä hän tahtoo
- b) pelastaa hänet takaisin luokseen
- c) Jättää ihminen oman onnensa nojaan.

Ensimmäinen lupaus pelastuksesta annettiin

- a) Nooalle
- b) Abrahamille
- c) Aadamille ja Eevalle

Nooan täytyy rakentaa laiva koska

- a) Halusi pröystäillä rakennustaidoilla
- b) pimahti päästään
- c) Rakasti laivoja
- d) Jumala käskei

Nooan kanssa laivassa pelastui

- a) vain hän ja muutama eläin
- b) Nooan perhe, Nooan naapurit ja vain kivat eläimet
- c) Nooan perhekunta ja kaksi kutakin eläintä

Raamatun laki on annettu

- a) ihmisen kiusaksi
- b) osoittamaan ihmisen syyllisyyden
- c) ihmisen pelastumisen välineeksi

Raamatun laki kertoo meille

- a) Jumalan tahdon
- b) Mooseksen keksimät pelisäännöt
- c) Miten pääsemme taivaaseen

Israelin kansa totteli kaikessa Jumalan tahtoa

- a) Totta
- b) Tarua

Profeetat olivat

- a) Jumalan tahdon ilmoittajia
- b) Ennustajia
- c) Huijareita
- d) Pimahtaneita

Jeesus kuoli koska

- a) Se oli Jumalan suunnitelma
- b) Hänelle tuli virhearviointi maailman valloituksessa
- c) Hänellä oli todella huono tuuri

Jeesus oli

- a) Jumala
- b) ihminen
- c) Jumala ja ihminen

Jeesus

- a) on pelastaja
- b) oli tavallinen puuseppä joka luuli itsestään liikoja
- c) oli rahaa keräävä väärä messias

Apostolien teot –pelin tehtäväkortit

- 1. Tuokaa jotain Jumalan luomaa.**

- 2. Etsikää Raamattu ja lukekaa siitä 1. Moos. 1:1 ääneen.**

- 3. Tehkää runo jossa esiintyy sanat Jumala, pelastus ja ihminen.**

- 4. Tehkää jokaisen ryhmäläisen sukista sellainen ympyrä jonka sisälle kaikki mahtuvat seiso-
maan.**

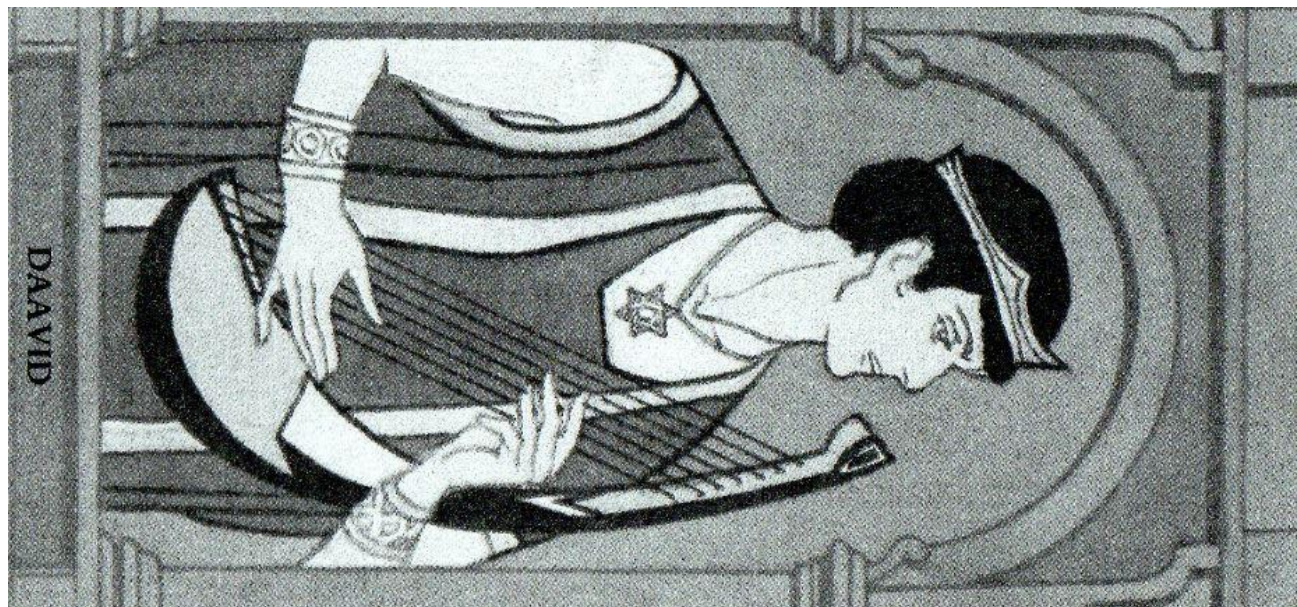
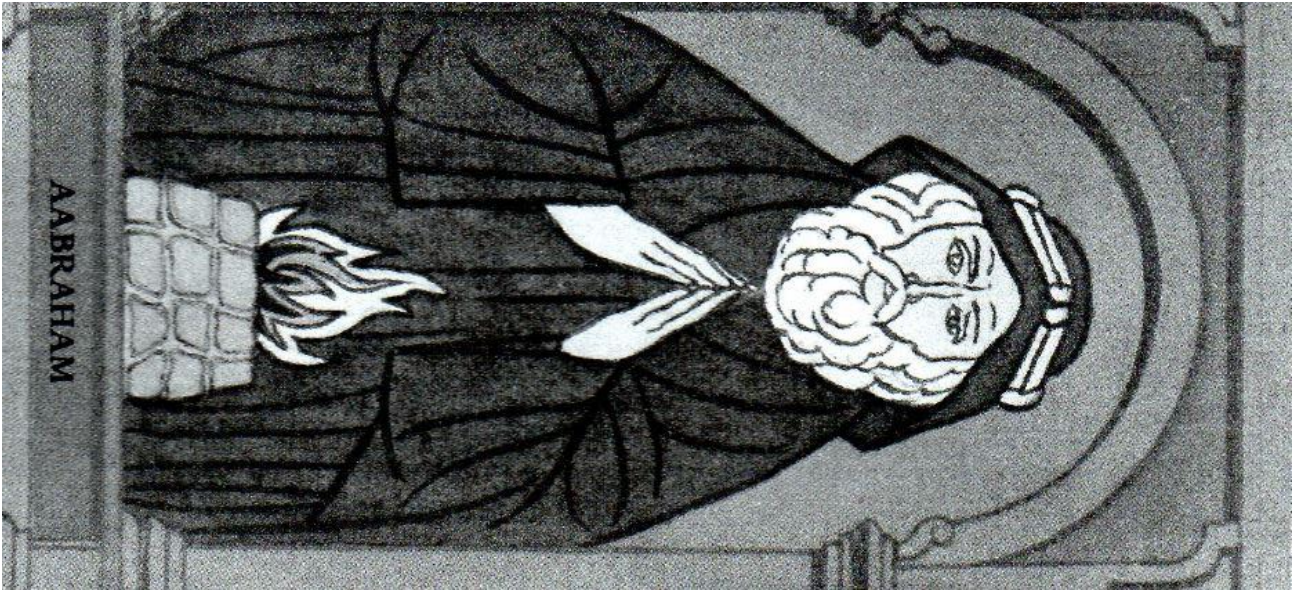
- 5. Tehkää patsas, joka esittää helikopteria.**

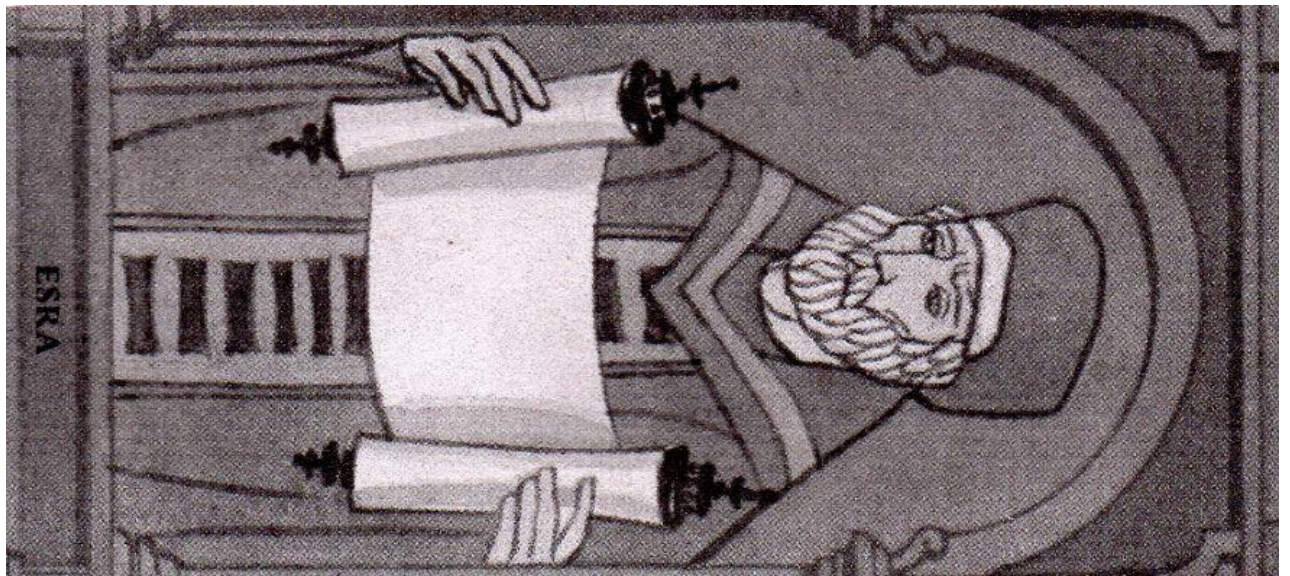
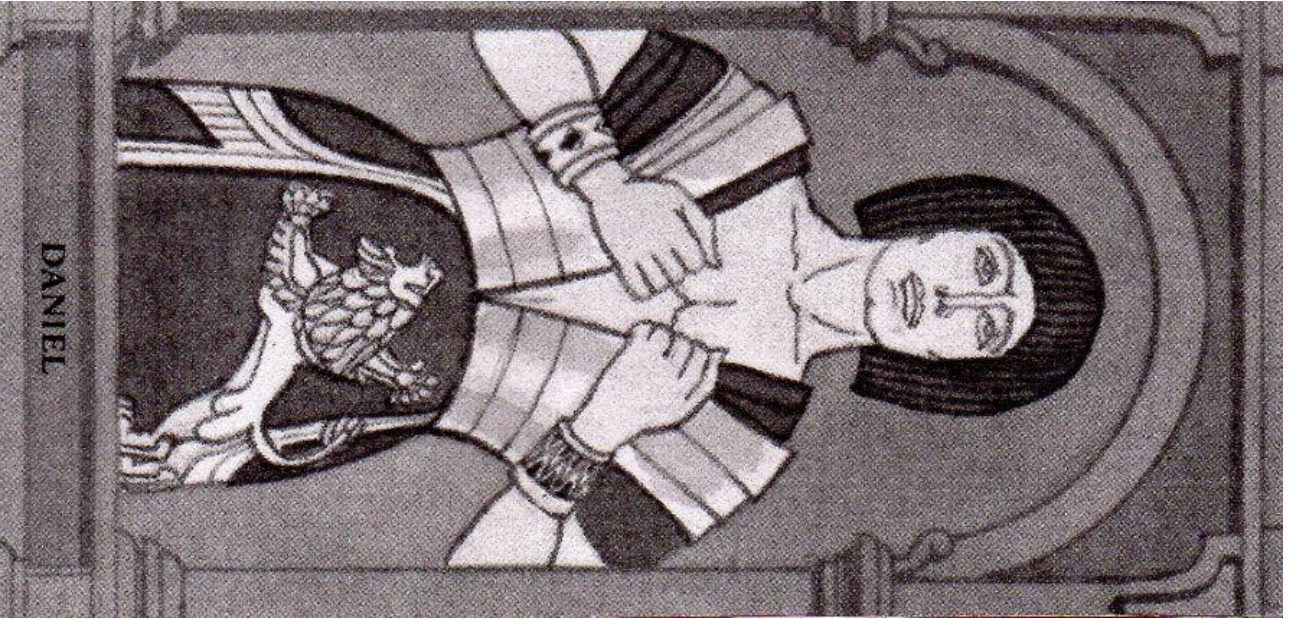
6. **Muodostakaa rivi ikäjärjestyksessä.**
7. **Muodostakaa rivi pituus järjestyksessä.**
8. **Tehkää ryhmällemme ytimekäs huudahdus.**
9. **Tehkää patsas jossa maassa on 4 jalkaa, kaksi kättä, yksi takapuoli ja yksi pää.**
10. **Pelatkaa uudestaan kivi- paperi-sakset. Jos häviätte menetätte yhden kortin, jonka Korttien kuningas saa vetää pakasta.**
11. **Halatkaa Korttien kuningasta.**
12. **Keksikää ylistyslause, jonka käytte sanomassa toisen pöydän Korttien kuninkaalle. Saatte kortin sen Korttien kuninkaan pöydästä.**
13. **Huutakaa kolme kertaa Eläköön! Eläköön! Eläköön!**

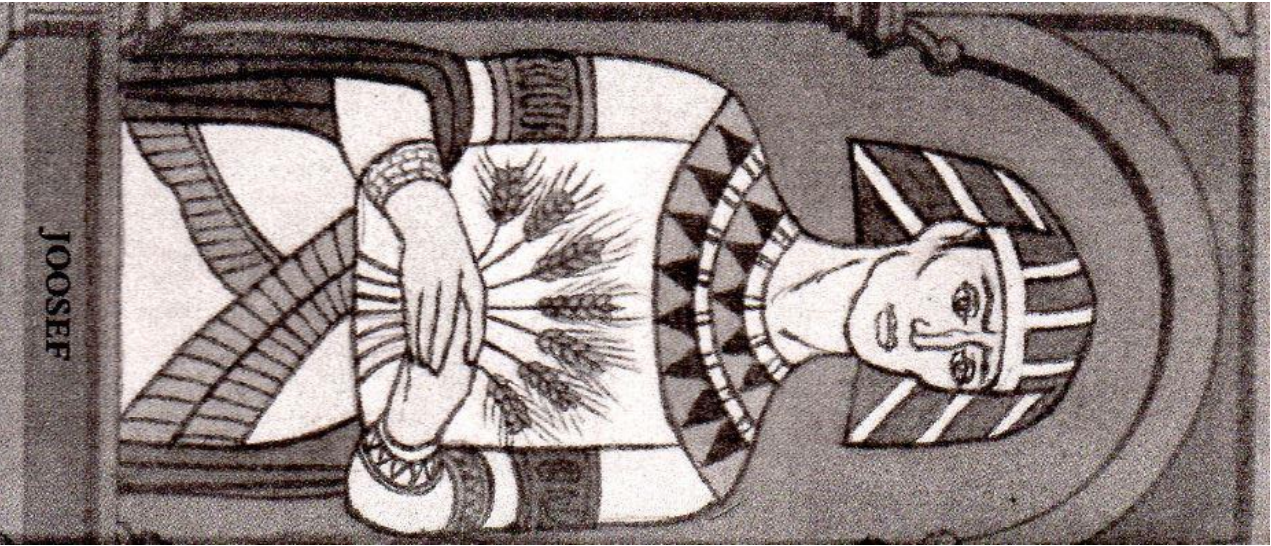
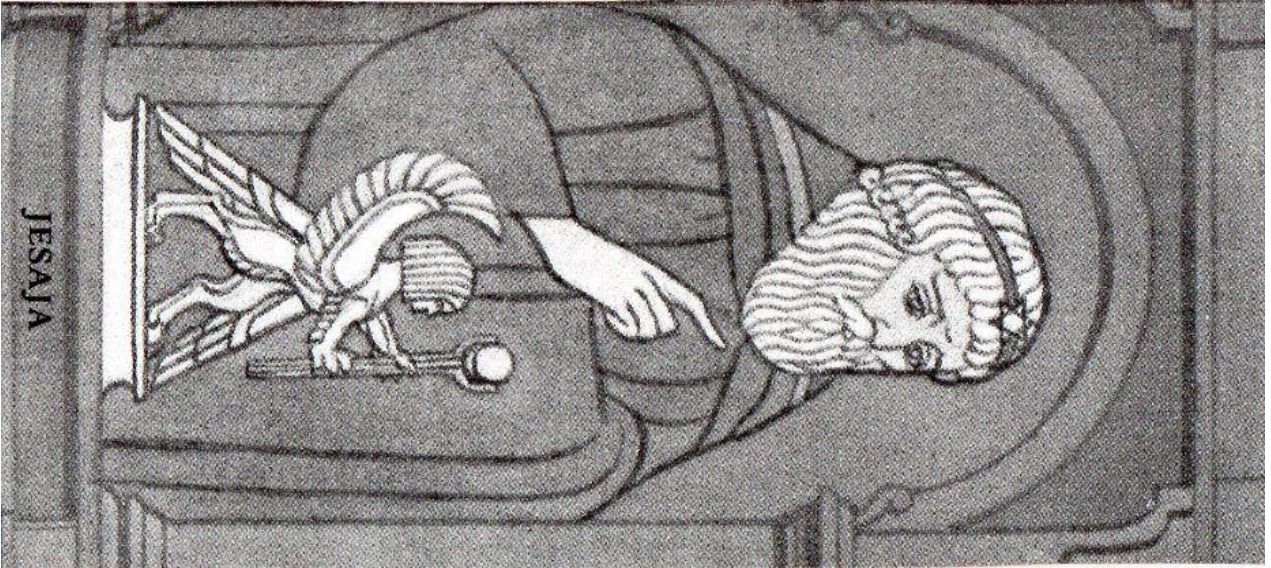
14. **Selvittäkää kenellä ryhmästänne on seuraavaksi syntymäpäivä ja laulakaa hänelle syntymäpäivä laulu**

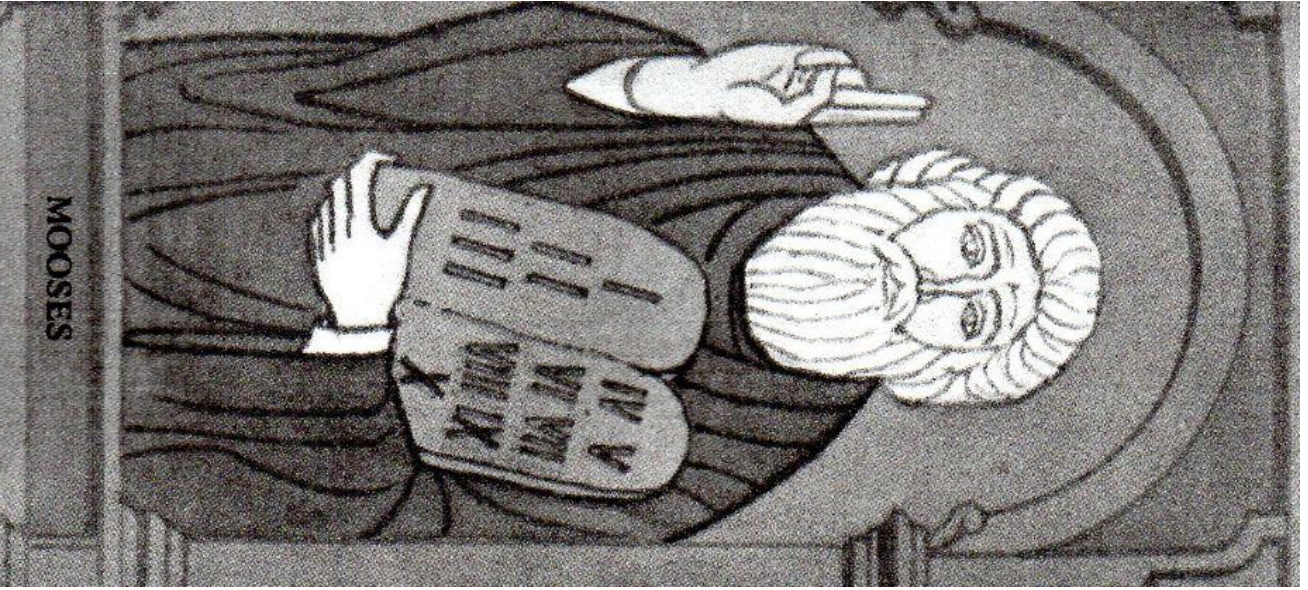
15. **Etsikää Raamattu ja lukekaa ääneen Joh. 3:15**

Apostolien teot – pelin kuvakortit

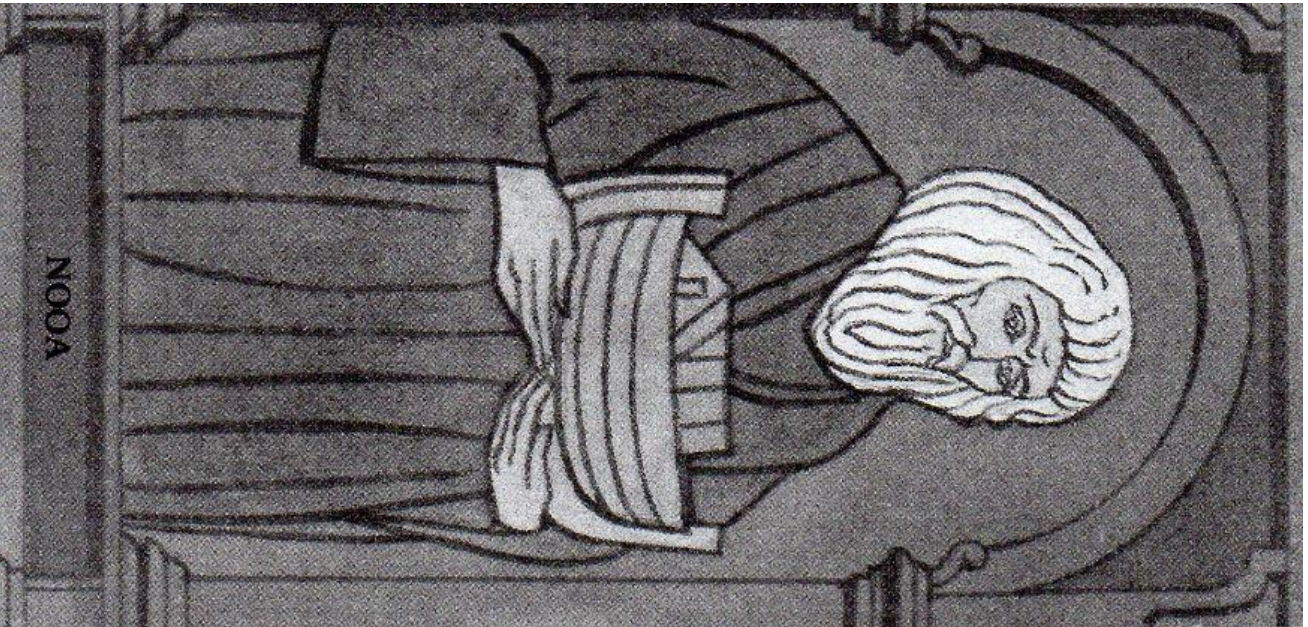

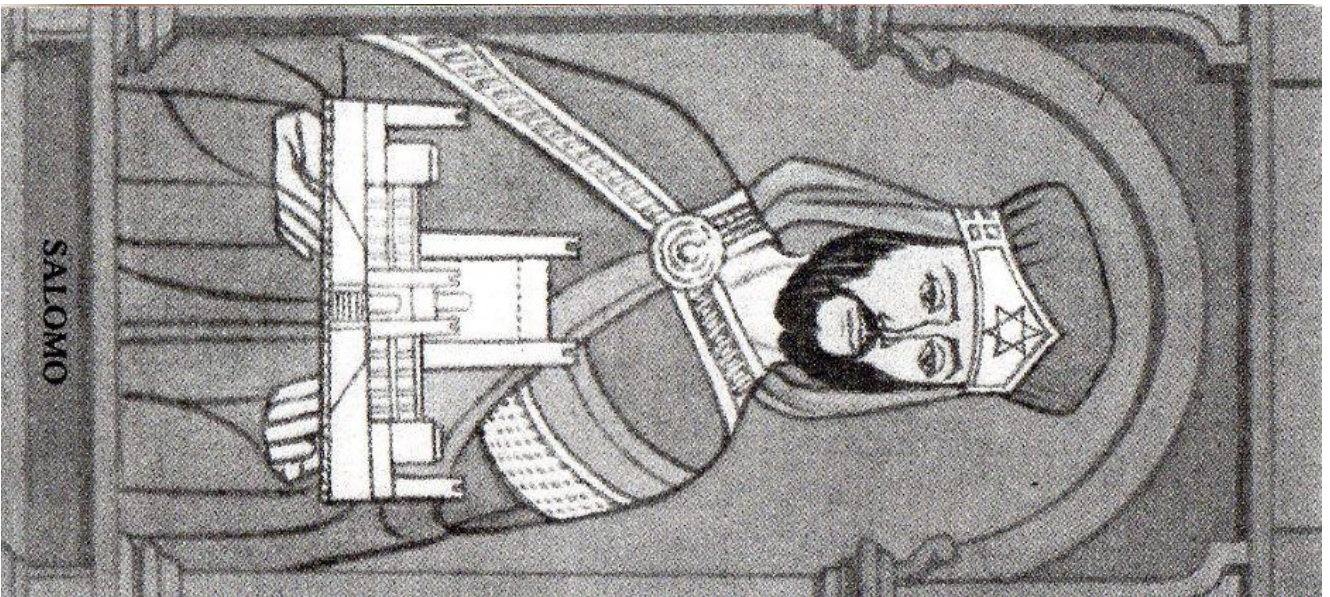

MOOSES

NOOA

SALOMO

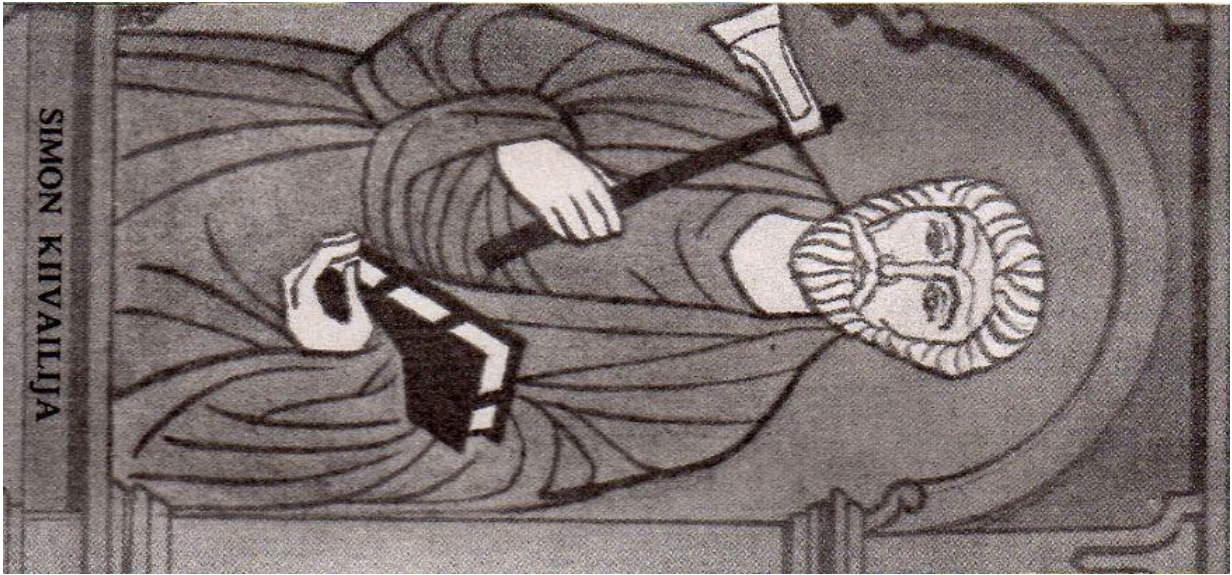
JAKOB ALFEUKSEN POIKA

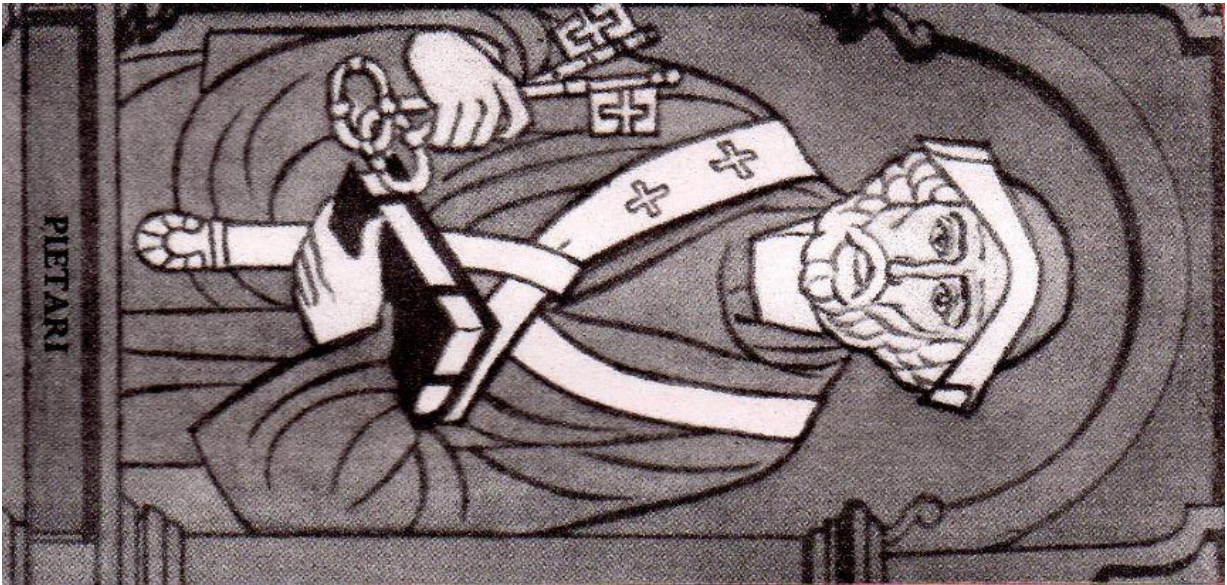
JAKOB SERBEDUKSEN POIKA

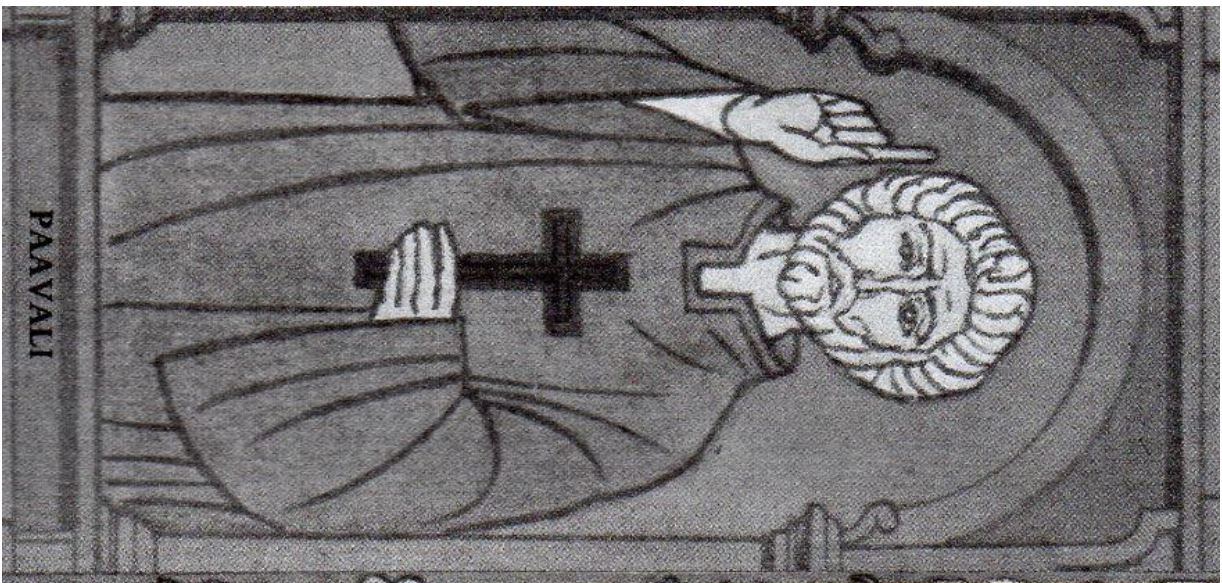
TUOMAS

SIMON KIVALLIJA

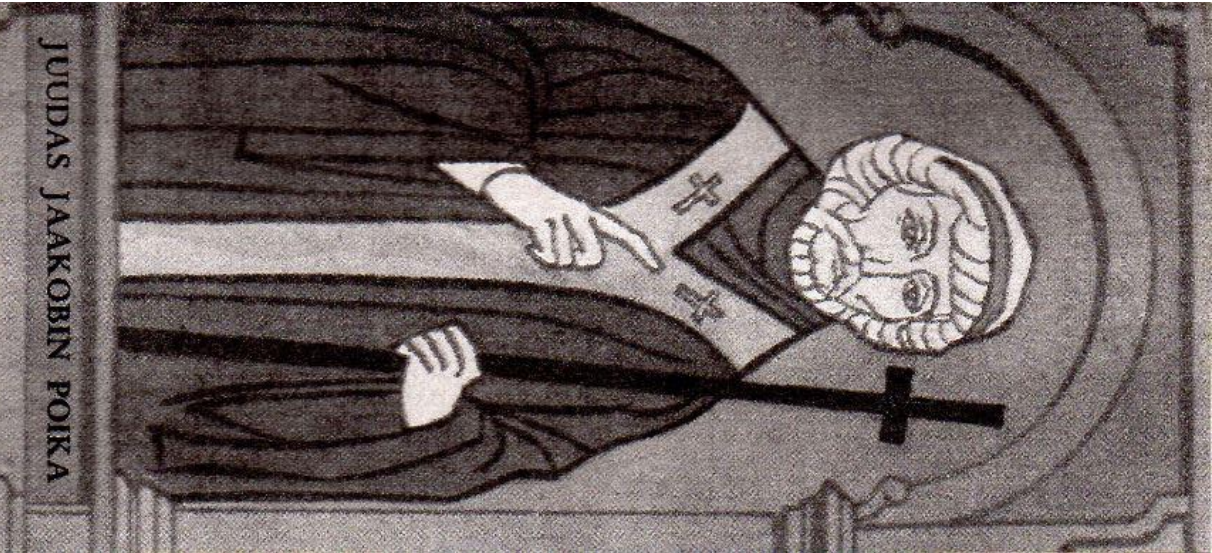
PIETARI

PAAVALI

JOHANNES

JUDAS JAAKOBIN POIKA

MATTEUS